اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۷ آبان ۱۴۰۲
• ۱۳ ربیع‌الثانی ۱۴۴۵
• ۲۹ اکتبر ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۵۲ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۴۳۴ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سرمقاله

مغایرت استراتژی ما با «استراتژی توسعه»

۲

گفت‌وگو

الزامات زیست‌محیطی مشوق ساخت خودروبرقی

۳

گزارش‌های روز

عضویت به تنهایی کافی نیست

۸

طرحی که خاک می‌خورد!

۹

مسکن از مردم رو برگرداند

همزمان با اجرای برنامه ساماندهی بازار مسکن از نیمه اردیبهشت، رشد تورم در این بازار متوقف شده و آمارها نشان می‌دهد نرخ مسکن در ۶ماه گذشته کاهش داشته است. اکنون رئیس مرکز توسعه و سیاست‌های راهبردی وزارت راه و شهرسازی از ادامه این برنامه در نیمه دوم سال با تمرکز بر تنظیم بازار اجاره خبر داده است. نرخ اجاره از کاهش نرخ مسکن تبعیت نکرده و در این بازار هرچند شاهد کاهش اندک نرخ هستیم، اما تورم آن همچنان بالا است. گزارش شاخص نرخ مصرف‌کننده مرکز آمار در شهریور، رشد ۳۸.۵ درصدی اجاره‌بهای امسال را نسبت به زمان مشابه سال قبل نشان می‌دهد. این رشد در شرایطی رخ داده که بازار خرید و فروش مسکن در ماه‌های اخیر افت نرخ دارد. با اینکه تورم مسکن در شهریور منفی است، شاخص اجاره‌بها کماکان برابر تورم عمودی است. در ماه شهریور امسال نسبت به سال پیش، هزینه مصرفی خانوارها به‌طورمتوسط ۳۹.۵ درصد افزایش یافته است.

کارگروه تنظیم اجاره‌بها از خرداد امسال با حکم وزیر راه و شهرسازی شکل گرفت. تشکیل این کارگروه همزمان با طرح ساماندهی بازار مسکن و اجاره‌بها به‌منظور حمایت از مستاجران و نظارت بر بازار بود.

۱۰

گزارش صمت درباره دیدگاه کلان حاکم بر اقتصاد معدن

عدالت با مساوات برابر نیست

اقتصاد آزاد، مدلی از اقتصاد است که در آن، دولت در تولید، فروش، توزیع، قیمت‌گذاری و به‌طور کلی فعالیت‌های اقتصادی دخالت نمی‌کند. مهم‌ترین مشخصه اقتصاد آزاد شفافیت و تاثیر مستقیم و نظارت بی‌واسطه بر روند فعالیت فعالان بازار است. مدافعان این الگوی اقتصادی معتقدند اقتصاد آزاد شفاف‌ترین نوع فعالیت اقتصادی است و نه‌تنها منجر به افزایش راندمان فعالیت اقتصادی می‌شود، بلکه در آن قیمت‌ها نیز در رقابت با یکدیگر، کاهشی می‌شوند. موافقان این مدل اقتصادی معتقدند اصل ۴۴ قانون اساسی، به‌ویژه تفسیر جدید آن، در حمایت از اقتصاد آزاد است، زیرا واگذاری بخشی از صنایع استراتژیک و مادر به بخش خصوصی را مطابق مصلحت دانسته و دولت موظف شده تا ۸۰ درصد سهام بخش‌های دولتی را به بخش خصوصی واگذار کند. اما نتایج اجرای اصل ۴۴ موجب شده مخالفان ایراداتی به آن وارد کنند. از سوی دیگر از آنجا که بازار قوانین خاص خود را دارد، «اخلاق» در اقتصاد آزاد، براساس سود و زیان تعریف می‌شود و بازار به‌دنبال کسب حداکثر سود است. این روند در غیاب نظارت و کنترل بالادستی می‌تواند جامعه را به‌سوی دوقطبی شدن سوق دهد و شکاف بین فقیر و غنی را بیشتر کند. در این شرایط مدل بینابین برای اداره اقتصاد کشور چیست؟

۶

در میزگرد صمت با محور خودروهای برقی تاکید شد

برنامه جدی برای ورود به عرصه خودروهای برقی

۴

عکس: آیدا فریدی

«آگهی مزایده عمومی»

شماره ۰۰۹-B-۴۰۲

شرکت سنگ‌آهن گهرزمین(سهامی‌عام)
Gohar Zamin Iron Ore Co.

شرکت سنگ‌آهن گهرزمین در نظر دارد «میزان ۳۰۰ هزار متریک تن گندله سنگ‌آهن (قابل افزایش تا ۶۰۰ هزار متریک تن در صورت توافق فروشنده و خریدار بعد از حمل و تسویه حساب ۳۰۰ هزار متریک تن اول) با عیار میانگین ۶۵ درصد را به‌صورت FOB بندرعباس (دوره حمل ماهانه یک کشتی به ظرفیت ۵۰ هزار متریک تن و یا چهل و پنج روزه یک کشتی به ظرفیت ۷۰ هزار متریک تن)» از طریق مزایده به فروش برساند. متقاضیان برای دریافت اسناد مزایده و اطلاع از سایر شرایط با در دست داشتن کارت ملی، معرفی‌نامه رسمی و فیش واریزی به مبلغ پنج میلیون ریال به حساب جاری شماره ۰۱۱۱۵۱۵۵۴۳۰۰۵ نزد بانک ملی به شماره شبا IR۳۷۰۱۷۰۰۰۰۰۰۰۱۱۱۵۱۵۵۴۳۰۰۵ به نام شرکت سنگ‌آهن گهرزمین، به آدرس تهران، بلوار آفریقا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲، طبقه ۳ واحد فروش مراجعه نمایند. ضمنا، پیشنهادات حداکثر می‌بایست تا ساعت ۱۴:۳۰ مورخه ۱۴۰۲/۰۸/۰۹ به دبیرخانه این شرکت تحویل گردد. لازم به ذکر است تاریخ بازگشایی پاکات در ساعت ۱۵:۰۰ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۹ خواهد بود.

Platts CFR %65*-X

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید با شماره تلفن‌های ۵۷۶۲۳-۰۲۱ داخلی ۱۶۷۳ تماس حاصل فرمائید.

وبسایت: www.goharzamin.com

شرکت سنگ آهن گهرزمین

جناب آقای دکتر محمد انصاری
ریاست محترم سازمان صنعت و معدن و تجارت استان البرز

با کمال مسرت و افتخار انتصاب جنابعالی رابه سمت ریاست سازمان صنعت و معدن و تجارت استان البرزکه سمبل بارزی از توانایی های ارزشمند وتلاشهای خستگی ناپذیر جنابعالی می باشد تبریک عرض نموده .امید است در سایه الطاف الهی در پیش برداهداف جامعه صنعتی البرز موفق و سربلند باشید

شرکت بسته بندی میلاد کن[مدیر عاملی آریا مهیاری]

انتصاب شایسته جنابعالی را به سمت ریاست سازمان صنعت و معدن و تجارت استان البرز تبریک گفته امیداست حضور شما با کوله باری از تجربه نوید بخش تحرک بیش از پیش صنعت البرز باشد

شرکت تگرگ فوم البرز،شرکت مینا پلاست وشرکت روژان آزما

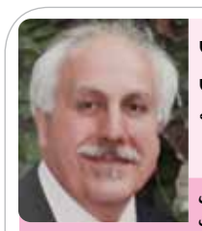

نوید مسرت بخش انتصاب شایسته حضرتعالی را به عنوان ریاست سازمان صنعت و معدن و تجارت استان البرز تبریک گفته ،از درگاه ایزد منان مزید توفیقات برای خدمتی سر شار از شور و نشاط در جهت شکوفایی صنعت البرز خواهانیم

شرکت ایمن ساخت پاسارگاد (یوسفی)

سرمقاله

مغایرت استراتژی ما با «استراتژی توسعه»

منوچهر محمدشمیرانی
کارشناس ارتباطات

کـره زمیـن، هوا، خاک و آب، از اجدادمان به ما ارث نرسـیده است، بلکه، قرضی است از کودکان ما.
(مهاتما گاندی)

کمی بایسـتیم و به بلایی که بر سـر خودمـان، زندگی‌مان و اطراف‌مان آورده‌ایم، بیندیشیم. به‌راستی، چرا فکر می‌کنیم آب و هوا و خاک، فقط مال ماسـت و حق هرگونه دخل و تصرف و دست‌اندازی به آن را داریم؟ چرا فکر می‌کنیم حق داریم ذخایر نفتی و معدنی کشـور را تاراج کنیم و تنها برای امیال خودمان هزینه کنیم؟ چرا فکر نمی‌کنیم با بلایی که بر سر سرزمین‌مان و منابع آن و ذخایر ارزی آن می‌آوریم، کودکان ما و نسـل‌های بعـدی، چـه باید بکنند؟ و چرا فکـر نمی‌کنیم در فردای تاریخ، آیندگان در قضاوت خود، ما را با چه القابی توصیف خواهند کرد. وقتی که امروز، به‌جای توسعه داشته‌های‌مان در تمام زمینه‌ها، فقـط به فکر «حـال» بوده‌ایم؟! آن قدر، از جیب منابع‌طبیعی و خدادادی کشـور خورده‌ایم که برای نسل‌های آینده، چیزی در انبان نمانده است و می‌رویم مصداق کسانی شویم که: «نه، دنیا را دارند و نه، آخرت را.»

اگـر کمی تعمق کنیم، حرف گانـدی، علاوه بر اینکه منطقی و عقلانی اسـت، از نگاه شـرع و قانون اساسی ما نیز، موردتایید اسـت و اگر در این سـال‌ها به آن توجه می‌شـد و وجهه همت قـرار می‌گرفت، به‌یقین، نحـوه نگهداری از انفال، منابع‌طبیعی، جنگل‌ها، رودخانه‌ها، ذخایر نفت و گاز کشور و... این گونه نبود و به‌عنوان امانتی برای تحویل به نسل‌های آینده، تلاش می‌شد تا این سـرمایه‌های خدادادی، حفظ شـوند و توسعه و گسترش پیدا کنند. جدا از تعریف‌های متنوع و متعددی که برای توسعه وجود دارد، باید پذیرفت که ذات توسـعه، با گسـترش و افزوده شدن همراه است و اگر قرار باشد، ذخایر نفت و گاز کشور فروخته شـود و درختان، جنگل‌ها، آب و خاک کشـور بـه باد فنا برود، دیگر چیزی برای فرزندان‌مان باقی نخواهد ماند تا بتوانند نفسی به‌راحتی بکشند و در سایه امن درختان سرزمین‌شان بیاسایند.

ممکن اسـت بخواهیم توجیه کنیم کـه اقلیم ایران، کم‌آب و خشک است و تاریخی سرشار از جنگ و حمله و تخریب و غارت بیگانگان داشـته و باتوجه به پراکندگی مناطق آن، شـاید کمتر حکومـت مرکزی فراگیری را تجربه کرده اسـت و حاکمانش ـ در طول تاریخ ـ به‌جای حاکمیت قانون، بیشـتر براسـاس میل خویـش حکومت کرده‌اند. امـا این بهانه‌ها، موجب نمی‌شـود حـالا که می‌دانیم چـه می‌خواهیم و گره کار در کجاسـت، باز هـم بخواهیم بر طبل نابودی منابع خدادادی و ذخایر ارزی‌مان بکوبیم و داشـته‌های‌مان را در راهی به‌کار بگیریم که نسل‌های آینده هیچ، نسل فعلی هم بهره چندانی از آن نبرد.

در ایـن زمینـه، دکتر رضا داوری عقیده دارد: آرزوی توسـعه وجود دارد،اما اراده توسعه، نه. وی اضافه می‌کند ما، عقل توسعه هم نداریم. از نشانه‌های وجود عقل توسعه، پرسش داشتن و اما و چـرا گفتـن و نقص‌ها را دیدن و نقد کردن اسـت. به تعبیر او، توسعه در اولویت حکومت‌ها نیست. شاید توسعه را دوست داشته باشند،اما اولویت اول‌شان نیست.

استراتژی توسعه

ای کاش، سیاسـت‌گذاران کمـی تامـل کننـد و بایسـتند تـا گردوغبار راه فرو بنشـیند تا ببینند در چه مسـیری گام بر می‌دارند؟ آیا راهی که می‌روند به‌سوی توسعه است یا ترکستان؟ و آیا تاکنون، به این فکر افتاده‌اند که در مقایسـه با کشـورهای اطراف، بررسی کنند و ببینند چه شده است که سرعت آنان در توسعه از ما سریع‌تر است؟

برای رسـیدن به توسـعه، نیاز به اسـتراتژی و تاکتیک‌های مناسب است که گاهی با «استراتژی توسعه» در تصمیم‌گیری‌ها ما مطابق نیست. البته بیش از ۲ قرن است که کمتر کسی، این نقصـان را پذیرفته و این جسـت‌وجوی ۲۰۰ سـاله ایرانیان در پی توسـعه را، شاید بتوان این‌گونه بازگو کرد؛ ۲۰۰ سال پیش، عباس‌میرزا پس از شکست از روسیه، از نماینده فرانسه پرسید: «نمی‌دانم این قدرتی که شـما را، بر ما مسـلط کرده، چیست و موجب ضعف ما و ترقی شما، چه بوده است؟»

هر کشـوری، برای توسعه خویش در گام نخست، باید به یک تعبیر و معنای واحد از توسـعه، در میان حاکمان و مردم برسـد تا همگی بدانند برای چه هدفی و در چه راهی باید تلاش کنند. پس از آن، باید درآمدها و منابع آن کشـور، در خدمت توسـعه همه‌جانبه کشـور و رفاه شـهروندانش به‌کار گرفته شـود. این حرف‌ها، حرف‌های تئوریک است و صحنه عمل، چیز دیگری را نشان می‌دهد. به‌تازگی یک کارشناس اقتصادی عنوان کرده که سیاست ارزی ما، در ۴ دهه گذشته، مایه شرمندگی است. دلیل آن را هم، این‌گونه عنوان کرده اسـت که در ۲۰ سـال گذشته، چیزی در حدود هزار و ۵۰۰ میلیارد دلار منابع ارزی داشته و آنها را به هدر داده‌ایم. وی اضافه کرده است: هزار و ۵۰۰میلیارد دلار، منابع خیلی سنگینی است، در حالی که اگر فقط یک‌چهارم آن را برای زیرساخت‌ها هزینه می‌کردیم، از نظر زیرساختی، در رده کشـورهایی مانند ژاپن قرار می‌گرفتیم. شاید با دیدن این رقم، دود از سر خیلی‌ها بلند شود،اما کارشناسان می‌گویند از یک‌سو ـ به‌ظاهر ـ برای روزهای مبادا و سختی کشور، صندوق توسعه ملی را راه انداخته‌ایم تا ضمن حفظ ذخایر ارزی کشـورمان، بتوانیم در شـرایط بحرانی دوام بیاوریم و این ذخایر ارزی را، تنها برای اهداف تعیین‌شده صندوق توسعه ملی استفاده کنیم. اما از سوی دیگر، به‌قول حرف‌های اخیر رئیس صندوق توسـعه ملی، نحوه هزینه‌کرد قلک ارزی نسل‌های بعد، شکل و شیوه دیگری دارد. وی در حرف‌هایـش گفت: مجموعا ۱۰۰میلیارد دلار از دولت‌ها و ۳۶ میلیارد دلار از بخش خصوصی طلب داریم و در واقع، پول جیرینگـی که برق مـی‌زده را داده‌ایم و حالا باید به زحمت، آن را پس بگیریم. به این ترتیب، با پخش کردن منابع ارزی کشور، به‌عنوان سنگ‌بنای موردنیاز توسعه کشور، بدون اعتبارسنجی و دریافت تضمین‌های لازم از وام‌گیرندگان، به قول رئیس صندوق توسـعه ملی، علاوه بر اینکه «باید مراسم ارتحال حساب ذخیره ارزی را برگزار کنیم»، باید از خیر توسـعه کشور هم بگذریم که بدون پول و بدون مدیریت درست بر پول، هیچ کشوری نمی‌تواند گامی به جلو بردارد.

استارلینک موظف به همکاری با ایران شد

بحث فعالیت اینترنت ماهـواره‌ای در جهان طی ماه‌های اخیر موردتوجه واقع شده است. در آخرین جلسه هیات مقررات رادیویی اتحادیه بین‌المللی مخابـرات یا همان RRB، شـرکت اسـپیس ایکس مکلف بـه همکاری با جمهوری اسلامی ایران برای ارائه خدمات اینترنت ماهواره‌ای خود شد.

به‌گزارش ایسنا، چند ماهی است که فعالیت اینترنت ماهواره‌ای در ایران مطرح شـده اما به‌صورت‌جدی همزمان با اعمال محدودیت برای برخی از پیام رسـان‌های خارجی بود که مسـئولان مربوطه از جمله وزیر ارتباطات درباره شرایط فعالیت قانونی آن در کشور اظهارنظر کردند.

حـال اینترنت ماهـواره‌ای کم و بیش در برخی کشـورها فعالیت خود را آغاز کرده و در ایران هم گاهی عنوان می‌شـد که نزدیک ۱۰۰ استارلینک فعال شـده است اما مسئولان تاکید داشتند تنها درصورتی که این فناوری به‌صورت قانونی در کشور بخواهد فعالیت کند، از آن استقبال می‌کنند.

در نهایت و پس از اما و اگرهایی که طی چند ماه گذشـته درباره فعالیت اینترنت ماهواره‌ای در کشـور مطرح بود، با پیگیری‌های حقوقی بین‌المللی وزارت ارتباطات اعلام شد که «استارلینک» ملزم به رعایت قوانین سرزمینی جمهوری اسلامی ایران شده است.

در همیـن رابطه در آخرین جلسـه «هیـات مقررات رادیویـی اتحادیه بین‌المللـی مخابرات» یا همان RRB، شـرکت اسـپیس ایکس مکلف به همکاری با جمهوری اسـلامی ایران برای ارائه خدمات اینترنت ماهواره‌ای خود شـد. حال با گذشـت چندین ماه در آخرین جلسـه «هیات مقررات رادیویـی اتحادیه بین‌المللی مخابرات» یا همان RRB، شـرکت اسـپیس ایکـس مکلف به همکاری با جمهوری اسـلامی ایران بـرای ارائه خدمات اینترنت ماهواره‌ای خود شد. در این جلسه که عصر روز جمعه پایان یافت، مدارک و مسـتندات تکمیلی ایـران در زمینه فعالیت بدون مجوز منظومه ماهواره‌ای استارلینک در ایران مورد بررسی قرار گرفت و جلسه به اتفاق آرا خدمات اینترنت ماهواره‌ای ارائه‌شـده توسط این شرکت را خلاف مقررات بین‌المللی شناخت و از شرکت اسـپیس ایکس (مالک اینترنت ماهواره‌ای استارلینک) و کشورهای مسئول خواست که به قید فوریت اقدامات خود را منطبق بر قواعد سرزمینی ایران و برای اخذ مجوز فعالیت خود در ایران از طریق رگولاتوری این کشور اقدام کند.

براسـاس اعـلام وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، بـه این ترتیب گام مهمی برای قانونمند کردن فعالیت استارلینک در کشورمان برداشته شد تا امکان بهره‌برداری قانونی هموطنان از این سرویس فراهم شود.

نهادهای اقتصادی دولتی منضبط می‌شوند

وزیـر امـور اقتصـادی و دارایـی گفـت: بـرای نخسـتین‌بار پیش‌بینی‌پذیر کردن اقتصاد توسـط دولت با ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر دسـتگاه‌های اجرایی انجام شده و دسـتگاه‌های اقتصادی دولتـی منضبط می‌شـوند. به‌گزارش ایرنا، سیداحسـان خاندوزی در حاشیه مراسـم گرامیداشت هفته پدافند غیرعامل، درباره ماده ۲۴ قانون بهبود مسـتمر دسـتگاه‌های اجرایی اظهار کرد: فعالان اقتصـادی بایـد از یک تا ۲ ماه پیش از ابلاغ بخشـنامه، از تعرفه‌ها اطلاع داشته باشند و نباید غافلگیر شوند.

وی افزود: در ماده ۲۴ قانون بهبود مسـتمر دستگاه‌های اجرایی، پیش‌بینی خوبی اتخاذ شده بود و باید تقویم زمان‌بندی اعلام متغیرهای اقتصادی در دولت مصوب شود. این عضو کابینه دولت سیزدهم ادامه داد: این تقویم در کمیسیون اقتصادی دولت مطرح و نهایی شـده است و به‌زودی در دستور کار هیات‌وزیران قرار می‌گیرد و در نتیجه آن، برای نخستین‌بار پیش‌بینی‌پذیر کردن اقتصاد از سوی دولت انجام می‌شود و دستگاه‌های اقتصادی دولتی منضبط می‌شوند.

وزیر اقتصاد درباره پدافند غیرعامل نیز توضیح داد: باتوجه به اینکه دسـتور کار اصلی دولت قوی شـدن اقتصادی کشور و آسیب‌پذیری کمتر در مقابل تهدیدات اقتصادی اسـت، مهم‌ترین تدبیر این است که از نظر توانمندی مقابله به‌صورت پیشگیرانه قوی شویم.

وی خاطرنشـان کرد: براین اسـاس، سـند جامع پدافند غیرعامل وزارت اقتصاد و سـازمان‌های تابعه تدوین و با حضور رئیس سازمان پدافند غیرعامل رونمایی شد و برای اجرایی شدن آن تا پایان اسفند دسـتورات لازم به مدیران داده شـد و امیدواریم اجرایی شدن آن با اخبـار خوبی در ماه‌های آینده همراه باشـد.خاندوزی درباره برخی ادعاها مبنی بر سـیگنال‌دهی افزایش نرخ ارز به بازار، گفت: مجموعه عوامل موثر بر نرخ تورم، عوامل بلندمدت شامل بی‌انضباط‌های پولی و نقدینگی و عوامل کوتاه‌مدت مثل نرخ ارز است.وی افزود: تلاش دولت این بوده است که عوامل کوتاه‌مدت را کنترل کند و بر این اسـاس، هدف رشـد ۲۵درصدی نقدینگی در شش‌ماهه نخست ۱۴۰۲ محقق شـد.وزیر اقتصاد تاکید کرد: در زمینه ارز، علامت و سیگنال‌دهی وجود ندارد و افزایش اندک نرخ ارز که بعد از تعرض رژیم‌صهیونیسـتی به فلسـطین اشغالی رخ داده بود نیز، دوباره بازگشت. وی درباره مهم‌ترین اقدامات وزارت متبوع خود درباره بازار سـرمایه در بودجه ۱۴۰۳، گفت: آنچه برای فعالان اقتصادی اهمیت دارد، این است که درباره قیمت‌های کلیدی و مالیات و عواض اتخاذشده برنامه‌ریزی کنند.

خاندوزی ادامه داد: پیشـنهاد ما به سـازمان برنامه و بودجه این بود که مسیر سال گذشته در سال آینده نیز ادامه یابد، از جمله در اعلام نرخ خوراک گاز صنایع تلاش دولت این بود که تا پایان برنامه هفتم این نرخ را تثبیت کند و در سایر نرخ‌ها نیز تلاش داریم که از ثبات برخوردار باشد که صنایع بورسی دچار چالش نشوند.

وی درباره عدم‌پرداخت تسـهیلات مسـکن توسـط بانک‌های خصوصی نیز گفت: در وزارت اقتصاد باتوجه به اینکه وزیر، رئیس مجمع عمومی بانک‌های دولتی اسـت این تاکید را داشتیم که تسهیلات مسکن پرداخت شود و البته ۹۷ درصد تسهیلات مسـکن توسـط ۱۳ بانک دولتی پرداخت شـده اسـت و ۱۵ بانک غیردولتی فقط ۳ درصد تسـهیلات مسـکن را پرداخت کرده‌اند و امیدوارم مقام ناظر تمهید جدی در این زمینه بیندیشد.

تکمیل زنجیره ریلی کریدور شرق به غرب

بیست‌ودومین نشست نخست‌وزیران کشورهای عضو پیمان شانگهای، پنجشنبه در بیشکک پایتخت قرقیزستان، با حضور وزیر راه و شهرسازی آغاز شد.

در دیـدار محمـد مخبـر، معـاون اول رئیس‌جمهـوری با عاقل‌بیـک جبار اف، نخسـت‌وزیر این کشـور، توافق شد که وزرای راه در همین سفر برای راه‌اندازی یک مسیر ریلی از قرقیزستان تا ازبکستان، ترکمنستان و ایران، مذاکره و تفاهم کنند.

وزیر راه و شهرسازی نیز در این آیین از توافق برای ایجاد کارگروه تکمیل زنجیره ریلی کریدورهای شـرق به غرب از چین به قرقیزسـتان، ازبکستان، ترکمنستان و ایران خبر داد.

به‌گزارش وزارت راه و شهرسازی، مهرداد بذرپاش که به‌منظور شرکت در نشست نخست‌وزیران کشورهای عضو پیمان شانگهای به همراه معاون اول رئیس‌جمهوری در بیشـکک (پایتخت قرقیزستان) به‌سـر می‌برد، در حاشیه نشست‌های دوجانبه معـاون اول رئیس‌جمهـوری و هیات‌همراه با نخسـت‌وزیران و مقام‌های روسـیه و قرقیزستان، افزود: یکی از نکات موردتوافق با نخست‌وزیر قرقیزستان، ساخت مراکز لجستیک در هر دو کشور است.

وی بیان داشت: به‌همین‌منظور، در بندرعباس یک مرکز لجستیک ایجاد خواهد شـد تا تولیدکنندگان بتوانند کالا به ایران صادر کنند و برعکس برای طرف ایرانی نیز در قرقیزستان یک مرکز لجستیک برای صادرات تولیدات ایجاد خواهد شد.

بذرپاش ادامه‌داد: یکی از نکات دیگری که بسـیار مهم بود، مسـیر ریلی است که از چین به قرقیزسـتان، ازبکسـتان، ترکمنسـتان و ایران (تا دریای جنوب) متصل می‌شـود. این، یک شبکه ریلی بسیار مهم در راستای تکمیل زنجیره کریدورهای شـرق به غرب منطقه اسـت که تصمیم گرفته شـد کارگروه مشـترک در همه کشـورها در این زمینه تشـکیل شـود و قرار شد در نشست شـانگهای هم این موضوع بیشتر پیگیری شود.

وزیر راه و شهرسـازی یادآور شـد: نکته دیگر، افزایـش تعداد پروازها به‌منظور تردد بهتر تجار بود که این مهم نیز با توافق همراه شد.

وی تاکید کرد: محور بعدی، درباره اسـتفاده از ارزهای مشـترک ملی ۲ کشـور بود که در این زمینه و همچنین همه پروژه‌های مشـترک مهم با روسـیه بررسی و تصمیمات خوبی گرفته شد.

صنعت گاز دست به دامن مجلس شد

با شـروع فصل سـرد، نگرانی برای تامین گاز ایجاد شده است تا جایـی که معاون وزیر نفـت در امور گاز از همه نمایندگان مجلس و درس‌آموختـگان در این حوزه درخواسـت کمک کرد. به‌گزارش ایسـنا، طبق اعلام کارشناسـان، امسـال باتوجه بـه پیش‌بینی‌ها به‌واسـطه پدیده «ال‌نینو» ممکن اسـت شـرایط سخت‌تری را به نسـبت به زمسـتان گذشته تجربه کنیم، اما با این حال صنعت گاز در همه بخش‌ها به‌ویژه بخش عملیاتی به‌طورشـبانه‌روز در حالت آماده‌بـاش قرار دارد. آن‌طور که مدیران صنعت گاز اعلام کرده‌اند، حفظ جریان پایدار گاز در کشور اولویت نخست بوده و اقدام‌های مختلفی برای حفظ جریان پایدار گاز در کشـور در حال انجام اسـت. مدیرعامل شـرکت ملی گاز تاکید کرده است که باید همه هم و غم خود را به کار بگیریم تا هماهنگی‌های لازم انجام شود تا زمستان پیش‌رو را مانند سال‌های گذشته به‌خوبی و با آرامش سپری کنیم.

به‌گفتـه چگنـی، بایـد تمهیدهـای لازم اندیشـیده شـود؛ برای ایـن کار همه درس‌آموخته‌های سـال پیش به‌ویژه استان‌هایی که بیشتر درگیر بودند، در اختیار همه قرار گیرد تا بتوان از این تجربیات به‌خوبی استفاده کرد.

وی با بیان اینکه مدیران عامل شـرکت‌های گاز اسـتانی، به‌دلیل ماهیت فعالیت، بـا همـه بخش‌ها در ارتباط هسـتند و بـا تاکید مجـدد بر تقویت زیرساخت‌ها که سبب تسریع در انجام پروژه‌های گازی خواهد شد، گفت: از همه نمایندگان مجلس می‌خواهم که در این زمینه بیش از پیش با شرکت‌های گاز استانی همکاری و همدلی داشته باشند تا از نتایج مثبت آن، همه کشور بهره‌مند شوند.

اکنـون و باتوجـه به شـرایط موجـود، بهینه‌سـازی مصرف گاز بهتریـن گزینـه برای مقابله بـا چالش ناترازی اسـت، ضمن اینکه بایـد بدانیـم بهینه‌سـازی مقولـه کوتاه‌مـدت نیسـت و نیازمند همفکری و همکاری‌های فراسـازمانی در بلندمدت اسـت. بی‌شـک سرمایه‌گذاری در بخش بهینه‌سـازی انرژی به‌صرفه‌تر از سـرمایه‌گذاری در بخش تولید است و با سـرمایه‌گذاری هم در بخش بهینه‌سازی و هم در بخش هوشمندسازی می‌توان به مدیریت مصرف انرژی رسـید؛ رویکردی بسـیار مهم که باید برای تغییر و تحولات جهانی پیاده‌سازی شود.

طرح تعویض بخاری‌های فرسـوده از جمله طرح‌های مهم اسـت که در این طرح، تعویض ۴ میلیون بخاری در دسـتور کار است. مطالعات کارشناسی نیز نشان داده، بهترین گزینه برای مقابله با این وضع، بهینه‌سـازی مصرف در همه ابعاد اسـت. از این‌رو، تعویض تجهیزات فرسـوده و هوشمندسـازی به‌عنوان ۲ سرفصل جدی در موضوع بهینه‌سازی مصرف، در دستور کار شرکت ملی گاز ایران است.

ذخیره‌سـازی گاز در مخـازن روزمینی، نیز راهی اساسـی بـرای مدیریت عرضه و تقاضا و شـیوه‌ای متداول در دیگر کشـورها اسـت، بر همین اساس، شرکت ملی گاز ایـران برای سـرمایه‌گذاری صنایع بزرگ به‌منظور ذخیره‌سـازی روزمینی گاز طبیعی به‌صورت سی‌ان‌جی و مینی‌ال‌ان‌جی فراخوان داده تا صنایع بتوانند با ایجاد ظرفیت‌های ذخیره‌سـازی روزمینی گاز برای تامین پایدار گاز زمسـتانه خود عمل کنند. اولویت شـرکت ملی گاز ایران را احـداث واحدهای مینی‌ال‌ان‌جی بوده، این واحدها می‌توانند خود تامین‌کننده واحدهای ال‌پی‌جی شرکت‌های استانی باشند؛ ضمن آنکه اصلی‌ترین منبع درآمد گاز، صادرات مینی‌ال‌ان‌جی است.

تنها راه کاهش ناترازی گاز، مصرف بهینه این کالای ارزشمند است، باید عزم خود را جزم کنیم تا با فرهنگ‌سـازی و تبلیغات درسـت، تا ۱۰ درصد کاهش مصرف و به‌عبارتی، مدیریت مصرف داشته باشیم. بی‌شک انجام این اقدامات کمک موثری در رفع ناترازی گاز در کشور می‌کند، می‌توان با مدیریت مصرف، تقویت زیرساخت‌ها و دیگر اقدام‌های گفته‌شده، نه‌تنها زمستان پیش‌رو را به‌خوبی سپری، بلکه این انرژی پاک را برای نسل‌های آینده حفظ کرد.

داخلی‌سازی ۶۵درصدی لوازم‌خانگی

معاون صنایع عمومی وزیر صنعت، معدن و تجارت ضمن اشاره به عمق داخلی‌سازی ۶۵درصدی لوازم‌خانگی، افزایش رضایتمندی مردم از کیفیت این محصولات را مدنظر قرار داد و گفت: الزامات در حوزه ضمانت و خدمات پس از فروش افزایش یافته است و سـنجش رضایتمندی را در دسـتور کار قرار داده‌ایم.به‌گزارش ایسـنا، محمدمهدی برادران با بیان اینکه بعد از تشـدید تحریم‌ها، شـاید اسـتنباط ابتدایی این بود که در حـوزه لوازم‌خانگـی، دچـار چالش برای تامین نیازهای داخلی شـویم و حتی برخی شرکت‌های بنام، مشمول تحریم شدند، تصریح کرد: اما در عمل نه‌تنها با تولید و شبکه فروش بیشتر، توانستیم این تحریم‌ها را بی‌اثر کنیم، بلکه با ارائه محصولات جدیدتر، خدمات مناسب‌تر و شبکه فروش وسیع‌تر، شرکتی که تحریم امریکا بود، موفق شد در سال گذشته فروش خود را در داخل کشور، به ۲برابر برساند. به‌طوری که فروش این شـرکت از عدد هزار و ۲۰۰میلیارد به ۲هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان رسـید. معاون صنایع عمومی وزارت صمت بااشـاره به بحث عمق داخلی‌سـازی لوازم‌خانگی، گفت: عمق تولید یکی از بحث‌های مهم در لوازم‌خانگی اسـت که نشـان می‌دهد چه میزان از مواد اولیه و قطعات و تجهیزاتی که در محصول نهایی به کار گرفته شـده، بیشـتر داخلی شـده اسـت.وی با بیان اینکه اگر عمده قطعات یک لوازم‌خانگی را وارد کنیم، عمق تولید کمتری داریم و به‌سـمت محصولات مونتاژی می‌رویم، اظهار کرد: برای محاسـبه عمق تولید، محصول نهایی قیمت‌گذاری می‌شـود و میزان ارز تخصیصی را محاسبه می‌کنند. اگر در یک محصول که برای مثال ۱۰ میلیون تومان نرخ دارد، ۵ میلیون ارز تخصیص داده باشیم، یعنی به عمق داخلی‌سازی ۵۰ درصدی رسیده‌ایم، اگر ارز کمتر تخصیص دهیم و شـرکت تلاش کند تا برخی قطعات را داخلی‌سـازی کند، به عمق داخلی‌سازی بیشتری رسیده‌ایم. برادران با بیان اینکه این رشد صنعت لوازم‌خانگی، نشان از عمق داخلی‌سازی ۶۵ درصدی دارد، گفت: البته باید به این نکته توجه کرد که اگر عمق داخلی‌سـازی محصولات سـابقی که در ۳ سـال گذشته تولید می‌کردیم، محاسـبه شـود، عمق تولید به بالای ۸۰ درصد هم می‌رسـید. اما تصمیم گرفتیم خطوط تولید را بـه‌روز کنیـم و محصولاتی را کـه موردانتظار مشـتری اسـت، تولید کنیم که نیازمند ارزبری بیشـتری اسـت.معاون وزیر صمت در حاشـیه نمایشگاه لوازم‌خانگی با بیان اینکه در حوزه یخچال جز کمپرسور ۱۰۰ درصد سایر قطعات داخلی‌سازی شده و کمپرسور هم از محصولاتی است که در برخی کشورها تولید می‌شود، تصریح کرد: ارزش بازار لوازم‌خانگی ۶ میلیارد دلار و میزان واردات قطعات لوازم‌خانگی سـالانه ۲.۵ میلیارد دلار است که البته صادرات به کاهش ارزبری کمک می‌کند.

عکس روز

«تنگ سیاب» بزرگ‌ترین انارستان استان لرستان

عکس: ایرنا

ویژه‌تر از خبر

تدوین طرح جامع حمل‌ونقل در ۳ فاز

معـاون حمل‌ونقل وزیر راه و شهرسـازی با تاکیـد بر جایگاه و اهمیت طرح جامع حمل‌ونقل کشـور و نقـش آن در برنامه‌ریزی توسعه یکپارچه سـامانه‌های حمل‌ونقل کشور گفت: این طرح در ۳ فاز سیسـتماتیک در حال تدوین است. به‌گزارش ایسنا، شهریار افنـدی‌زاده دربـاره برنامه‌هـا و اقدامات این معاونت در راسـتای برنامه‌ریزی توسـعه یکپارچه سامانه‌های حمل‌ونقل کشور توضیح داد و گفت: طرح جامع حمل‌ونقل کشـور، سـندی است که طبق قانون احکام دائمی برنامه‌های توسـعه کشـور، تدوین برنامه‌های کوتاه‌مـدت، میان‌مـدت و بلندمـدت کشـور در زمینه توسـعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل در همه زیربخش‌ها باید برپایه آن انجام شود. وی در ادامه مروری بر پیشینه طرح جامع حمل‌ونقل کشور داشت و خاطرنشان کرد: طرح جامع حمل‌ونقل به‌عنوان مهم‌ترین سند بالادسـتی برنامه‌ریزی و توسعه زیرسـاخت‌های حمل‌ونقل کشور در سـال‌های میانی دهه ۶۰ هجری خورشیدی موردتوجه ویژه قرار گرفت،اما به علل گوناگون تاکنون به‌سرانجام نرسیده، اما در چند سـال اخیر به‌طورخاص و ویژه در دستور کار این معاونت قرار گرفته است. معاون حمل‌ونقل وزیر راه و شهرسازی ادامه داد: در تلاش اخیر، برای تدوین سـند طرح جامـع از توان مراکز برتر علمی و دانشـگاهی و مهندسان مشاور با بالاترین رتبه‌ها در حوزه راه و حمل‌ونقل به‌صورت توامان استفاده شده و این طرح به‌صورت سیسـتماتیک در سـه بخش در حال پیشرفت است. فاز اول آن با عنـوان پیش‌بینی تقاضا تا افق ۱۴۱۴ به اتمام رسـیده و به‌عنوان ورودی فـاز دوم بـا رویکرد تعیین شـبکه بهینـه حمل‌ونقل در شـیوه‌های مختلف مورداستفاده و براساس شاخص‌ها و معیارهای حمل‌ونقلی، زیسـت‌محیطی و اقتصادی طراحی شده و در مراحل پایانی خود قرار گرفته است. معاون حمل‌ونقل وزیر راه و شهرسازی افزود: همزمان با پیشـرفت فاز دوم، فاز سـوم بـا عنوان طراحی تلفیقی شبکه حمل‌ونقل زمینی هوایی و دریایی در دست اجراست که ماحصل آن طراحی شـبکه‌ای یکپارچه بـرای جابه‌جایی بار و مسافر در شکل بهینه آن است. طبق اعلام وزارت راه و شهرسازی، افندی‌زاده توضیح داد: اسـناد متعددی همچون سیاست‌های کلی نظام در بخش حمل‌ونقل، قانون احکام دائمی برنامه‌های توسـعه کشور، قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت، سند ملی آمایش سرزمین و سـند آمایش مراکز لجستیک کشور به‌عنوان اسـناد بالادستی آن موردبررسی قرار گرفته است. وی در پایان ابراز امیدواری کرد که با همکاری و کوشـش سـازمان‌های زیرمجموعه و گروه‌های مشاور اعم از شرکت‌های مهندسان مشاور و دانشگاه‌ها، فرآیند مطالعات طرح جامع حمل‌ونقل کشور تکمیل شده است و بستر مناسب برای برنامه‌ریزی و مدیریت کلان حوزه حمل‌ونقل فراهم شود.

با تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه محقق می‌شود

جهش فناورانه صنعتی

عکس: آیدا فریدی

تغییر مهم و کلیدی در برنامه هفتم توسعه در زمینه تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه، علاوه بر امکان افزایش سرمایه برای صندوق نوآوری و شکوفایی، به‌عنوان محوری‌ترین محل جهت اعطای تسهیلات به شرکت‌های دانش‌بنیان، مسئله ناکافی بودن منابع دولتی برای اعطای اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه را نیز حل خواهد کرد و از سوی دیگر، مدل مشروطی از اعطای مشوق‌ها و معافیت‌های مالیاتی در اختیار دولت قرار خواهد داد که مشروط به خلق ارزش جدید و تکمیل زنجیره ارزش، از صنایع حمایت کند که مدل پیشرفته و بسیار هوشمندی در ارائه پشتیبانی‌ها و حمایت‌های حاکمیتی از صنایع است و در بلندمدت منجر به توسعه و جهش فناورانه صنعتی خواهد شد. با توجه به نزدیکی زمان بررسی این موضوع در صحن علنی مجلس برای تبدیل شدن آن به قانون برنامه هفتم توسعه، نظر نمایندگان مجلس را درباره آخرین تغییرات برنامه هفتم توسعه در حوزه علم و فناوری و تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه در برنامه هفتم توسعه را جویا شده‌ایم که در ادامه خواهید خواند.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه

حوزه علم و فناوری کشور، بازوی اصلی تکمیل زنجیره ارزش و تحقیق و توسعه صنعتی کشور هستند. نبود بخش توانمند در حوزه بومی‌سازی فناوری طی سالیان اخیر سبب شده بود صنعت کشور یک واردکننده تجهیزات و فناوری باشد، اما شکل‌گیری اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان و ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان با محوریت دستیابی به فناوری‌های نوین و در لبه علم در کنار نیازسنجی از صنعت موجب شد بخش نفت و گاز کشور طی دهه اخیر رشد بسیار خوبی در زمینه بومی‌سازی فناوری و تجهیزات استراتژیک خود داشته باشد.

اختصاص اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه بسترساز تامین مالی توسعه و بازارسازی برای شرکت‌های دانش‌بنیان خواهد بود. دانش‌بنیان شدن صنایع و شرکت‌های بزرگ کشور از دیگر مزایای این سیاست است. اجرای سیاست اعتبار مالیاتی که به ورود فناوری به صنایع می‌پردازد، می‌تواند زمینه را برای خنثی‌سازی تحریم‌های بین‌المللی آماده کند.

جلوگیری از ارزبری به جهت افزایش صادرات و کاهش واردات محصولات فناور، امکان تنظیم‌گری حمایت از صنایع اولویت‌دار کشور و شفافیت مالیاتی شرکت‌های متقاضی اعتبار تحقیق و توسعه از دیگر مزیت‌های این طرح به‌شمار می‌روند.

قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه به یکی از مسائل اصلی و جدی اکوسیستم فناوری کشور یعنی تامین مالی فناوری برای ورود به صنعت کشور می‌پردازد. اجرای این سیاست که قرار است طی آن هزینه‌های بخش تحقیق و توسعه صنایع به‌عنوان اعتبار مالیاتی برایشان در نظر گرفته شود، مزایای زیادی دارد.

در قانون مصوب شد که عواید ناشی از مالیات خام‌فروشی در اختیار معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری قرار بگیرد و در زمینه اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه صرف شود. به این ترتیب، از یک سو، دولت متحمل هزینه‌ای نمی‌شود و از سوی دیگر، انگیزه‌ای برای صنایع برای دور شدن از خام‌فروشی به وجود می‌آوریم.

مجلس و دولت در مدل جدید حمایتی خود به‌دنبال اعطای مشروط حمایت‌ها هستند. مسئله اصلی در تخصیص این حمایت‌ها ناکافی بودن منابع برای اعطای اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه است، با این وجود در اصلاح برنامه هفتم توسعه و در ماده ۹۹ قانون پنج‌ساله برنامه هفتم توسعه، به مسئله اعطای منابع حاصل از اخذ مالیات بر صادرات محصولات خام و نیمه‌خام صنعتی نظیر متانول، اوره، ورق‌های فولادی و... به اکوسیستم اقتصاد دانش‌بنیان اشاره شده که مشکلات مربوط به منابع موردنیاز برای اعطای اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه به صنایع بزرگ و پیشران کشور را حل خواهد کرد و سازمان امور مالیاتی به‌راحتی می‌تواند اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه را برای تکمیل زنجیره ارزش و جلوگیری از خام‌فروشی صنعتی در اختیار صنایع بزرگ برای همکاری در حوزه تحقیق و توسعه صنعتی با شرکت‌های دانش‌بنیان قرار دهد.

تحقق رشد ۸ درصدی با کمک دانش‌بنیان‌ها

مهدی عسگری، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت با اشاره به مبحث توجه دولت به تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه صنعت و زنجیره ارزش صنایع، گفت: اگر صنایعی که توانسته‌اند خود را در دنیا به اثبات برسانند، بررسی کنیم، به این نتیجه می‌رسیم که همه آنها سهم قابل‌توجهی از درآمدهای خود را برای تحقیق و توسعه اختصاص می‌دهند. وی با بیان اینکه متاسفانه مبحث تحقیق و توسعه صنایع در کشور ما به‌درستی جا نیفتاده، ادامه داد: درواقع می‌توان گفت اهمیت لازم به این بخش داده نمی‌شود؛ به‌عنوان مثال، وقتی صنعت خودرو ایران و کره را مقایسه می‌کنیم می‌بینیم که آنها چند برابر شرکت‌های خودروساز ما را صرف تحقیق و توسعه صنعت می‌کنند و دائما خود را توسعه داده و از فناوری‌ها نو و جدید استفاده می‌کنند و برای همین هم در قانون جهش تولید دانش‌بنیان این موضوع را لحاظ کردیم و البته بر این موضوع در برنامه هفتم نیز از سوی دولت تاکید شده است. عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس تاکید کرد: در قانون جهش تولید دانش‌بنیان، این مسئله را قید کردیم هزینه‌هایی که بابت تحقیق و توسعه صنعت لحاظ می‌شود، به‌عنوان اعتبار مالیاتی تلقی و عمدتا از طریق شرکت‌های دانش‌بنیان انجام شود. این نماینده مجلس شورای اسلامی تاکید کرد: لزومی ندارد شرکت‌های بزرگ همه کارها را خودشان انجام دهند. تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه می‌تواند یک منبع و تامین مالی مناسبی برای شرکت‌های دانش‌بنیان در راستای اتصال به شرکت‌های بزرگ ایجاد کند تا آن بخش تحقیق و توسعه آنها برون‌سپاری شود. این نماینده مجلس بیان کرد: تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه از سوی دولت در برنامه هفتم توسعه با هدف ارزآوری بیشتر لحاظ شده است. در واقع اگر می‌خواهیم رشد ۸ درصد اقتصادی را محقق کنیم باید بخش قابل‌توجهی از این رشد ۸ درصدی را از طریق تحقیق و توسعه و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان انجام دهیم.

صنایع موفق سهم قابل‌توجهی از درآمد خود را صرف تحقیق و توسعه می‌کنند

پژوهش، بسترساز رشد فناورانه است

شهریار حیدری، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس با اشاره به این موضوع که یکی از ضعف‌های ساختار تولید در کشورمان، عدم‌پژوهش و تحقیق و توسعه است، در گفت‌وگو با صمت تصریح کرد: یکی از مهم‌ترین راهکارها برای توسعه زنجیره ارزش و تنوع‌بخشی به محصولات در کشور این است که تحقیق و توسعه جایگاه خودش را در صنایع پیدا کند.

وی ادامه داد: در راستای تولید محصولات نهایی و با کیفیت در کشور، در مجلس قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه را مصوب کردیم. به این معنا که هزینه‌های تحقیق و توسعه صنایع به‌عنوان اعتبار مالیاتی برای‌شان در نظر گرفته شود و نوعی حمایت از صنایع در این زمینه به عمل آوریم.این نماینده مجلس خاطرنشان کرد: از آنجایی که دولت به‌دنبال سود فوری است و نمی‌خواهد منابع درآمدی‌اش کاهش پیدا کند، پیشنهاد حذف مشوق‌های مالیاتی از جمله اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه را مطرح کرد که در مجلس مورد موافقت قرار نگرفت.

حیدری گفت: به عقیده من، نظر مجلس درباره حمایت از صنایع در حوزه تحقیق و توسعه نسبت به دیدگاه دولت دقیق‌تر است و به‌درستی حمایت از صنایع در زمینه تحقیقات در دستور کار قرار گرفته است. وی ادامه داد: چاره‌اندیشی مجلس مبنی بر اختصاص عواید مالیات بر خام‌فروشی به اجرای قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه نیز در راستای دیدگاه کلی مجلس در ارتباط با حمایت از صنایع در حوزه تحقیق و توسعه انجام شد.

این نماینده مجلس خاطرنشان کرد: اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه و چاره‌اندیشی‌هایی که پیرامون این قانون در مجلس انجام‌شده، در نهایت به نفع صنعت کشور است و دانش‌بنیان شدن آن را به‌دنبال دارد. دولت نیز باید با نگاه آینده‌نگری به این موضوع نگاه کند و به حمایت از آن بپردازد. حیدری گفت: اختصاص عواید خام‌فروشی به تحقیق و توسعه در کشورهای مختلف مورداستفاده قرار گرفته و نتایج مثبتش را نشان داده است. از این طریق در تلاشیم از ابزار مالیات در راستای سوق دادن صنایع به تحقیق و توسعه بهره ببریم. وی ادامه داد: ما در حوزه‌های گوناگون مانند بخش‌های دفاعی و نفت و گاز، تجربیات خوبی مبنی بر استفاده از توان داخلی داشتیم و می‌توانیم در دیگر صنایع نیز به این موفقیت‌ها دست پیدا کنیم. شرط آن این است که با اتکا به توان داخلی در راستای تقویت هر چه بیش‌تر تحقیق و توسعه گام برداریم. این نماینده مجلس خاطرنشان کرد: صنایع تمایل به افزایش کیفیت تولیدات‌شان دارند، اما نمی‌توانند هزینه‌های تحقیق و توسعه را بپردازند، به همین دلیل، نیاز است از طریق سیاست‌گذاری‌هایی مانند اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه به حمایت از آنها بپردازیم.

مجلس در حمایت از صنایع در حوزه تحقیق و توسعه از دولت دقیق‌تر است

ارزآوری برای کشور

علی جدی، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با صمت با اشاره به مبحث توجه دولت به تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه صنعت و زنجیره ارزش صنایع، گفت: این مسئله در قانون جهش تولید دانش‌بنیان نیز مدنظر قرار گرفت. وی با بیان اینکه روی این مسئله متاسفانه نظارتی نبود، ادامه داد: متاسفانه زمانی که تلاش می‌کنیم نظارت لازم را در این بخش داشته باشیم، وزیری جابه‌جا می‌شود و شاهد بودیم که طی ۳ سال و نیم، ۵ وزیر تغییر کرده‌اند.

عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه موضوع تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه به صنعت و توجه آن از سوی دولت بسیار مهم است، گفت: ما این موضوع را در قانون جهش تولید دانش‌بنیان آورده‌ایم تا صنعت توسعه پیدا کند.

جدی با بیان اینکه متاسفانه برخی از کالاها هنوز از محل واردات تامین می‌شود و ارزبری زیادی دارد، ادامه داد: در حال حاضر دنیا به سمت تولید کالاهای کم‌وزن و پرارزش حرکت می‌کند؛ بنابراین در این بخش دیگر تولید فله‌ای معنا پیدا نمی‌کند.

این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه کشورهای دنیا به سمت تولیدات های‌تک حرکت می‌کنند، گفت: به‌واقع برای رسیدن به تولیدات های‌تک و تکنولوژی بالا نیاز به تحقیق و توسعه خوبی داریم؛ بنابراین باید شرکت‌های دانش‌بنیان را با همین هدف موردحمایت قرار دادیم.

این نماینده شورای اسلامی با ذکر مثالی تاکید کرد: به‌عنوان مثال، ۳۲ میلیون تن فولاد را به کشورهای دیگر صادر می‌کنیم، اما از سوی دیگر می‌بینیم که آن ۳۲ میلیون تن شاید کمتر از ۲۰۰ تن کالایی است که چندین برابر ۳۲ میلیون تومان ارزش مالی دارد و متاسفانه در این بخش خام‌فروشی می‌کنیم.

جدی تاکید کرد: سالانه حدود ۳۰۰ هزار تن مس در کشور تولید می‌کنیم، اما به آن رقمی که برای کالاهایی که بخش جزئی از آن از مس تامین شده و در صنعتی سی‌تی مورداستفاده قرار می‌گیرد، نمی‌رسیم، چراکه ارزش ریالی آن چندین برابر تولید انجام‌شده در حوزه مس است، درحالی‌که این مسئله از لحاظ وزنی اصلا قابل‌مقایسه نیست.

وی با بیان اینکه باید از خام‌فروشی دست کشیده و در حوزه تحقیق و توسعه صنعت سرمایه‌گذاری کنیم، بیان کرد: در حال حاضر، صنعت ما آمادگی لازم را دارد و تنها باید موردحمایت قرار گیرد. این نماینده مجلس شورای اسلامی گفت: تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه، امری بسیار حائز اهمیت بوده و می‌تواند ارزآوری زیادی برای کشور به‌وجود آورد. کشورهای دنیا درصدد این هستند که درصدهای موجود در این بخش را ارتقا دهند؛ آنها از رویکرد مشوق برای اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه عبور و برخی از فعالیت‌های صنعت را الزام‌آور کرده‌اند.

دنیا به سمت تولید کالاهای کم‌وزن و پرارزش حرکت می‌کند و دیگر تولید فله‌ای معنا ندارد

سخن پایانی

تقویت اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه به‌عنوان تغییر مهم و کلیدی در برنامه هفتم توسعه علاوه بر امکان افزایش سرمایه برای صندوق نوآوری و شکوفایی، به‌عنوان محوری‌ترین محل برای اعطای تسهیلات به شرکت‌های دانش‌بنیان، مسئله ناکافی بودن منابع دولتی برای اعطای اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه را نیز حل خواهد کرد و از طرف دیگر، مدل مشروطی از اعطای مشوق‌ها و معافیت‌های مالیاتی در اختیار دولت قرار خواهد داد که مشروط به خلق ارزش جدید و تکمیل زنجیره ارزش، از صنایع حمایت کند. این یک مدل پیشرفته و بسیار هوشمند در ارائه پشتیبانی‌ها و حمایت‌های حاکمیتی از صنایع در بلندمدت منجر به توسعه و جهش فناورانه صنعتی خواهد شد.

گپ و گفت

بسترسازی برای دانش‌بنیان شدن صنایع بزرگ

تخصیص اعتبارات مالیاتی تحقیق و توسعه به‌عنوان مشوق مالیاتی می‌تواند از طریق کاهش ریسک تولید محصولات جدید، شرکت‌ها را به سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحقیق و توسعه تشویق کند. این اعتبارات مالیاتی می‌تواند اشکال مختلفی داشته باشد؛ مانند بازگرداندن درصدی از هزینه‌های تحقیق و توسعه به شرکت یا کسر مالیات برای هزینه‌های مربوط به تحقیق و توسعه. براساس قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه، اگر شرکتی در واحدهای تحقیق و توسعه شرکت خود یا دیگران سرمایه‌گذاری کند، به نسبت میزان هزینه سرمایه‌گذاری شده، می‌تواند از دولت در پرداخت مالیات همان سال یا سال‌های آتی تخفیف بگیرد. به‌این‌ترتیب، ریسک متحمل‌شده توسط شرکت در پرداخت مالیات آن شرکت جبران می‌شود.اعتبارات مالیاتی تحقیق و توسعه ابزار سیاستی محبوبی است که توسط دولت‌ها به‌منظور تشویق شرکت‌ها برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تحقیق و توسعه استفاده می‌شود. درحالی‌که تخصیص اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه به‌طور گسترده در کشورهای توسعه‌یافته استفاده می‌شود، استفاده از آنها در کشورهای در حال توسعه کمتر رایج است. به اجرا نگذاشتن قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه در کشورهای در حال توسعه عمدتا به این دلیل است که این کشورها اغلب فاقد منابع و زیرساخت‌های لازم برای حمایت از فعالیت‌های تحقیق و توسعه هستند.

با این حال، دولت‌های هند و برزیل از این ابزار استفاده کرده‌اند و نتایج خوبی هم به‌دست آورده‌اند. در ادامه با جعفر قادری، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی در زمینه لزوم حمایت از صنایع در حوزه پژوهش و قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه گفت‌وگوی مختصری داشتیم که در ادامه می‌خوانید.

◉ ابتدا مختصری درباره اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه و حساسیتی که مجلس روی این موضوع دارد، بگویید؟

این قانون با هدف حمایت از صنایع در زمینه تحقیق و توسعه مصوب شد که در نهایت به بازارسازی دانش‌بنیان‌ها منجر می‌شود. قانون مورد بحث، فرصتی فراهم می‌کند که هزینه‌های تحقیق و توسعه صنایع به‌عنوان اعتبار مالیاتی در نظر گرفته شود و صنایع به سمت پژوهش و تولید محصولات با ارزش‌افزوده بالا سوق داده شوند. یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های صنایع، تامین هزینه‌های پژوهشی است. قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه این نگرانی را رفع کرده و بستری برای انجام پروژه‌های تحقیقاتی توسط صنایع به‌وجود می‌آورد.

◉ چه لزومی بود که در این مسیر حرکت کنیم؟

با توجه به شرایطی که در کشور با آن روبه‌رو هستیم، باید حرکت به سمت تکمیل زنجیره ارزش محصولات در دستور کار باشد. صادرات مواد خام و نیمه‌خام مزیتی برای‌مان ندارد و ارزآوری کشور را کاهش می‌دهد. هر قدر بتوانیم صنایع را به سمت توسعه زنجیره ارزش محصولات‌شان سوق دهیم، به نفع کشور است.

◉ خام‌فروشی چه پیامدهایی برای اقتصاد ما دارد؟

خام‌فروشی ضرر مضاعفی برای‌مان دارد. اولا صادرات این مواد به صورت خام و نیمه‌خام باعث می‌شود مزیت ایجاد ارزش‌افزوده روی این مواد را از دست بدهیم. ثانیا باید به واردات محصولات نهایی موردنیاز برای کشور بپردازیم که ضرر مضاعفی را بر کشور تحمیل می‌کند. به‌منظور چاره‌اندیشی برای این مشکلات، مالیات بر صادرات مواد خام و نیمه‌خام در مجلس مصوب شد. عواید ناشی از مالیات بر خام فروشی را به اجرای قانون اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه اختصاص دادیم. هدف از این اقدام این است که بستری برای تولید محصولات نهایی در کشور به وجود بیاوریم و تاب‌آوری اقتصاد و صنعت کشور را در مقابل تحریم‌ها بالا ببریم.

◉ ارزیابی شما از برنامه‌هایی که تاکنون در این بخش انجام شده، چیست؟

ما قبلا تجربه موفقی را در زمینه اتکا به توان داخلی و دانش‌بنیانی کشور در صنعت نفت و گاز داشته‌ایم که به صدور خدمات فنی‌مهندسی به دیگر کشورها منجر شد. به‌طور قطع اگر بتوانیم از طریق حمایت‌هایی مانند اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه، پژوهش را در صنایع گسترش دهیم، می‌توانیم امیدوار باشیم که این اتفاق در دیگر صنایع نیز رخ دهد و در نهایت شاهد دانش‌بنیان شدن صنایع بزرگ کشور باشیم. رشد اقتصادی و صنعتی کشور از رهگذر ترویج تحقیق و توسعه در صنایع می‌گذرد و به همین دلیل نیاز است در حوزه تحقیقات حمایت جدی از صنایع انجام شود.

خبر

طی حکمی از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت
مقیمی رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان صنایع کوچک شد

وزیر صنعت، معدن و تجارت طی حکمی «فرشادمقیمی» را به‌عنوان معاون وزیر، رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران منصوب کرد.

به گزارش صمت از روابط عمومی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، عباس علی‌آبادی در حکم صادره آورده است: انتظار می‌رود با همکاری همه بخش‌های مرتبط در وزارت صنعت، معدن و تجارت و سایر سازمان‌های حاکمیتی دولتی و بخش خصوصی و با بهره‌گیری از توانمندی‌های بالفعل و بالقوه کشور، ضمن رعایت کامل قوانین و مقررات و با برنامه‌ریزی و نظارت صحیح و اتخاذ تصمیمات اصولی و راهگشا، در جهت ایفای وظایف و تحقق اهداف و مأموریت‌های سازمان و در خدمت به مردم و کسب‌وکارها کوشا باشید.

فرشاد مقیمی از ۲۱ تیرماه امسال به‌عنوان سرپرست سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران مشغول به کار بوده است که با حکم صادره به‌عنوان معاون وزیر، رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان منصوب شد.

وی، متولد سال ۱۳۵۵، دانش‌آموخته رشته کارشناسی مهندسی صنایع گرایش تولید صنعتی، کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی از دانشگاه علم و صنعت و دکترای رشته مهندسی صنایع از دانشگاه آزاد تهران است.

مقیمی، سوابقی چون معاونت صنایع کوچک و معاونت برنامه‌ریزی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران، مدیرعاملی ایران‌خودرو و معاونت صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت را در کارنامه کاری خود دارد. از دیگر سوابق اجرایی مقیمی می‌توان به مدیریت برنامه‌ریزی راهبردی و بودجه سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)، ریاست انجمن بهره‌وری ایران، معاونت سازماندهی و امور پشتیبانی دبیرخانه کمیته پیشبرد بهره‌وری وزارت و راه و ترابری و دبیر ستاد اقتصاد مقاومتی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران اشاره کرد.

میزگرد

در میزگرد صمت با محور خودروهای برقی تاکید شد

برنامه جدی برای ورود به عرصه خودروهای برقی

عکس: آیدا فریدی

موسسه فرهنگی‌مطبوعاتی صمت همواره تلاش داشته در راستای رسالت خود و آگاه‌سازی جامعه، موضوعات و چالش‌هایی که به‌ویژه در حوزه صنعت، معدن و تجارت کشور وجود دارند را در قالب میزگردها و نشست‌هایی با حضور مسئولان مربوطه و صاحب‌نظران امر مطرح کند تا شاید گرهی بگشاید و در مسیر رسالت خود شفافیت را به ارمغان بیاورد. به‌تازگی در این موسسه، نشستی با محور خودروها برقی با حضور علی میرمحمدی کارشناس تحقیق و توسعه زیرساخت خودرو برقی دفتر صنایع خودرویی وزارت صمت، امیر طیبی کارشناس خودرو برقی و مدیر استراتژیک سایپا، کیا داوود اسفندیاری کارشناس حوزه خودرو محمدرضا ابوالحسنی کارشناس خودرو و برقی برگزار کردیم تا پاسخ برخی از سوالاتی که در این زمینه مطرح است را به‌طور مستقیم از زبان متولیان و کارشناسان این حوزه دریافت کنیم و به اطلاع شما برسانیم. با صمت همراه باشید.

◉ به‌راستی در شرایطی که صنعت خودرو ما اوضاع باثبات و مشخصی ندارد، چرا باید موضوع ورود به تولید خودروهای برقی در اولویت قرار بگیرد و به‌عنوان نخستین برنامه‌های خودرویی وزارت صمت مورد تاکید باشد؟

کیا داوود اسفندیاری، کارشناس حوزه خودرو: حرکت صنعت خودرو در مسیر تولید خودروهای برقی اجتناب‌ناپذیر است. اگر در سال ۲۰۲۲ سهم خودروهای برقی ۱۴ درصد بوده، در سال ۲۰۲۳ به ۲۰ درصد رسیده است. اگر روند را بررسی کنیم می‌بینیم که در آینده نیز تولید خودروهای برقی رشد چشمگیری خواهد داشت و سرمایه‌گذاری‌های زیادی روی این بخش انجام می‌شود. حتی برخی شرکت‌هایی که خودروساز هم نبودند، وارد این عرصه شده‌اند. به‌عنوان نمونه می‌توان به شرکت‌هایی مانند شیائومی یا گوگل اشاره کرد. حتی تسلا هم خودروساز نبود، اما شروع به ساخت خودرو برقی کرد. براساس آمار و اطلاعات موجود پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۳۰ فروش خودروهای برقی به ۵۰ درصد برسد.

◉ در سال ۲۰۲۲ تولید خودروهای برقی در چین ۲.۸ میلیون خودرو بوده است و در ایران در سال ۱۴۰۰ فقط یک میلیون خودرو تولید شده و به‌نوعی در تولید خودرو برقی هم سهم خاصی نداشته‌ایم. چطور چین در یک سال این تعداد خودرو برقی تولید کرده است؟

علی میرمحمدی، کارشناس تحقیق و توسعه زیرساخت خودرو برقی دفتر صنایع خودرویی وزارت صمت: برعکس تصورات، تولید خودرو برقی یک تکنولوژی جدید نیست، حتی قبل از خودروهای احتراقی، خودرو برقی تولید شده است.

آنچه تولید خودرو برقی به‌صورت فراگیر را تا امروز به تعویق انداخته و جلوی رشد و پیشرفت تولید آن را گرفته، تکنولوژی‌هایی بوده که این صنعت به آنها نیاز داشته است.

یکی از فناوری‌های لازم در این بخش، ظرفیت باتری این خودروهاست و دیگری کنترل الکترونیک و در واقع مدیریت سیستم برقی خودرو است.

به هر حال از زمانی که باتری‌های لیتیومی پا به عرصه گذاشته‌اند، این موضوع مطرح شده و به مرور شدت گرفته است. برای کشور چین هم این‌طور نبوده که در چند سال اخیر به‌طور ناگهانی به تولید انبوه خودروهای برقی رسیده باشد. چین تقریبا از سال ۱۹۹۱ برنامه تولید خودروهای برقی را شروع و در ۳ دوره برنامه‌های منسجمی برای تولید این خودروها پیاده کرده است. یک دوره از سال ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۷ عمدتا از طرح‌ها و ایده‌های برقی حمایت می‌کرد که بیشتر این طرح‌ها هم پشتوانه دولتی داشتند.

در دوره دوم یعنی از سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۲ از اجرایی و عملیاتی کردن تولید خودرو هیبرید و به‌ویژه باتری این خودروها حمایت می‌کرد. البته کشور چین پتانسیل این صنعت هم به لحاظ لیتیوم و هم به لحاظ آهن‌ربا و موتورهای الکتریکی که بخش اعظم آن مربوط به همین قسمت است را دارد.

از سال ۲۰۱۳ یا ۲۰۱۴ به بعد کشور چین، استراتژی خود را به سمت تولید خودروهای برقی برده و حالا بعد از برنامه‌ریزی در سه بازه زمانی، یکه‌تاز تولید خودروهای برقی شده است.

◉ آیا برای ورود کشورمان به بحث خودروهای برقی دیر نشده است؟

میرمحمدی: کشور ما هم تقریبا از ۲۰ سال پیش، زمزمه‌های تولید خودرو برقی را در برنامه خود قرار داده، اما واقعیت امر این است که برنامه خاص و هدفمندی نداشتیم و در این دو دهه عمدتا توانستیم نیروهای خوبی در این زمینه تربیت کنیم و برای صنعتی شدن این امر مهم گام مهمی برداریم.

◉ وزارتخانه در حال حاضر چه برنامه‌ای برای تولید خودروهای برقی دارد؟

میرمحمدی: سیاست‌های وزارتخانه حتی قبل از آقای علی‌آبادی، یک سیاست روبه‌جلو بوده و خواهد بود و با ورود آقای علی‌آبادی این مسئله قوت گرفت و با اهتمام ویژه‌ای که وزیر و اعضای کارگروه برق و دفتر صنایع خودرو دارند، این موضوع کاملا به صورت حرفه‌ای و جدی پیگیری می‌شود.

منتها باید توجه داشته باشیم که این موضوع غیرسازمانی است و لازمه به نتیجه رسیدن آن وجود هماهنگی بین سازمان‌ها و وزارتخانه‌های مرتبط انجام شود که وزارت صنایع هماهنگ‌کننده این ارتباطات خواهد بود، اما به نتیجه رسیدن آن یک اقدام بین‌سازمانی است.

◉ شکی نیست که آقای وزیر، نگاه مثبت و مترقی دارند و در همین راستا هم قول داده سال آینده تعداد زیادی خودرو برقی تولید و عرضه می‌شود. این صحبت آقای وزیر در نگاه اول هیجانی به نظر می‌رسد. حال پرسش این است که در شرایط اقتصادی موجود، این صحبت چقدر امکان تحقق دارد؟

میرمحمدی: شاید از بیرون این موضوع هیجانی به نظر برسد، اما در واقع چنین نیست و از همان روز نخست تیم‌هایی وارد مرحله تحقیقات در این زمینه شدند. تیم اصلی در وزارتخانه تشکیل شد و تیم‌های دیگری در وزارت نیرو، وزارت کشور و شهرداری تشکیل شدند که البته وزارت صمت در آن تیم‌ها هم حضور مستمر دارد. این تیم‌ها در واقع کار کارشناسی تولید خودرو برقی را بر عهده دارند و از منظر داخلی به‌هیچ‌وجه نمی‌توان گفت که کاری هیجانی انجام می‌دهند.

اگر وارداتی در این زمینه انجام می‌شود، خیلی روی آن تحقیق و روی تک‌تک موضوعات مربوط به تولید و واردات خودرو برقی بررسی‌هایی شده است. و می‌توان گفت از بهترین متخصصانی که در این حوزه فعال هستند، بهره‌برداری شده است. به‌طور کلی، یک کار بسیار تخصصی و اصولی در حال انجام است و جای نگرانی ندارد.

برنامه داریم و به‌طورجدی در این مسیر حرکت می‌کنیم، اما نسبت به کشورهایی که در این زمینه فعالیت می‌کنند، کمی کند هستیم و لازم است قدری سرعت عمل‌مان را در این زمینه بالا ببریم تا بتوانیم در این صنعت به‌سرعت پیشرفت کنیم و عقب نمانیم.

اسفندیاری: شاخص‌های آماری نشان می‌دهند از کشورهای در حال توسعه نیستیم و مسیری که برای توسعه طی می‌کنیم مسیر است که ما را به عقب برگردانده است. شاخص‌ها نشان می‌دهد ۱۰، ۱۲ سال، نرخ تشکیل سرمایه در کشور منفی و رشد اقتصادیمان تقریبا صفر بوده است. درآمد سرانه‌مان کاهش پیدا کرده و قدرت خرید اقتصاد کوچک شده است. با هر الگویی نگاه کنیم محیط کسب‌وکارمان بد شده و آزادی اقتصادی بالایی نداریم پس به همین دلیل است زمانی که صحبت تولید خودرو برقی می‌شود تعجب می‌کنیم. البته به نظر من در زمینه خودروهای برقی این نگاه مثبت است و باید این موضوع با نگاهی ریزبینانه موردتوجه قرار گیرد، پس هیجانی نیست.

> دولت باید حمایت‌های لازم را انجام دهد تا خودروساز سریع‌تر تولید خودرو برقی را آغاز کند

یکی از مزیت‌هایی که تولید خودرو برقی دارد این است که در نقاطی که تجمع خودرو نسبت به سایر نقاط بیشتر است، می‌توان از طریق تولید خودروبرقی آلودگی را کمتر کرد یا به‌جای سرمایه‌گذاری برای تولید خودرو احتراقی، روی احداث نیروگاه برای تولید انرژی برقی پاک‌تر سرمایه‌گذاری کنیم. دیگر اینکه خودرو برقی از لحاظ تولید آسان‌تر از خودرو احتراقی است و برای مصرف‌کننده نیز می‌تواند رفاه و امنیت بیشتری به همراه داشته باشد، چون خرابی کمتری و تعمیرات راحت‌تری نسبت به خودروهای احتراقی دارد.

◉ آیا از سوی وزارت صمت مشخص شده که تاچه زمانی و چقدر باید در حوزه تولید خودروهای برقی پیشرفت کنیم؟

میرمحمدی: فعلا برنامه‌ریزی‌هایمان در حوزه حمل‌ونقل عمومی است و تا حدودی منطقی است که ناوگان حمل‌ونقل عمومی خود را به صورت پایلوت برقی کنیم تا اگر عیب و ایرادی وجود داشت در این مرحله خود را نشان دهد و در مرحله بعدی با قوت و شرایط بهتری پیش برویم.

◉ برقی‌سازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی چه الزامی دارد؟

میرمحمدی: در کلانشهر تهران یکی از دغدغه‌های اصلی، بحث ترافیک است. ناوگان حمل‌ونقل عمومی می‌تواند تا حد زیادی از بار ترافیک بکاهد، اما متاسفانه در این بخش محدودیت داریم. تعداد اتوبوس‌های متوقف در تهران حدود ۸۰۰ دستگاه، اتوبوس‌های شاغل ۲۰۴۷ دستگاه است و اتوبوس‌هایی که نیازمند بازسازی هستند، ۶۰۰ دستگاه است. در این شرایط اگر خطوط ریلی و مترو را توسعه ندهیم با مشکلات بیشتری روبه‌رو می‌شویم. البته در حال حاضر هم مشکلاتی داریم و یکی از تصمیمات درست و بجای وزیر در ابتدای حضورشان در وزارت صمت، توسعه حمل‌ونقل عمومی و سرمایه‌گذاری در این زمینه است. افزایش تعداد خودروهای در حال تردد به تبع افزایش آلایندگی را به‌دنبال دارد که نمی‌توانیم آن را نادیده بگیریم. ازسویی این آلاینده‌ها مضر است و تاثیر مستقیم روی محیط‌زیست دارد و از سوی دیگر، خودروهای احتراقی دیگر جوابگوی نیاز بشر با رعایت استانداردهایی برای محیط‌زیست سالم نیست؛ در این شرایط خودروهای برقی می‌توانند پاسخگوی استانداردها باشند و آلایندگی محیط‌زیست را به صفر برسانند. از همه این‌ها گذشته، بحث تکنولوژی و تاثیر آن بر زندگی انسان‌ها را نمی‌توان نادیده گرفت. به‌عنوان‌مثال برای خرید گوشی یکی از معیارها بحث سرعت شارژ است. هم‌تر از همه برای اینکه از تکنولوژی عقب نمانیم با تحقیق کرده و در ادامه عمل هستیم.

◉ برای پیشرفت در تولید خودرو چه راهکارهایی را پیشنهاد می‌کنید؟

محمدرضا ابوالحسنی، کارشناس حوزه خودروهای برقی: اگر امروز چین در حوزه تولید خودرو برقی سرعت عمل بالایی دارند و پیشرفت کرده و زیرساخت‌های تولید انرژی الکتریکی دارد ،به این دلیل است که منابع و تکنولوژی‌های لازم در این عرصه را در اختیار دارد و در تولید خودرو برقی موفق و پیشگام است.

چین سال‌به‌سال بر تولید خودروهای برقی خود می‌افزاید و در این راستا، باتری‌های این خودروها را ارتقا و میزان پیمایش آنها را افزایش می‌دهد، چراکه پارامترهای مهمی برای استفاده عموم به‌شمار می‌روند. این‌گونه است که شاهدیم چین در زمینه تولید باتری خودروهای برقی پیشرفت چشمگیری داشته است.

همان‌طور که می‌دانید، از سال ۲۰۲۰ میزان co۲ مجاز برای شرکت‌های خودروساز حدود ۹۵ و در خودروهایی با موتور آی‌سی زیر ۱۳۰ گرم است. پس اگر بخواهیم خودرو بنزینی با موتور زیر ۱۳۰ گرم داشته باشید باید همانند کشورهای اروپایی به سمت برقی‌سازی خودروها حرکت کنیم. البته در ایران هم همین اواخر بحث کاهش آلایندگی و co۲ مطرح و به‌طورجدی پیگیری شد و خودروسازان هم چاره‌ای جز برقی‌سازی خودروهای خود ندارند.

ایران‌خودرو و سایپا چندین سال است در این زمینه فعالیت می‌کنند و تقریبا از نظر دانشی مشکل جدی در این حوزه ندارند و چالش اصلی برای ورود به عرصه خودروهای برقی، چالش تکنولوژیکی نیست و بیشتر اقتصادی است. یعنی اگر بخواهیم خودرو بنزینی را به برقی تبدیل کنیم، به‌طور قابل‌توجهی قیمت آن اضافه می‌شود و این مهم‌ترین چالشی است که برای تولید خودرو برقی با آن مواجه هستیم.

برای مقابله با این مشکل، دولت باید حمایت‌های لازم را انجام دهد تا خودروساز سریع‌تر تولید خودرو برقی را آغاز کند. در سایر نقاط دنیا، تولید خودرو برقی را نخست با اعطای یارانه شروع می‌کنند و به مرور یارانه‌های را کاهش می‌دهند و با بهتر شدن تکنولوژی و ارتقای سطح باتری، قیمت خودرو را به‌گونه‌ای کاهش می‌دهند تا اختلاف قیمت چندان بالایی نباشد و عموم جامعه قادر به خرید آنها باشند.

◉ بحث اصلی ما درباره این است که ما واردات خودرو برقی داشته باشیم یا در کشور خودرو برقی تولید کنیم؟ وزارت صمت در این راستا چه اقدامات حمایتی برای خودروسازان داخلی دارد؟

میرمحمدی: خودروسازان به لحاظ نیروی فنی و دانش فنی پیشرفت‌های قابل‌ملاحظه‌ای داشتند، اما در تولید خودرو برقی در گام‌های نخست قرار داریم. البته نمونه‌های توسط خودروسازان و مراکز تحقیقاتی تولید شده، منتها در قدم‌های اول نمی‌توانیم از واردات بی‌نیاز باشیم. البته استراتژی و سیاست‌گذاری اصلی وزارت صمت در راستای تولید است و اینکه خودروسازان داخلی وارد میدان شوند و واردات به سمت تولید سوق پیدا کند. تاکید می‌کنم که ما پتانسیل بالایی برای تولید خودروهای برقی داریم، از لحاظ دانش فنی مشکلی نداریم و از لحاظ منابع لیتیومی موردنیاز هم منابعی در کشور شناسایی شده است. در زمینه برق و الکترونیک فناوری اطلاعات سرمایه‌گذاری‌های خیلی خوبی با همراهی شرکت‌های دانش‌بنیان انجام شده است.

امیر طیبی، کارشناس خودرو برقی و مدیر استراتژیک سایپا: ۹۰ درصد باتری‌هایی که در حوزه خودرو برقی استفاده می‌شود، مختص آسیاست و ۵۶ درصد برای چین، ۲۶ درصد کره جنوبی و ۱۰ درصد ما بقی آن مختص ژاپن است. نکته جالب اینکه قبل از چین صنعت خودرو در دست آمریکایی‌ها و آلمانی‌ها بود و این دو کشور رهبر صنعت خودرو بودند، اما اخیرا به دلایلی شرایط حاکم جامعه به جهت اینکه خودروبرقی وارد فاز تولید شده است و سیستم خودرو احتراقی کم‌کم کنار گذاشته شده، فرق کرده و چین سردمدار شده است.

چین در زمینه صادرات خودروهای برقی به صادرات ۱۰ درصدی رسیده و این صادرات در حال افزایش است و اگر ما هم در مسیر تولید خودروهای برقی گام برداریم می‌توانیم به صادرات برسیم. اگر ایران بخواهد در زمینه تولید خودرو برقی موفق باشد باید کاملا زیرساختی به آن توجه کرده و در ابتدای امر زیرساخت‌های تولید خودرو برقی را فراهم کند.

> وزارت صمت در راستای سیاست‌گذاری‌های کلانی که برای ورود جدی به عرصه خودروهای برقی دارد، برنامه‌هایی نیز برای فرهنگ‌سازی و آموزش در سطوح مختلف پیش‌بینی کرده است

◉ با توجه به کمبود برق که در سال‌های اخیر نمود داشته، آیا برای تامین انرژی لازم برای خودروهای برقی کاری انجام‌شده است؟

میرمحمدی: قاعدتا زمانی که بحث برقی‌سازی خودروها مطرح می‌شود، نخستین گام ایجاد زیرساخت‌هاست در رابطه با زیرساخت‌های برقی با سرمایه‌گذاری شهرداری تهران و با هماهنگی وزارت نیرو، اقدام به ایجاد زیرساخت‌های شارژی شده است. در حال حاضر ۱۵ نقطه تهران، دارای ایستگاه شارژ هستند و در این ۱۵ نقطه ۷۴ ایستگاه شارژ از نوع دی‌سی و ای‌سی نصب‌شده است. به‌طور کل برنامه ایستگاه‌های شارژ تهران ۵۰۰۰ عدد عنوان‌شده که امسال انجام می‌شود و در سایر شهرها مانند مشهد، اصفهان، سمنان، مازندران و... هم کارهایی در حال انجام است. در زمینه تامین برق در کشور مشکلی نداریم و حتی در کشور اضافه تولید برق هم داریم، اما به‌دلیل توزیع آن‌هم در بعضی نقاط کشور و نه در همه نقاط، کمی فشار و قطعی برق داریم. ایستگاه‌هایی که در شهر تهران نصب‌شده، برق اضافه هم داریم. در حال حاضر همه ایستگاه‌ها تامین برق شده‌اند و فعال هستند.

◉ سایپا چه اقداماتی در زمینه تولید خودرو برقی چه برنامه و نگرشی دارد؟

طیبی: بدون شک در این مسیر باید نقشه راه و فرآیند داشته باشیم. در گروه سایپا هم چند پروژه را در دست اقدام داریم. بخشی از تولید خودرو برقی به زیرساخت مربوط می‌شود و بخشی به ترغیب مردم برای استفاده از این خودرو برمی‌گردد و باید تبلیغات و تولید محتواهایی انجام شود تا مردم به سمت خودرو برقی کشیده شوند. در کشورهای اروپایی هم به این صورت نیست که مردم به کل از خودرو برقی استفاده کنند و شاید از هر ۱۰ خودرو در خیابان ۳ تا ۴ عدد خودرو برقی باشد. البته پیش‌بینی شده در ۳۰ سال آینده در کل دنیا فرآیند برقی‌سازی خودرو به‌طور کامل انجام می‌شود. اگر در ایران شرکت‌های خودروسازی حمایت‌های دولت را داشته باشند و در حمل‌ونقل عمومی سرمایه‌گذاری‌های ویژه‌ای انجام شود و باتوجه به اینکه مشکل برق هم در کشور نداریم و این محاسبات برای تولید ۵۰ هزار خودرو برقی انجام‌شده، ۴ درصد از ظرفیت کل کشور را استفاده می‌کنیم و در این زمینه مشکل خاصی نداریم.

◉ چگونه می‌توان مردم را به استفاده از خودروهای برقی ترغیب کرد؟

ابوالحسنی: در کنار ترغیب مردم، باید فرهنگ‌سازی انجام شود و شاید راحت‌ترین راه برای این فرهنگ‌سازی بحث واردات خودرو برقی است و اگر بتوانیم تعدادی خودرو برقی برای استفاده در حمل‌ونقل عمومی وارد و زیرساخت‌های لازم را برای واردات ایجاد کنیم، این فرهنگ‌سازی کم‌کم انجام می‌شود.

◉ در حال حاضر بین واردات و تولید خودرو برقی باید یکی را انتخاب کنیم این روند چگونه پیگیری می‌شود؟

اسفندیاری: برای تصمیم‌گیری در این حوزه در کل باید منفعت کشور در نظر گرفته شود و با درنظر گرفتن کل و ایجاد یک هماهنگی کامل نهادهای متولی همه باهم در آن راستا به یک برنامه منسجم داشته باشند تا بتوانیم حرکت موفقیت‌آمیزی داشته باشیم و یک راه موثر را انتخاب کنیم. باید نخست با مونتاژ خودروهای برقی شروع کنیم تا قدری با این صنعت و حوزه آشنا شویم و سپس به فکر تولید و حتی واردات باشیم.

◉ برنامه وزارت صمت برای تولید یا واردات خودرو برقی چیست؟

میرمحمدی: کل دنیا در مرحله نخست استفاده از خودروهای برقی را به سمت ناوگان حمل‌ونقل عمومی برده‌اند و کمتر کشوری است که در رابطه با خودروهای برقی قدم اول را با تولید خودروهای شخصی برداشته باشد؛ بنابراین وزارت صمت هم این سیاست‌گذاری را در پیش گرفته و قصد دارد نخست در تاکسیرانی تهران این اتفاق رقم بخورد. در همین راستا هم خودروهای برقی در نظر گرفته شده‌اند که سابقه طولانی در تاکسیرانی کشور مبدأ دارند؛ یعنی خودروهایی برای واردات انتخاب شده‌اند که امتحان خود را پس داده‌اند و سال‌هاست به‌عنوان تاکسی استفاده می‌شوند و نگرانی از این بابت وجود نداد. فعلا برنامه‌ای برای واردات خودروهای برقی به‌عنوان خودرو شخصی نداریم، اما در آینده قطعا خودروهای شخصی برقی هم وارد می‌شوند. وزارت صمت در راستای سیاست‌گذاری‌های کلانی که برای ورود جدی به عرصه خودروهای برق دارد، برنامه‌هایی نیز برای فرهنگ‌سازی و آموزش در سطوح مختلف پیش‌بینی کرده است.

قول و قرارهایی برای توسعه اکتشاف

در بیشتر کشورهای معدن خیز جهان، مسئولیت انجام مطالعات اولیه، اکتشافات ناحیه‌ای و ایجاد زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برعهده دولت و حاکمیت است و تقریبا تمامی بودجه و اعتبار موردنیاز توسط دولت تامین می‌شود. در ایران هم انجام این مهم برعهده سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور گذاشته شده است اما مادر همه مشکلات یعنی کمبود بودجه گریبان این بخش را هم گرفته است.

فعالان معدنی به‌اتفاق یکی از اصلی‌ترین چالش‌های بخش معدن را ضعف در حوزه اکتشاف معرفی می‌کنند و در شرح اینکه این چالش از کجا آغازشده و ریشه گرفته است دلایل و شواهدی چندی ارائه می‌دهند. ازجمله عدم تخصیص بودجه کافی در بخش اکتشاف،می‌توان به قوانین دست‌وپا گیر و بخشنامه‌های متعدد و بی‌رویه اشاره کرد که موجب تضعیف فعالیت‌های معدنی، خروج سرمایه از بخش معدن و عدم اعتماد سرمایه‌گذاران به آینده این بخش شده است.

در گزارش امروز صمت مروری داریم بر تازه‌ترین اظهارنظرها در مورد اکتشاف و چالش‌های این بخش.

عکس: صمت

صمت متولی اکتشاف است

معاون طرح‌های توسعه معدن و صنایع معدنی ایمیدرو گفت: متولی اکتشافات معدنی در کشور وزارت صنعت، معدن و تجارت است که از طریق دو بازوی عملیاتی خودی یعنی ایمیدرو و سازمان زمین‌شناسی، مقوله اکتشافات را به انجام می‌رساند. حسام مقدمعلی افزود: اکتشافات طبق تعاریف از چهار مرحله شناسایی، پی جویی، اکتشافات مقدماتی (عمومی) و اکتشافات تفصیلی تشکیل می‌شود. وی گفت: در طرح تحول زمین شناسی و اکتشافات معدنی (یا همان تفاهمنامه سه جانبه بین صمت، زمین شناسی و ایمیدرو)، این وظیفه ذیل هماهنگ کننده اصلی که معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت است، به صورت شفاف مشخص شده است. این مقام مسئول ایمیدرو خاطرنشان کرد: پیش از این در طرح تحول تقسیم کار وجود داشته است، اما با شفافیت و وضوحی که اکنون بین این سه دستگاه هماهنگ شده، نبود و اکنون کاملا شفاف و مشخص است و امیدواریم این هماهنگی با حضور مسئولان و دستگاه‌های ذی‌ربط و با نقش محوری معاونت معادن وزارت صمت منجر به یک هم افزایی کامل شود.

همکاری ایران و روسیه

بدر ادامه رایزنی‌ها و برگزاری نشست‌های فنی-اجرایی متعدد میان جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه از سال گذشته تاکنون، زمینه‌های اجرای این همکاری با هدف آموزش و توانمندسازی متخصصان ایرانی و ایجاد تحول موثر در روند فعالیت‌های زمین‌شناسی و اکتشاف ذخایرمعدنی کشور سرعت می‌گیرد. ه گزارش روابط عمومی سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور، رضا جدیدی، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، فناوری و بودجه این سازمان و دبیر کمیته مشترک راهبری توافقنامه سه جانبه بخش معدن کشور با بیان مطلب فوق گفت: همکاری میان دولت جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه با ارائه شرح خدمات موردنظر جمهوری اسلامی ایران برای اجرای ۱۲۰ پروژه زمین‌شناسی، ژئوشیمی و زمین‌شناسی اقتصادی و همچنین تهیه نقشه‌های بزرگ مقیاس اکتشافی در مناطق امیدبخش موردنظر در وسعتی به مساحت ۲۵ هزار کیلومتر مربع از سطح کشور انجام خواهد گرفت.

▣ تامین منابع مالی

رضا جدیدی افزود: بر مبنای این همکاری که در حال حاضر مراحل نهایی‌سازی منابع مالی موردنیاز آن و همچنین چگونگی اجرای آن در راستای توافقنامه سه جانبه بخش معدن صورت می‌گیرد، نمایندگان معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور و همچنین سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) به بررسی و رایزنی فشرده پرداخته‌اند که طی سفر هیات اعزامی جمهوری اسلامی ایران به کشور روسیه، فرآیندهای نهایی فنی و اجرایی مورد توافق دو طرف قرار گرفت که در آینده نزدیک روند تامین اعتبار و پس از آن اجرای طرح انجام خواهد گرفت. دبیر کمیته مشترک راهبری توافقنامه سه جانبه بخش معدن کشور در ادامه با اشاره به گستردگی و اهمیت این همکاری گفت: بر اساس این طرح، دو منطقه منتخب در قلمرو جمهوری اسلامی ایران مورد کاوش‌های اکتشافی زمین‌شناسان روسی با مشارکت متخصصان ایرانی قرار خواهد گرفت.

▣ افزایش توانمندی

جدیدی ابزار امیدواری کرد؛ نتایج قابل توجهی در روند اکتشاف ذخایرمعدنی کشور داشته باشد ضمن اینکه در جریان این طرح از توانمندی جمهوری اسلامی ایران در حوزه انجام فرآیندهای آزمایشگاهی و آنالیز مواد معدنی توسط آزمایشگاه‌های دولتی و بخش خصوصی کشور بهره‌گیری خواهد شد.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی، فناوری و بودجه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور خاطرنشان کرد: در جریان سفر هیات اعزامی جمهوری اسلامی ایران به روسیه، فرآیندها و مراحل اجرایی طرح که از سوی طرف روسی پیشنهاد شده بود مورد بحث و بررسی قرار گرفت و تعدیل مناسبی نیز از حیث زمان موردنظر اجرای طرح و منابع مالی موردنیاز آن انجام شد که پیش‌بینی می‌شود عملیات اجرایی و دستاوردهای آن طی دوسال آینده انجام شود. این همکاری باتوجه به سابقه و توانمندی مناسب متخصصان روسی در کشف ذخایرمعدنی کشور طی سال‌های گذشته طراحی شده و یکی از مفاد توافقنامه سه جانبه بخش معدن کشور است که در آینده نزدیک با عقد قرارداد توسط سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) و نظارت مستقیم سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور اجرایی خواهد شد.

ضرورت ایجاد شورای‌عالی اکتشاف و زمین شناسی

اما بخش خصوصی هم نظراتی درباره رشد و تحول در زمینه اکتشاف دارد. به باور کورش شعبانی، نایب رئیس انجمن مس ایران، در صورتی که شورای‌عالی اکتشاف با برنامه‌ریزی مناسب و با بهره‌گیری از نظر کارشناسی فعالان واقعی و عمده در بخش خصوصی و مدیران دولتی که در این بخش تصمیم گیرنده هستند ایجاد شود. به طور قطع و یقین اکتشافات‌مان با تناسب بیشتری با برنامه‌های توسعه‌ای کشور پیش خواهد رفت. به گزارش معدن ۲۴، کورش شعبانی، در یادداشتی نوشت: آیا نمی‌توانستیم در برنامه ۲۰ ساله منتهی به افق ۱۴۰۴ که تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در برنامه قرار گرفته بود همزمان به طور موازی با انجام اکتشاف به منظور تامین خوراک برای چنین برنامه توسعه‌ای در صورت وجود شورای‌عالی اکتشاف به صورت متناسب برنامه‌ریزی کنیم؟ نایب رئیس انجمن مس ایران در ادامه با اشاره پیشنهادات مطرح شده برای رفع مشکل نوشته است: پیشنهاد این است که شورای‌عالی اکتشاف را ایجاد کنیم همچنین نظر اعضای کمیته اکتشاف این بوده است که این شورا به طور مستقل ایجاد شود تا بتواند برای بحث اکتشافات کشوری به طور مستقل و فارغ از قوانین و بخشنامه‌های دست و پاگیر شروع به فعالیت کند. برای اینکه این شورا بتواند با سرعت بیشتری کار کند و با بخش خصوصی تعامل داشته باشد و حداکثر ظرفیت بخش خصوصی را جذب کند باید بتواند استقلال داشته باشد.

▣ زیربنای توسعه صنعتی

وی در بخش دیگری از یادداشت خود اشاره کرده است: در هر کشوری معدن و صنایع معدنی زیربنای توسعه صنعتی هستند و زیربنای این فعالیت‌ها و تامین کننده مواد معدنی، اکتشافات معدنی است. اکتشافات به قدری اهمیت پیدا می کند که بیش از هر چیز دیگری باید به آن اهمیت دهیم با بهره گرفتن از قانون معادن و آیین نامه‌های اجرایی این شورا می‌تواند به یک ماهیت مستقل دست یابد در این صورت شاید بتوان به اکتشافات معدنی سرعت بخشید. نایب رئیس انجمن مس ایران افزود: به طور مثال طبق گفته دوستان با محاسبات و میزان اکتشافات قطعی که برای ماده معدنی سنگ‌آهن انجام شده است ذخایر حدود ۱۴ یا ۱۵ سال آینده بیشتر پاسخگو نخواهد بود البته نظر شخصی بنده متفاوت است و با توجه به اینکه ما به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد نزدیک می‌شویم باید اکتشافات را توسعه دهیم. یادداشت شعبانی با اشاره به این نکته پایان یافته است که: به نظر می‌رسد سازمان زمین شناسی می‌تواند مجری این برنامه باشد برای این منظور باید دبیرخانه سازمان ایجاد شود که این شورای‌عالی اکتشاف را برنامه‌ریزی کند. البته در اساسنامه سازمان زمین شناسی شورای زمین‌شناسی تعریف شده است و از ابتدای تاسیس آن ایجاد شد و چندین سال فعالیت کرد ولی در چند سال اخیر مغفول مانده است و تشکیل نمی‌شود سازمان می‌تواند شورای اکتشاف زمین‌شناسی را احیا کند و مقدمه‌ای برای برنامه‌ریزی تشکل شورای‌عالی اکتشاف کشوری باشد که بعد از بررسی و احساس نیاز و پس از طی یک دوره مستقل کاری می‌توانند تجمیع شود. بنابراین با توجه به اینکه اکتشافات معدنی زمانبر است و به منظور تامین هرچه سریع‌تر خوراک مواد معدنی صنایع و برای سرعت بخشیدن حداکثری به اکتشافات کشوری هرچه زودتر شورای‌عالی اکتشاف به طور مستقل تشکیل شود.

سخن پایانی

یکی دیگر از نکاتی که به باور کارشناسان منجر به ضعف بیشتر اکتشافات شده است ممنوعیت فعالیت اکتشافی در برخی محدوده‌های امیدبخش است. گفته می‌شود که بخش زیادی از محدوده‌ها که در اختیار سازمان‌های دولتی مانند سازمان انرژی اتمی، ایمیدرو و سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی وجود دارد، بلوکه مانده است. به‌طوری که حتی اگر کارشناسان و تصمیم گیران آن سازمان‌ها هم بخواهند این محدوده‌ها را واگذار کنند، امکان قانونی برای این امر را در اختیار ندارند.

آگهی مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای (۰۲/۱۲)

نوبت اول
شناسه ۱۵۹۱۵۰۰

شرکت گاز استان بوشهر در نظر دارد انجام خدمات ذیل را براساس مشخصات و شرایط کلی مندرج در جدول و از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت واجد شرایط واگذار نماید.

۱	نام و نشانی مناقصه‌گزار	شرکت گاز استان بوشهر - بوشهر - فلکه قدس - بلوار رئیسعلی دلواری - نرسیده به چهارراه کشتیرانی
۲	شرح خدمات	خدمات حمل‌ونقل شرکت گاز استان بوشهر
۳	نوع مناقصه	یک‌مرحله‌ای
۴	مکان توزیع و تحویل اسناد	سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران)
۵	آخرین مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران)	تا ساعت ۰۸:۰۰ روز شنبه ۱۴۰۲/۰۸/۱۳
۶	آخرین مهلت اعلام آمادگی و ارسال اسناد ارزیابی کیفی از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران)	تا ساعت ۰۸:۰۰ روز شنبه ۱۴۰۲/۰۸/۲۷
۷	اولین روز توزیع اسناد	سه‌شنبه ۱۴۰۲/۰۸/۳۰
۸	آخرین روز توزیع اسناد	پنجشنبه ۱۴۰۲/۰۹/۰۲
۹	مکان تحویل ضمانتنامه و زمان تحویل پیشنهادها	دبیرخانه کمیسیون مناقصات شرکت گاز استان بوشهر - دوشنبه ۱۴۰۲/۰۹/۱۳
۱۰	مکان و زمان گشایش پیشنهادها	سالن کنفرانس شرکت گاز استان بوشهر - دوشنبه ۱۴۰۲/۰۹/۱۳
۱۱	برآورد اولیه	۱۱۴.۱۴۶.۰۰۰.۰۰۰ ریال
۱۲	نوع و میزان تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار	ضمانتنامه معتبر بانکی ۵.۷۰۸.۰۰۰.۰۰۰ ریال
۱۳	میزان پیش‌پرداخت	به میزان (پانزده) ۱۵ درصد مبلغ اولیه پیمان
۱۴	رتبه‌بندی	۱-ارائه تأییدیه صلاحیت معتبر در امور حمل‌ونقل از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ۲-ارائه گواهینامه تأیید صلاحیت ایمنی پیمانکاری از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۵	شماره فراخوان در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد ایران)	۲۰۰۲۰۹۱۳۶۸۰۰۰۰۲۳
۱۶	قیمت‌ها متناسب با کالای ساخت داخل با لحاظ کیفیت ارائه گردد.	

از کلیه شرکت‌ها/پیمانکاران واجد شرایط دعوت می‌شود جهت اعلام آمادگی و شرکت در مناقصه از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.SetadIran.ir اقدام نمایند تا پس از بررسی اسناد و مدارک واصله در چارچوب ضوابط و مقررات داخلی از شرکت‌های واجد شرایط جهت دریافت اسناد و مدارک مناقصه دعوت بعمل آید.

تلفن تماس: ۰۷۷۳۳۳۳۷۶۰۳ - ۰۷۷۳۱۶۶۴۲۹۱
فکس: ۰۷۷-۳۳۳۳۰۹۶۴ شماره تاییدیه فکس: ۰۷۷-۳۱۶۶۴۱۱۵

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۸/۰۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۸/۰۸ روابط عمومی شرکت گاز استان بوشهر

آگهی مناقصه عمومی تجدید شده
شماره ۱۴۰۲/۳۱/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "خدمات مهندسی، تأمین کالا و تجهیزات، ساخت و نصب سیلوی باطله فلزی و نوار نقاله جدید باطله خشک" کارخانه تغلیظ مجتمع خود را بصورت توأم (EPC) و از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری معتبر با رتبه حداقل ۴ در رشته ابنیه و ساختمان از سازمان برنامه و بودجه واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۴ مقرر شده است و حضور در آن الزامی می‌باشد. شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مناقصه عمومی تجدیدشده
شماره ۱۴۰۲/۳۰/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "خدمات مهندسی، تأمین کالا، ساخت و نصب تجهیزات برای آسانسور ساختمان فیلتر پرس کارخانه بهبود کیفیت خط چهارم تولید کنسانتره خود را بصورت توأم (EPC)" از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای پروانه طراحی و مونتاژ آسانسور از اداره صنعت، معدن و تجارت واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۴ مقرر شده است و حضور در آن الزامی می‌باشد. شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی مزایده عمومی اموال مازاد و مستهلک بانک توسعه تعاون

بانک توسعه تعاون در نظر دارد اموال مازاد و مستهلک خود را با جزئیات مندرج در اسناد مزایده به صورت مزایده عمومی به فروش برساند . کلیه مراحل برگزاری مزایده از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس(www.setadiran.ir) انجام خواهد شد. علاقمندان به شرکت در مزایده می بایست در صورت عدم عضویت قبلی ، مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مزایده محقق سازند.

تاریخ انتشار مزایده در سامانه : ساعت ۰۹:۰۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۰۶

مهلت زمانی دریافت اسناد مزایده از سامانه: از تاریخ انتشار تا ساعت ۱۵:۰۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۳

مهلت زمانی ارائه پیشنهادات : ساعت ۱۶:۰۰ روز سه شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۳

زمان گشایش پاکت ها: ساعت ۱۰:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۸

تلفن تماس دستگاه مزایده گزار: ۶۱۰۳۲۲۲۵

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه : ۱۴۵۶

شناسه آگهی: ۱۵۹۱۹۱۳ م الف / ۲۹۵۲

آگهی مناقصه عمومی
شماره ۱۴۰۲/۳۶/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد پروژه "تأمین تجهیزات، نصب و راه‌اندازی سیستم دوربین‌های مدار بسته سایت دپوی محصولات خود واقع در اسکله شهید رجایی و بارکو بندرعباس" را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت خدمات انفورماتیکی و گواهینامه افتا با گرایش پیاده‌سازی امنیت فیزیکی و محیط پیرامونی واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۱۴ مقرر شده است و الزامی می‌باشد. شایان ذکر است فرمت ضمانتنامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

اسناد مناقصه عمومی
شماره ۱۴۰۲/۳۴/ع آگهی ابلاغ الحاقیه شماره ۱

بدین وسیله به آگاهی کلیه متقاضیان شرکت در مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۲/۳۴/ع با موضوع «احداث ساختمان پیش ساخته اداری به متراژ ۱۲۰۰ متر مربع» شرکت معدنی و صنعتی گل گهر می‌رساند: اسناد مناقصه و الحاقیه شماره ۱ اسناد (نقشه‌های تکمیلی) از وب‌سایت این شرکت به نشانی www.geg.ir بخش مناقصه و مزایده قابل دریافت می باشد. لازم به تذکر است کلیه اوراق الحاقیه می‌بایست توسط صاحبان امضای مجاز مناقصه‌گران مهر و امضا گردیده و در قالب پاکت «ب» ارائه گردد. مطابق آگهی قبلی آخرین مهلت تحویل پاکات مناقصه ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۱ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

یادداشت

تنوع در سبد صادرات

کیوان جعفری‌طهرانی
تحلیلگر بازار جهانی آهن و فولاد

همه کشورها به‌دنبال آن هستند که تولیدات معدنی فرآوری‌شده را صادر کنند. برای مثال، عناصر نادر خاکی (REE) باتوجه به حجم ناچیزی که در مواد برداشت‌شده از معدن دارند، باید به‌صورت فرآوری‌شده صادر شوند، زیرا در غیر این صورت، مقدار بسیار زیادی باطله همراه آنها است و اصلا ارزش صادراتی ندارند. اگر تکنولوژی فرآوری عناصر نادر خاکی وجود داشته باشد، به‌طبع به جایی می‌رسیم که برخی از این محصولات به‌صورت کیلویی یا حتی گرمی ارزش پیدا می‌کنند و این نشان می‌دهد که ارزش‌افزوده فرآوری چقدر زیاد است و خوشبختانه شنیده‌ام به‌تازگی در مرکز تحقیقات و فرآوری ایمیدرو برای فرآوری بعضی از این عناصر نادر خاکی اقدامات مثبتی انجام شده، البته هنوز نمی‌دانم که به مرحله تولید صنعتی رسیده است یا خیر؟ بنابراین روشن است که اگر یک ماده معدنی فرآوری شود، ارزشی چندبرابری و حتی در رابطه با REE ارزش ۱۰۰برابری و... پیدا می‌کند.

پس باید در درجه اول، برای رفع نیاز داخل کشور و بعد برای صادرات، به‌دنبال تکنولوژی فرآوری باشیم، اما باز هم نباید فراموش کرد که بازار به ما دیکته می‌کند که در چه شرایطی، چه محصولی را صادر کنیم.

سیاست جلوگیری از صادرات، با اعمال تعرفه‌های صادراتی، نمی‌تواند موتور محرکه‌ای برای تکمیل زنجیره ارزش باشد. بارها شده است که با وضع عوارض صادراتی، جلوی صادرات بعضی محصولات گرفته شده یا منع و ممنوعیتی برای آن قرار داده‌اند و به این ترتیب، در شرایطی که فرصت صادراتی خوبی در بازار جهانی وجود داشته است، ما فرصت را از دست داده‌ایم.

هیچ‌کس منکر اهمیت تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده فولاد نیست و همه می‌دانند هرچقدر به‌سمت محصولات پایین‌دستی برویم، ارزش کالا بیشتر می‌شود و خود به خود ارزآوری هم بیشتر می‌شود، بنابراین فرآوری اهمیت قابل‌توجهی دارد، اما موردی که بارها به آن اشاره شده، این است که بازار به ما دیکته می‌کند که چه محصولی را می‌توان صادر کرد و چه محصولی خریدار ندارد. بنابراین، نمی‌توان انتظار داشت که مشتریان خارجی برای خرید هر محصولی که در زنجیره تولید به‌دست می‌آوریم، صف کشیده باشند و از آن استقبال کنند. فراموش نباید کرد که به‌علت مشکلات تحریمی، محدودیت‌های زیادی وجود دارد. از سوی دیگر، کشورهای جنوب‌شرق آسیا از ما محصولات میانی مانند بیلت و اسلب خریداری می‌کنند و روی واردات محصولات نهایی مانند میلگرد و ورق، عوارض وارداتی بسته‌اند که اصطلاحا به آن countervailing duty یا «عوارض تعادلی یا جبرانی» می‌گویند. مفهوم این عبارت که برای واردات به کار برده می‌شود، این است که دولت نرخ تولیدکنندگان داخل کشور را با نرخ محصول وارداتی مقایسه می‌کند و اگر محصول وارداتی ارزان‌تر باشد که اصطلاحا آن را دامپینگ قیمتی می‌گویند، عوارضی برای واردات آن محصول در نظر می‌گیرند که هزینه محصول وارداتی از نرخ تولید داخل بیشتر می‌شود و به این ترتیب، از تولیدکننده داخلی حمایت می‌کنند. این کاری است که ایران هم بارها انجام داده و البته بعضی وقت‌ها هم از آن غافل شده است. به‌گمان من، باید برای حفظ بازار و ادامه روند صادرات، مجموعه‌ای از محصولات پایین‌دستی، میانی و حتی بالادستی را صادر کنیم. در شرایطی که مازاد نیاز داخلی وجود دارد، باید امکان صادرات از کنسانتره، گندله، آهن‌اسفنجی گرفته تا بریکت گرم یا HBI، بیلت و اسلب وجود داشته باشد. به‌طبع هرچقدر به طرف محصول فرآوری‌شده برویم، ارزش‌افزوده بالاتری ایجاد خواهد شد، اما به‌شرطی که بازار کشورهای هدف هم استقبال کنند و حاضر باشند از ما خرید کنند. مشتریان محصولات پایین‌دستی ما، مثل میلگرد، بیشتر در کشورهای حاشیه خلیج‌فارس، عراق و شمال‌آفریقا هستند، اما این مشتریان دائمی نیستند. به‌عبارت‌دیگر، تنها تامین‌کننده این محصولات ما نیستیم و کشورهای دیگر هم، سهمی از این بازار هدف کسب کرده‌اند.

بنابراین حتی اگر بتوانیم از نظر نرخ با آنها رقابت کنیم، به‌دلیل تحریم، مبادلات بانکی و ممنوعیت پرداخت از طریق اعتبار اسنادی، باز هم در دادوستد، مشکلات فراوانی پیش‌رو داریم. به این ترتیب باید باتوجه به شرایط موجود، برای حفظ بازار صادراتی خود طیف کاملی از تولیدات معدنی را، از بالادستی گرفته تا میان‌دستی و پایین‌دستی در سبد کالای صادراتی داشته باشیم. در سند توسعه هفتم بر موضوع فرآوری تاکید بسیاری شده، اما مهم‌ترین مانعی که در مسیر توسعه فرآوری مواد معدنی وجود دارد، کمبود نقدینگی است. فراموش نکنیم که بسیاری از کشورهای جهان در زمینه توسعه معدن و صنایع‌معدنی، فقط روی توان سرمایه‌گذار داخلی حساب نمی‌کنند، بلکه از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی یا FDI هم استفاده می‌کنند، اما کشور ما در شرایط تحریم، امکان جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را ندارد و این خود مانع بزرگی برای تکمیل زنجیره ارزش است.

علاوه بر مشکل کمبود سرمایه‌گذاری از حلقه اول تا پایین زنجیره تولید، در مسائل زیرساختی مثل جاده، بندر، برق، گاز و... هم با مشکلات جدی روبه‌رو هستیم. در واقع، اگر برای توسعه زیرساخت‌ها، تامین گاز، تاسیس نیروگاه‌های جدید با استفاده از سوخت غیرفسیلی و انرژی خورشیدی، جاده‌سازی، توسعه شبکه ریلی و بنادر اقدامی جدی و فوری انجام ندهیم، خود به خود در توسعه زنجیره ارزش فولاد با مشکل روبه‌رو می‌شویم. حل تمامی این مشکلات در گرو حل مشکل نقدینگی است.

البته بخش خصوصی تاحدی می‌تواند به ایجاد گشایش در این زمینه کمک کند،اما باز هم جوابگوی نیاز کشور نیست و باید راهکاری برای جذب سرمایه و راه‌اندازی این پروژه‌های زیرساختی اندیشید.

ما باید در زمینه بازاریابی بین‌المللی به‌گونه‌ای عمل کنیم که هماهنگی کاملی بین بخش خصوصی و دولتی ایجاد شود.

گزارش صمت درباره دیدگاه کلان حاکم بر اقتصاد معدن

عدالت با مساوات برابر نیست

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

اقتصاد آزاد، مدلی از اقتصاد است که در آن، دولت در تولید، فروش، توزیع، قیمت‌گذاری و به‌طور کلی فعالیت‌های اقتصادی دخالت نمی‌کند. مهم‌ترین مشخصه اقتصاد آزاد شفافیت و تاثیر مستقیم و نظارت بی‌واسطه بر روند فعالیت فعالان بازار است. مدافعان این الگوی اقتصادی معتقدند اقتصاد آزاد شفاف‌ترین نوع فعالیت اقتصادی است و نه تنها منجر به افزایش راندمان فعالیت اقتصادی می‌شود، بلکه قیمت‌ها نیز در رقابت با یکدیگر، کاهشی می‌شوند. موافقان این مدل اقتصادی معتقدند اصل ۴۴ قانون اساسی، به‌ویژه تفسیر جدید آن، در حمایت از اقتصاد آزاد است، زیرا واگذاری بخشی از صنایع استراتژیک و مادر به بخش خصوصی را مطابق مصلحت دانسته و دولت موظف شده تا ۸۰ درصد از سهام بخش‌های دولتی را به بخش خصوصی واگذار کند.اما این فرآیند تا امروز به نتایج مطلوب نرسیده و همین امر موجب شده تا مخالفان ایراداتی به آن وارد کنند و منتقدان تفسیر رایج اصل ۴۴ یا خصوصی‌سازی را به چالش بکشند. از سوی دیگر یکی از اتهامات وارده به جریان آزاد اقتصاد، ثروتمندتر شدن ثروتمندان و افزایش رنج فقرا است. گفته می‌شود از آنجا که بازار قوانین خاص خود را دارد، «اخلاق» براساس سود و زیان تعریف می‌شود و بازار به‌دنبال کسب حداکثر سود است. این روند در غیاب نظارت و کنترل بالادستی، جامعه را بیش از پیش به‌سوی دوقطبی شدن سوق می‌دهد و شکاف بین فقیر و غنی را بیشتر می‌کند. در این شرایط آیا مدلی بینابینی برای اداره اقتصاد کشور می‌توان یافت؟

موضوع گزارش امروز صمت، تاریک و روشن‌های اقتصاد آزاد و موانع تحقق آن در کشور است و آنچه در ادامه می‌خوانید، نظرات سعید عسگرزاده، دبیر انجمن سنگ‌آهن ایران و تقی نبئی، رئیس پیشین سازمان نظام مهندسی معدن ایران در این‌باره است.

راه گم کردن

سعید عسگرزاده، دبیر انجمن سنگ‌آهن ایران: یکی از ایراداتی که به مدافعان مدل اقتصاد آزاد وارد است، این است که در این مدل، برخورداری از منافع باتوجه به میزان تولید ارزش است. به‌عبارت‌دیگر، تلاش در تولید ارزش، ملاک نیست، بلکه خروجی و نتیجه مهم است. برای اینکه بتوان پاسخ این ایراد را داد، می‌توان به مثالی اشاره کرد. فرض کنید کاری را به کسی می‌سپارید. آنچه اهمیت دارد این است که کار به بهترین شکل ممکن انجام شود. اگر این کار با شرایط موردنظر در زمانی کوتاه‌تر انجام شود، آیا کسی هست که از پرداخت هزینه آن سر باز زند؟

اتفاقا به عکس وقتی کار در مدت زمان کوتاه‌تری با کیفیت موردنظر انجام شد، بسیاری برای آن پاداش هم در نظر می‌گیرند. این مثال کوچکی برای این بود که روشن شود افراد اغلب ارزش را مبنا قرار می‌دهند نه مدت زمانی که کار به طول انجامیده است. پس اگر کسی در مسیری هدف خود را گم کند، هرچند زحمت فراوانی بکشد و دوندگی فراوانی کند، در نهایت خواهد دید که نتیجه مطلوب حاصل نشده و فقط کفش پاره کرده است.

به‌نظرمن، کفش پاره کردن اصطلاح بسیار گویایی است و می‌تواند به‌خوبی پاسخ این پرسش را روشن کند. اگر به‌دنبال این هستیم که از منابع محدود موجود شرایط مطلوب رشد را برای کل جامعه ایجاد کنیم، اتفاقا با استفاده از شیوه‌های گوناگون باید به این سمت و سو برویم که نتایج، بسیار سریع‌تر به‌دست ما برسد و ارزش‌افزوده سریع‌تر حاصل شود. بنابراین طبیعی است که ما برای تولید ارزش اعتبار قائل شویم نه برای اینکه چقدر تلاش شده است تا این اتفاق رخ دهد، بنابراین اگر کسی ۲برابر فرد دیگری تلاش کند، اما همان میزان ارزش را ایجاد کند، کدام‌یک بهتر کار کرده‌اند؟ پاسخ روشن است و به‌گمان‌من، باید برای کسی که سریع‌تر تولید ارزش می‌کند، تشویقی در نظر گرفت که این با موضوع گسترش عدالت هیچ منافاتی ندارد. آنچه اینجا زیرپا گذاشته شده، عدالت نیست، بلکه مساوات است و موضوع مساوات کاملا با عدالت متفاوت است.

آزادی یا آنارشی‌گری

در عدالت به‌دنبال این هستیم که هر کسی به اندازه و به میزانی که ارزش ایجاد می‌کند، بهره و نصیب ببرد، اما در مساوات باور این است که هرچه داریم، تقسیم کنیم و اهمیت چندانی ندارد که هر کسی چقدر تلاش کرده و چقدر ارزش‌افزوده پدید آورده که این موضوع با مفهوم گسترش عدالت قطعا در تناقض است.

در اقتصاد آزاد،علاوه بر موضوعات مرتبط با مالکیت خصوصی و آزادی فعالیت‌های اقتصادی، ۲ موضوع دیگر هم موردتوجه قرار گرفته و در شاخص‌هایی که موسسات بین‌المللی براساس آن قضاوت می‌کنند، دیده شده است.

یکی قواعد، قوانین و سیاست‌های پولی و مالی و بانکی است و دیگری که شاید خیلی مهم‌تر باشد، محافظت از افراد و دارایی‌های‌شان در مقابل تهدید و خشونت است.

هرجایی که آزادی تعریف می‌شود، حد و حدودی هم برای آن در نظر گرفته می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، آزادی محدود به خود است. یعنی یک فرد تا جایی از آزادی برخوردار است که آزادی دیگران را موردتعرض قرار ندهد؛یعنی قوانین به‌شکلی تعریف می‌شود که آزادی افراد، مخل آزادی دیگران نباشد، پس به این معنا نیست که در اقتصاد آزاد، قاعده و قانونی وجود ندارد؛ اتفاقا قانون حاکم بر اقتصاد آزاد، باید تضمین‌کننده این باشد که قاعده بازی برای افراد گوناگون فارغ از اینکه از چه جایگاه اجتماعی برخوردارند و چه قومیت، جنسیت یا ویژگی‌های خاصی دارند، برابر باشد. به‌عبارت دیگر، آنچه به‌طورمشخص در بحث اقتصاد آزاد دخالت دارد، این است که قاعده و زمین بازی برای همه افراد یکسان باشد. این قانون حاکم بر اقتصاد آزاد باید متضمن محافظت از افراد و دارایی‌های آنها در مقابل دیگران باشد. بنابراین، موضوعی که در اینجا به نظر باید به‌طورحتم به آن توجه شود، وجود یک قانون کلی است. پس اقتصاد آزاد به‌معنای آنارشی‌گری بی‌قاعده و آزادی بدون توجه به اینکه چه کسی، چه کاری را انجام می‌دهد، نیست.

در کشورهایی که از مدل اقتصاد آزاد تبعیت می‌کنند، شاخص‌های این مدل به میزان خاصی وجود دارد. از سوی دیگر، اقتصاد آزاد به‌صورت ۱۰۰ درصدی در هیچ کشوری از دنیا قابل رصد و شناسایی نیست. به هر صورت دولت‌ها در برخی موارد مداخلاتی دارند و سیاست‌های کلان حاکمیت درباره کالاهای رقابتی با کالاهای انحصاری کاملا متفاوت است، اما دولت در این کشورها کوچک است. کوچک شدن دولت موجب چابکی آن و آزادی عمل بیشتر در فعالیت‌هایش خواهد شد.

اقتصاد آزاد یا اشرافی‌گری؟

گاهی نیز موضوع اقتصاد آزاد با سرمایه‌داری و اشرافی‌گری و... اشتباه گرفته می‌شود و به همان نسبت موضوع عدالت را با نگاه‌های اقتصاد دستوری یکسان می‌بینند. در حقیقت، وقتی ما حرف از عدالت می‌زنیم، دستاویزی می‌شود که خیلی‌ها اقتصاد دستوری را تجویز کنند.

واقعیت این است که هدف اقتصاد آزاد، بهینه کردن اختصاص منابع محدود در راستای رشد و توسعه کل جامعه در فضایی شفاف و مبتنی بر تلاش است و با این نگاه بدیهی است که ما در بحث اقتصاد آزاد هم به‌شکل جدی موضوع عدالت را خواهیم دید.

سودمحوری یا ارزش‌آفرینی؟

یکی دیگر از بزرگ‌ترین معایب اقتصاد آزاد، بحث محوریت سود است. این موضوع از گذشته موردبحث قرار گرفته و سوسیالیست‌ها بر این باور هستند که در اقتصاد آزاد کارگران به‌شدت دچار ضعف خواهند شد، اما نقد من به این موضوع این است که در دنیا تغییرات بنیادینی در زمینه نحوه حکمرانی بنگاهی و نحوه مدیریت اتفاق افتاده و پارادایم جدیدی تعریف شده که به‌عقیده من، بسیار عجیب و مهم است،مبنی بر اینکه محوریت سود در بنگاه‌ها جای خود را به محوریت ارزش داده است. به‌عبارت‌دیگر، در دیدگاه جدید، آنچه تحت‌عنوان محوریت ارزش شناخته می‌شود، این است که دیگر کمپانی‌ها تنها به‌دنبال سود نیستند، بلکه به دنبال افزایش ارزش هستند که این دو در جنبه‌های گوناگون با هم تفاوت دارند.

به هر حال، ما مجبور خواهیم شد که در آینده‌ای نزدیک یا دور، در فضایی رقابتی با دنیا فعالیت کنیم. اگر بخواهیم به این نقطه برسیم، باید این پارادایم را به‌صورت کامل و دقیق بشناسیم. سازکار این پارادایم جدید با همدیگر هیچ تعارضی ندارند و کاملا پیوسته و یکدست هستند.

مسئولیت اجتماعی

به‌عنوان‌مثال، مفهوم مسئولیت اجتماعی از همین دیدگاه جدید نشأت گرفته، یعنی اینکه بخش مهمی معطوف به آن است که چگونه مسائل رفاهی کارکنان‌مان را حل و فصل کنیم تا نه‌تنها از میزان تعهد سازمانی افراد کاسته نشود که به‌عکس به آن افزوده شود و این تحول به‌نظرم توانسته است کمی از بزرگ‌ترین معایب اقتصادهای آزاد را برطرف کند.

سابق بر این که محوریت با سود بود، گفته می‌شد که دولت‌ها برای این به‌وجود آمده‌اند که در ازای مالیاتی که می‌گیرند، در اقتصاد دخالت کنند و طبقه ضعیف را موردحمایت قرار دهند و به آنها کمک کنند، اما از آنجا که در اقتصاد آزاد، هدف بیشتر کردن درآمد است، به تجربه ثابت شده است که شدت فقر در جوامعی که از مدل اقتصاد دستوری پیروی می‌کنند، به‌مراتب بیشتر از فقر در کشورهایی است که براساس اقتصاد آزاد اداره می‌شوند. این هنر نیست که ما برای دلداری دادن به طبقه کمتربرخوردار، سطح زندگی همه را کاهش دهیم، بلکه باید دولت کمک کند تا آنهایی که در شرایط نامطلوبی قرار دارند، رشد پیدا کنند و در مسیر شکوفایی قرار گیرند.

باید به این موضوع اشاره کرد که محدودیت‌هایی که در مدل اقتصاد دستوری ایجاد می‌شود، به‌معنای آن است که سطح ثروت کل کشور کاهش پیدا می‌کند و علاوه بر این، در اقتصاد دستوری حتما بدترین آفت این مدل، رواج پدیده رانت است و به‌محض اینکه رانتی ایجاد شود، حتما گروه‌ها و افرادی هستند که به‌شکل قابل‌توجهی وارد فساد و لابیگری می‌شوند.

> برای ایجاد شرایط مطلوب رشد با منابع محدود موجود، باید با استفاده از شیوه‌های گوناگون سعی کنیم ارزش‌افزوده سریع‌تر حاصل شود

سایه سنگین سیاست

تقی نبئی، رئیس پیشین سازمان نظام مهندسی معدن ایران: در حوزه اقتصاد کشور شاهد حضور سایه سنگین نگاه‌های دولتی و سیاسی بر بخش معدن هستیم، به‌ویژه در وضع قوانین و مقررات، بسیاری از نکات حمایتی لحاظ نمی‌شود و موانع گسترده‌ای بر سر راه رشد و توسعه حوزه‌های گوناگون ایجاد می‌شود. نکته مهم و شاید بزرگ‌ترین چالش در حوزه تحقق اقتصاد آزاد معدن، قیمت‌گذاری دستوری است که بر معدن و صنایع‌معدنی از حلقه اول زنجیره تا محصولات پایین‌دستی سایه افکنده است. این شیوه باعث می‌شود که انگیزه و مشوق‌های سرمایه‌گذاری در حوزه معدن کاهش یابد و کماکان شاهد این هستیم که قیمت‌گذاری دستوری ادامه دارد و می‌توان گفت ورود دولت به این حوزه، بزرگ‌ترین آفت فعالیت‌های معدنی کشور است.

ناوگان زمینگیر

موضوع دیگر که موجب ضعف حوزه معدن کشور شده، کم‌توجهی دولت به تجهیز ناوگان معدنی بوده و همواره با مقررات و بروکراسی پیچیده، علاوه بر اینکه مانع سختی بر سر راه نوسازی ناوگان معدنی کشور ایجاد شده، شائبه فساد و رانت را هم به‌وجود آورده و با افزایش نرخ تمام‌شده و ایجاد وقفه‌های ناخواسته در تولید، ضربات و صدمات زیادی را به‌ویژه بر اقتصاد معدنی وارد کرده است.

موضوع دیگری که بارها به آن پرداخته شده، حقوق دولتی است. قانون‌گذار پیش‌بینی کرده است که درصدی از وجوه دریافتی به‌عنوان حقوق دولتی، باید به حساب خزانه واریز شود و حدود ۶۵ تا ۷۰ درصد آن، باید در اختیار وزارت صمت قرار گیرد تا زیرساخت‌های حوزه معدن تقویت شوند و از این طریق توسعه بخش معدن رقم زده شود، اما متاسفانه در سنوات گذشته شاید کمتر از ۱۰ درصد به بخش معدن اختصاص پیدا کرده و به‌گمان‌من، وزارت صنعت همان ۱۰درصد را هم، در بخش زیرساختی معدن به‌درستی مصرف نکرده است. بنابراین، سالانه حدود ۹۰ درصد از سرمایه بخش معدن با عنوان حقوق دولتی خارج می‌شود و هرگز به این بخش برنمی‌گردد و این به سیاست‌های کلان اقتصاد لطمه می‌زند.

دولت در بخش قابل‌توجهی از فعالیت‌های معدن و صنایع‌معدنی ایران، شاید بتوان گفت در بیش از ۸۰ درصد آن، سهامدار عمده است و دولت در صنایع مادر معدنی در بخش فولاد، مس، آلومینیوم، سیمان، کاشی و... به‌صورت مستقیم سرمایه‌گذاری کرده و با اینکه سالیان سال از این سرمایه‌گذاری‌ها گذشته است، کماکان حاضر نیست که سهام خود را واگذار کند و به‌عنوان سهامدار عمده در تصمیم‌سازی این صنایع حضور دارد و این خود مصداقی است برای اینکه دولت تلاشی برای پیشرفت اقتصاد آزاد در این حوزه نداشته است. صنعت معدنکاری فعالیتی علمی و فن‌محور است و هدف از آن، تولید ثروت با تامین مواد اولیه و فربه کردن حلقه اول زنجیره‌های تولیدی است. حوزه‌های گوناگون اقتصاد با نگاه دولتی و سیاسی به‌عنوان لیدر رهبری‌کننده، آسیب می‌بیند و این آسیب، به حلقه‌ها و زنجیره‌های پایین‌دستی هم تسری پیدا می‌کند. اگر می‌خواهیم اقتصاد کشور به سمت‌وسوی اقتصاد آزاد حرکت کند، باید به حلقه‌های اول بپردازیم و نگران این نباشیم که تلاطمی در اقتصاد کشور ما ایجاد شود، زیرا به‌تدریج مزایای اقتصاد آزاد برای همه دست‌اندرکاران حوزه اقتصادی، مردم و حاکمیت آشکار می‌شود و خود را در معیشت مردم به‌روشنی نشان خواهد داد.

> سالانه ۹۰ درصد سرمایه بخش معدن صرف حقوق دولتی شده و هرگز به این بخش برنمی‌گردد. این مسئله به سیاست‌های کلان اقتصاد لطمه می‌زند

سخن پایانی

یکی از مهم‌ترین مولفه‌های اقتصاد، رقابت‌پذیری است و تنها وقتی افراد می‌توانند آزادانه با دیگران رقابت کنند که در سطوح تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری جامعه هم نقش موثری پیدا کنند.

بنابراین آنچه اقتصاد آزاد نامیده می‌شود، در شرایطی قابل‌حصول است که افراد مجال اظهار عقیده داشته باشند، فرصت انجام کارها براساس میل و اراده خود را بیابند و امکان رقابت پیدا کنند و جز با این شرایط این نوع اقتصاد میسر نمی‌شود. برای اینکه جامعه‌ای بتواند براساس اصول اقتصاد آزاد اداره شود، باید فردیت افراد را در قوانین موضوعه به‌رسمیت بشناسد تا اعضای آن جامعه با اتکا به قانون بتوانند فعالیت کنند و اگر دچار مشکلی شدند، بر همان اساس، حقوق خود را مطالبه کنند یا در صورت تخلف مجازات شوند.

در گفت‌وگو با مدیرعامل شرکت تولیدی ظریف مصور مطرح شد؛

ظریف مصور کشور را از واردات موکت بی‌نیاز کرد

عموم مردم گروه صنعتی ظریف مصور را به‌عنوان بزرگترین تولیدکننده موکت در کشـور می‌شناسـند. اما فعالیت این مجموعـه در تولید موکت خلاصه نمی‌شود. امروز بالغبر ده‌ها محصول و خدمت مختلف در مجموعه کارخانجات ظریف مصور تولید و روانه بازارهای داخلی و خارجی می‌گردد که موکت‌های خانگی و اداری تنها بخشی از آن است.

بـا توجه به حضـور ویژه این گـروه صنعتی در پانزدهمین نمایشـگاه بین‌المللی کف‌پوش‌ها، موکت و فرش ماشـینی که تا روز ۶ آبان در محل دائمی نمایشـگاه‌های بین‌المللی تهران برگزار شد پیرامون فعالیت ظریف مصور در رسـته‌های مختلف صنعت نساجی و محصولات جدید این گروه صنعتی گفت‌وگویی با مهران ملک‌پور مدیرعامل شـرکت تولیدی ظریف مصور ترتیب داده‌ایم.

رسته‌های مختلف فعالیت ظریف مصور

ملک‌پـور در این گفت‌وگو اظهار کرد: شـرکت ظریـف مصور به‌عنوان بزرگترین واحد تولیدی موکت و کف‌پوش کشـور فعالیت دارد. البته لازم به توضیح اسـت که ما در صنایع مختلف مشـغول به فعالیت هستیم. به فضـل خدا و تلاش همـکاران ما در صنعت موکـت و کف‌پوش خانگی و همچنین کف‌پـوش خودروهای داخلی به بزرگترین تولیدکننده کشـور تبدیل شـده‌ایم ولی بیشـتر مردم مـا را به عنوان یک برنـد تولیدکننده موکت می‌شناسند.

وی افـزود: ما در کنار تولید موکـت در صنایع مختلفی ازجمله صنعت Geomembrane کـه عایـق رطوبتی بـرای ایزولاسـیون در صنایع سدسـازی، مخازن ذخایر آب و انتقال آب به حسـاب می‌آید و همچنین صنعت Geotextile که در صنایع راهسازی مورد استفاده قرار می‌گیرد و در صنایعی مانند نخ و الیاف مصنوعی، مستربچ، تولید روغن‌های نساجی و... نیز ورود کرده‌ایم. این در حالی است که ما تنها ۵ درصد واردات مواد اولیـه داریـم و ۹۵ درصد از مواد مورد نیاز ما به صورت خودکفا در داخل مجموعه تولید می‌شود.

محصولات جدید گروه صنعتی ظریف مصور

مدیرعامل گروه تولیدی ظریف مصور در ادامه از ارائه محصولات جدید ایـن گروه صنعتـی به بازار خبر داد و گفـت: موکت‌های هتلی محصولی اسـت که ما با تیکه بـر تکنولوژی‌های جدید موفق به تولید آن شـدیم. موکت‌های هتلی به لحـاظ ایمنی، ضد احتراق بودن، کیفیت و دوام باید اسـتانداردهای خاصی را پشت سـر بگذارد. سابق بر این تمام موکت‌های هتلی مورد اسـتفاده در هتل‌های کشـور وارداتی بود ولی خوشبختانه با ورود ما به این بخش چندین هتل در سـطح کشـور با موکت‌های هتلی ظریف مصور کف‌پوش شده‌اند.

ملک‌پور افزود: موکت تایل یکی دیگر از محصولات جدید ما اسـت که وارد بازار کرده‌ایم. این موکت به صورت ابعادی و مانند پازل کنار یکدیگر قرار داده می‌شود. ما موکت بدون چسب را نیز برای نخستین بار در کشور به بازار عرضه کردیم که توسط یک پشت‌کشی خاصی نیاز به چسباندن در کف منزل یا محل کار ندارد. چمن مصنوعی نیز یکی دیگر از محصولات ما است که در سطح وسیع و گسترده‌ای در بازار عرضه می‌شود.

وضعیت کنونی بازار صنعت نساجی

وی در ادامه به تشـریح وضعیت کنونی بازار صنعت نساجی پرداخت و گفت: متاسـفانه ورود محصولات ارزان نرخ چینی به کشـورهای همجوار موجب شده تا بازار هدف ما در این کشورها تحت تاثیـر قرار بگیـرد. ما حجم قابل توجهی صادرات داریـم و این صادرات از افریقای جنوبی تا اسـترالیا را در بر می‌گیرد. با این حال عمده صادرات ما به کشـورهای همسایه است اما نرخ پایین موکت‌های چینی و بعضاً ترکی امکان رقابت را برای ما سخت کرده است.

مدیرعامل گروه تولیدی ظریف مصور در ادامه نوسـانات نرخ ارز را یکی دیگـر از چالش‌هـای مهم این حوزه برشـمرد و گفت: این چالش بسـیار آسیب‌رسـان اسـت؛ چرا که ما هر توافقی را که با یک تاجر خارجی انجام دهیم متعهد به پرداخت آن با نرخ توافق شـده هستیم. به کرات مشاهده می‌شـود که به دلیل تغییرات نرخ ارز ما در زمان سررسـید تعهدات خود حتی در حاشیه زیان هم قرار می‌گیریم.

ملک‌پور افزود: مجموعه ظریف مصور همواره تلاش کرده که مشکلات را با تکیه بر توان متخصصان داخلی رفع کند؛ بنابراین مسائلی مانند تحریم‌ها و... گرچه آزاردهنده بوده اما مانع از حرکت ما نشده است. همانطور آمارها نشـان می‌دهند ما در مجموعه ظریف مصور در حدود ۱۵ سـال گذشـته که مسـائل تحریمی شدت گرفته‌اند هر ساله با رشد تولید مواجه بوده‌ایم. ما همه سـاله ماشـین‌آلات جدید را به خط تولید اضافه کرده‌ایم و امروزه کارخانه جدید نخ bcf ما نیز در حال نصب اسـت. تاسـیس این کارخانه اقدام بزرگ و جدیدی در صنعت نخ بود که در مجموعه ظریف مصور ایجاد شـد. این موارد به این معنی است که مجموعه ما پویا است و هیات‌مدیره مجموعه نظر بر توسـعه اشـتغال‌زایی دارند و رکن دید آنها ایجاد اشتغال در کشور است.

گفتنی است درحال‌حاضر ۲ هزار نفر به صورت مستقیم و بیش ۱۰ هزار نفر به صورت غیرمستقیم در حال فعالیت با مجموعه ظریف مصور هستند.

حضور ظریف مصور در نمایشگاه دموتکس ایران

وی در ادامـه بـه حضور گـروه صنعتی ظریـف مصـور در پانزدهمین نمایشگاه بین‌المللی کف‌پوش‌ها، موکت و فرش ماشینی اشاره کرد و گفت: نمایشـگاه‌ها محلی برای عرضه توانمندی صنایع برگزار می‌شـوند. ظریف مصور طی سـال‌های اخیر برندسازی خود را انجام داده و تنها تولیدکننده موکت است که در آنتن تلویزیون حضور دارد.

ما تنها تولیدکننده موکت در کشور هستیم که در نمایشگاه‌های خارجی نیز حضور مداومی داشـته‌ایم. بنابراین حضور در نمایشگاه از نظر بازاریابی تاثیر خاصی برای ما نخواهد داشـت اما نمایندگان و مشتریان عمده ما از ما انتظار دارند تا در اینگونه نمایشـگاه‌ها حضور داشته باشیم و محصولات جدید خود را ارائه دهیم.

گپ‌وگفت

عضویت در «شانگهای» تاثیرگذار است

کیمیا ملکی: ۱۳ تیر سال جاری سرانجام پس از چندین سال، عضویت دائم جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای در نشست مجازی سران این سازمان به ریاست هند رسما اعلام شد.

سازمان همکاری شانگهای از نظر جغرافیایی و اقتصادی اهمیت زیادی دارد، زیرا کشورهای عضو آن حدود ۳۰ درصد تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می‌دهند و حدود ۴۰ درصد جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند.

هند، قزاقستان، چین، قرقیزستان، روسیه، پاکستان، تاجیکستان، ازبکستان و ایران اعضای کامل این نهاد بین‌المللی هستند. عضویت رسمی ایران در سازمان همکاری شانگهای نه‌تنها از جهت گسترش این سازمان بلکه به‌دلیل غنای ژئوپلیتیکی آن در به چالش فراخواندن نظم جهانی تحت رهبری ایالات متحده اهمیت دارد.

البته این موضوع در حالی بیان می‌شود که به‌عقیده کارشناسان شانگهای موجب خروج خودکار ایران از لیست سیاه FATF نخواهد شد. در حال حاضر ایران تعاملات اقتصادی را به‌صورت دوطرفه و بدون U-turn، با هزینه بسیار بالا انجام می‌دهد، اما عضویت در سازمان شانگهای موجب نمی‌شود ایران عضو پیمان‌های بین‌المللی دیگر مانند FATF شود، زیرا این دو ارتباطی با هم ندارند. مهم این بود که ایران عضویت در FATF را معطل نگه نمی‌داشت تا در لیست سیاه این معاهده قرار نگیرد.

به‌منظور بررسی بیشتر موضوع الحاق ایران به سازمان شانگهای به گپ‌وگفت با غلامحسین شافعی، رئیس سابق اتاق بازرگانی ایران پرداخت.

◉ عضویت ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای چه مزیت‌هایی دارد؟

سازمان همکاری‌های شانگهای براساس محور همکاری متقابل در زمینه‌های مختلف تشکیل شده و حتما می‌تواند پایه و مبنایی برای توسعه روابط اقتصادی اعضا باشد و باید از این فرصت فراهم‌شده، نهایت بهره را ببریم و در راستای تعمیق روابط اقتصادی خود با سایر کشورهای عضو آن قدم برداریم. بی‌شک حضور در شانگهای عامل موثری در افزایش میزان مبادلات اقتصادی با هر یک از اعضای این سازمان به‌صورت آزاد یا ترجیحی خواهد بود. در مجموع قطعا اقدامات اخیر و عضویت در سازمان همکاری‌های شانگهای تاثیرگذار خواهد بود، اما درباره رشد کلی مبادلات تجاری کمی تردید وجود دارد، زیرا در زیرساخت‌ها مشکلاتی به‌چشم می‌خورد. برای مثال در حوزه حمل‌ونقل مشکلات بسیاری وجود دارد که نرخ تمام‌شده کالا را بالا می‌برد. توسعه اقتصادی عامل مهمی است که توسعه پایدار روابط سیاسی را به‌دنبال دارد؛ به‌عبارت شفاف‌تر حجم مبادلات اقتصادی تاثیر بسزایی بر روابط سیاسی دارد و روابط سیاسی ارتقایافته نیز بر مسائل امنیتی تاثیرگذار خواهد بود. در حقیقت مسائل سیاسی و تجاری هر دو به‌گونه‌ای به یکدیگر وابسته هستند و نمی‌توان این دو را از هم جدا کرد.

◉ برخی‌ها معتقدند موانع بسیاری در مسیر تجارت وجود دارد که بخش اعظم آن داخلی است؛ آیا با این نظر موافق هستید؟

وجود مشکلات داخلی که بسیار مهم‌تر از مشکلات خارجی است، بر هیچ کس پوشیده نیست. متاسفانه در زیرساخت‌های تولید عقب‌ماندگی داریم. با این حال مدت‌هاست به‌دلیل برخی تصمیمات یک‌شبه و غیرکارشناسی هزینه‌ها افزایش پیدا کرده است. همچنین در بیشتر خط‌های تولید، ماشین‌آلات فرسوده هستند. از سوی دیگر میزان انرژی که در واحدهای تولیدی مورداستفاده قرار می‌گیرد باتوجه به کمبودی که در این حوزه وجود دارد قابل‌مقایسه با سایر کشورها نیست. از تمام موارد ذکرشده کالایی حاصل می‌شود که کیفیت آن با کیفیت محصولات جهانی تفاوت فاحشی دارد.

در نتیجه همین مسائل نرخ تمام‌شده کالاهای ما نمی‌تواند در رقابت با محصولات کشورهای دیگر قرار بگیرد. براساس آنچه گفته شد اگر برای بهبود زیرساخت‌ها به‌دنبال چاره نباشیم، حتی در صورتی که امکان ارتقای مبادلات تجاری را داشته باشیم، کمبود امکانات اجازه چنین ارتقایی را به ما نخواهد داد. توجه به مسائل داخلی و همخوانی بخش تولید کشور با تولید جهانی، مهم‌ترین مسئله‌ای است که باید موردتوجه قرار گیرد.

◉ به‌نظر شما مشکلات مربوط به حوزه حمل‌ونقل چقدر در مسیر تجارت دست‌انداز ایجاد می‌کند؟

متاسفانه در بخش بنادر و گذرگاه‌های خارجی وضع خوبی نداریم و این مشکل در حدی جدی است که اگر در سال جاری کشوری تقاضای افزایش ۳ برابری صادرات را نسبت به سال ۱۴۰۱ داشته باشد، امکان آن را نداریم. گاهی در مرزها شاهد انتظار صدها کامیون برای خروج هستیم.

از سوی دیگر در حال حاضر درصد بالایی از محصولات صادراتی از فناوری روز دور هستند و در آینده با مشکلات بسیاری مواجه خواهیم شد.

بررسی صمت از تاثیر حضور ایران در تشکل‌های بین‌المللی بر وضعیت اقتصاد

عضویت به‌تنهایی کافی نیست

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

براساس آمارهای موجود، تجارت خارجی در ۶ماه ۱۴۰۱، ۶۸ میلیون و۱۰۳هزار تن به ارزش ۵۰میلیارد و۲۸۲ میلیون دلار بوده که ۷۶درصد وزن و ۴۸.۲درصد ارزش کل تجارت خارجی به صادرات و ۲۴درصد وزن و ۵۱.۸درصد از ارزش کل تجارت خارجی به واردات کالایی کشور اختصاص داشته است. با عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای که ۱۳ تیر امسال رخ داد، اهداف و وعده‌های بسیاری در زمینه توسعه روابط تجاری ایران با اعضای سازمان همکاری شانگهای بیان شد و حال با گذشت بیش از ۴ ماه از این عضویت آمار تجارت ۶ ماهه ایران با اعضا منتشر شد. براساس این آمار در نیمه نخست ۱۴۰۲ نزدیک ۳۷ میلیون تن کالا به ارزش ۲۱.۷ میلیارد دلار بین ایران و اعضای سازمان همکاری‌های شانگهای تبادل شد. همچنین براساس آمار گمرک تجارت خارجی کشور در نیمه نخست سال ۱۴۰۲ با ۴.۸۴ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال گذشته به حدود ۵۴.۶ میلیارد دلار رسیده است. آمارهای فعلی این پرسش را در ذهن ایجاد می‌کند که عضویت در سازمان همکاری‌های شانگهای چه مقدار در این معاملات تاثیرگذار بوده است؟

مقصد نخست صادرات ایران به اعضای شانگهای

چندی پیش روح‌اله لطیفی، سخنگوی کمیسیون توسعه تجارت خانه صمت، درباره میزان صادرات غیرنفتی کشورمان به کشورهای عضو شانگهای گفت: در ۶ ماه نخست امسال، ۳۶ میلیون و ۹۸۲ هزار و ۶۹۲ تن کالا به ارزش ۲۱ میلیارد و ۷۳۶ میلیون و ۸۳۴ هزار و ۱۰۶ دلار بین ایران و ۱۱ کشور عضو سازمان همکاری‌های شانگهای مبادله شد.

وی افزود: از این میزان ۳۱ میلیون و ۴۳۶ هزار و ۶۹۳ تن کالای غیرنفتی به ارزش ۱۰ میلیارد و ۵۸۳ میلیون و ۷۵۲ هزار و ۷۶۱ دلار، سهم صادرات کشورمان به اعضای شانگهای و ۵ میلیون و ۵۴۵ هزار و ۹۹۹ تن کالا به ارزش ۱۱ میلیارد و ۱۵۳ میلیون و ۸۱ هزار ۳۴۵ دلار، سهم واردات کشورمان بوده است. چین با خرید ۲۱.۶ میلیون تن کالا به ارزش ۶.۹ میلیارد دلار و رشد ۴۵ درصدی در وزن و کاهش ۱۳ درصدی در ارزش، هند با ۳.۸ میلیون تن کالا به ارزش ۱.۱ میلیارد دلار و رشد ۶۸ درصدی در وزن و ۱۵ درصدی در ارزش، پاکستان با ۲ میلیون تن کالا به ارزش ۹۳۹.۳ میلیون دلار و رشد ۵۱ درصدی در وزن و ۶۵ درصدی در ارزش، افغانستان با حدود ۲ میلیون تن کالا به ارزش ۸۱۵.۸ و رشد ۲۱درصدی در وزن و یک درصدی در ارزش و روسیه با ۱.۱ میلیون تن کالا به ارزش ۴۴۰.۴ میلیون دلار و رشد ۶۹ درصدی در وزن و ۲۸ درصدی در ارزش، ۵ مقصد اول صادرات ایران به اعضای سازمان همکاری‌های شانگهای بودند.

به گزارش ایرنا وی افزود: ازبکستان با خرید ۱۶۰ میلیون دلار، تاجیکستان با ۱۱۶.۶ میلیون دلار، قزاقستان با ۸۶.۴ میلیون دلار، قرقیزستان با ۲۹.۴ میلیون دلار، بلاروس با ۸.۶ میلیون دلار و مغولستان با ۲۸۶ هزار دلار، به‌ترتیب در رتبه‌های بعدی مقاصد صادراتی ایران در بین اعضای سازمان همکاری‌های شانگهای در نیمه نخست امسال قرار دارند.

لطیفی درباره میزان واردات از اعضای شانگهای، توضیح داد: چین با فروش ۲.۶ میلیون تن کالا به ارزش ۸.۸ میلیارد دلار و رشد ۳۶ درصدی در وزن و ۲۵ درصدی در ارزش، هند با ۷۷۵ هزار تن کالا به ارزش ۹۸۷ میلیون دلار و کاهش ۱۷ درصدی در وزن و ۳۱ درصدی در ارزش، روسیه با ۱.۸ میلیون تن کالا به ارزش ۹۲۵ میلیون دلار و رشد ۲۴ درصدی در وزن و ۶ درصدی در ارزش، پاکستان با ۲۳۹ هزار تن به ارزش ۲۹۳.۶ میلیون دلار و کاهش ۴۹ درصدی در وزن و ۴۴ درصدی در ارزش و ازبکستان با ۳۱.۵ هزار تن کالا به ارزش ۴۲.۴ میلیون دلار و رشد ۷۲ درصدی در وزن و ۹ درصدی در ارزش، ۵ کشور نخست عضو سازمان همکاری‌های شانگهای در فروش کالا به ایران در نیمه نخست ۱۴۰۲ بودند.

وی افزود: قزاقستان با فروش ۴۰ میلیون دلار، بلاروس با ۳۶.۵ میلیون دلار، تاجیکستان با ۳۲ میلیون دلار، افغانستان با ۱۱.۳ میلیون دلار، قرقیزستان با ۳.۷ میلیون دلار و مغولستان با ۲.۵ میلیون دلار، در رتبه‌های بعدی فروش کالا به ایران در بین اعضای این سازمان در نیمه نخست امسال بودند.

موارد فوق در حالی بیان می‌شود که به‌عقیده کارشناسان عضویت ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای به حضور کشور یک چارچوب نهادی رسمی می‌بخشد و موجب رسمی‌سازی حضور ایران در منطقه می‌شود. باتوجه به کارکرد سازمان شانگهای که هم اقتصادی و هم مبارزه با تروریسم و امنیتی است، این عضویت می‌تواند به حضور ایران در ساختارهای اقتصادی، سیاسی و امنیتی ایران در منطقه رسمیت ببخشد.

لازم به ذکر است که سازمان همکاری‌های شانگهای، سازمانی اوراسیایی میان‌دولتی است که برای همکاری‌های چندجانبه امنیتی، اقتصادی و سیاسی تشکیل شده است. این سازمان در سال ۱۹۹۶ توسط رهبران چین، روسیه، قزاقستان، قرقیزستان و تاجیکستان با هدف برقرار کردن موازنه در برابر نفوذ امریکا و ناتو در منطقه، پایه‌گذاری شد. ایران بیش از ۲ دهه بود که تمایل به عضویت دائم در سازمان همکاری شانگهای داشت، اما اعضای این سازمان تحت‌تاثیر تحریم‌های اقتصادی، موافق عضویت کامل کشور ما در این نهاد نبودند و در نهایت در ۱۳ تیر سال جاری پس از چندین سال، عضویت دائم جمهوری اسلامی ایران در سازمان همکاری شانگهای در نشست مجازی سران این سازمان به ریاست هند رسما اعلام شد.

بهبودی در تجارت حاصل نشد

رضا توفیقی، کارشناس حوزه تجارت درباره تاثیر عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای بر آمار تجارت در گفت‌وگو با صمت گفت: این‌گونه نیست که صرف عضویت در شانگهای از نظر اقتصادی و تجاری برای ایران منفعت داشته باشد، بلکه سند پروتکلی که در موافقتنامه شانگهای در بخش اقتصادی و تجاری امضا شده، نشانگر تاثیر شانگهای بر توسعه اقتصاد ایران است. در نتیجه مفهومی چون شانگهای و سایر عضویت‌ها به توسعه تجارت و اقتصاد ایران کمک نخواهد کرد. در کل تاکنون عضویت ایران در بریکس و شانگهای هیچ تاثیری در بهبود وضعیت تجاری و اقتصادی نداشته است.

وی با اشاره به نبود هیچ‌گونه اسنادی از توافق کشورهای عضو در سازمان همکاری شانگهای بیان کرد: متاسفانه با جست‌وجوی بسیار هم هیچ متنی از سند اقتصادی در پیمان شانگهای پیدا نمی‌کنید. در واقع سندی که براساس آن کشورهای عضو شانگهای برای یکدیگر امتیازاتی را در جهت توسعه روابط اقتصادی و تجاری قائل شوند، دیده نمی‌شود. در نتیجه نمی‌دانیم در توافق شانگهای کشورهای عضو چه امتیازاتی را در حوزه اقتصاد و تجارت برای یکدیگر قائل می‌شوند تا موجب تسهیل تجارت شود.

▣ بهبود در راه است؟

این کارشناس حوزه تجارت ضمن تاکید بر اینکه با عضویت صرف در این گروه‌ها اتفاقات خاصی در تجارت و اقتصاد رخ نمی‌دهد، افزود: در واقع عضویت به‌تنهایی منجر به بهبود وضعیت تجاری و اقتصادی نخواهد شد و مرتبط کردن بهبود وضعیت تجاری به عضویت در شانگهای در آینده نیز کار علمی نیست.

> این‌گونه نیست که صرف عضویت در شانگهای که از نظر اقتصادی و تجاری برای ایران منفعت داشته باشد

کسب نتیجه مطلوب با برنامه‌ریزی

مسعود دانشمند، کارشناس حوزه تجارت درباره تاثیر عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای بر آمار تجارت به صمت گفت: ظرفیت صادرات کشور در سال حدود ۵۰ تا ۵۴ میلیارد دلار است و سال گذشته با سهم ۵۳ دلاری صادرات در تجارت به بالاترین میزان صادرات از سال ۹۳ تاکنون رسیدیم. در نتیجه رقم ۱۰ میلیارد دلاری صادرات کشورمان به اعضای شانگهای که حدود ۴۰ درصد می‌شود، رقم قابل‌توجهی است، چراکه ممکن است این رقم تا پایان سال ۲ برابر شود. البته این آمار تفاوت چندانی با سال گذشته ندارد و نمی‌توان گفت عضویت در این گروه برای ما تاثیرات مثبتی بسیاری داشته است.

وی ضمن تاکید بر اینکه تنها عضویت در سازمان همکاری شانگهای و سایر گروه‌ها کافی نیست، افزود: عضویت در سازمان همکاری شانگهای بی‌شک می‌تواند فرصت تجاری خوبی را برای ایران فراهم کند، اما عضویت در یک گروه به‌تنهایی کافی نیست و حتی در مواقعی هزینه‌هایی نیز دارد. یک نتیجه مطلوب با برنامه‌ریزی و زیرساخت‌های مناسب به‌دست می‌آید و برای توسعه صادرات هم باید بستر لازم فراهم باشد. در واقع از تولید تا بازاریابی در بازارهای جهانی مواردی است که در این مسیر بسیار اهمیت دارد.

این کارشناس تجارت در ادامه افزود: کشور ما باید به سمت نظام بانکی جهانی برود و این امر زمانی ممکن می‌شود که عضویت ما در FATF پذیرفته شود. بی‌شک در وضعیت فعلی، عضویت در گروه‌های مختلف مانند شانگهای یا بریکس نیز تاثیرگذار نخواهد بود. در واقع زمانی که اجازه مبادلات در بازار جهانی از ایران گرفته می‌شود، واسطه‌ها برای خرید و فروش کالا و محصولات موردنیازشان از بازار جهانی افزایش می‌یابند که همین موضوع باعث ایجاد فساد و تورم در اقتصاد کشور شده است. وقتی به نظام بانکی جهانی متصل نیستیم و نمی‌توانیم اعتبار اسنادی صادراتی بگیریم، بخش زیادی از صادرات ما به‌صورت امانی انجام می‌شود.

▣ تولید را دست‌کم نگیرید

دانشمند با اشاره به نقش مهم تولید در افزایش صادرات بیان کرد: یکی از گام‌های اصلی در توسعه صادرات، افزایش تولید باکیفیت و صادرات‌محور است. صادرات بدون توجه به تولید یا به‌عبارت دقیق‌تر بدون خلق ارزش افزوده بیشتر یعنی خام‌فروشی و فروش منابع نسل‌های آینده به‌بهای ناچیز در بازارهای جهانی. این نوع صادرات گرچه منافع کوتاه‌مدتی را نصیب کشور می‌کند، اما در بلندمدت به زیان کشور تمام خواهد شد. باید دقت داشت افزایش صادرات کشور، در گرو افزایش تولید، آن هم تولید باکیفیت است که بدون همکاری دولت و بخش خصوصی این مهم اتفاق نخواهد افتاد و این همکاری باید واقعی و هم‌افزا باشد.

▣ صادرات، مهم‌ترین شاخص اقتصاد

این کارشناس تجارت با انتقاد از اتکا به صادرات نفتی اظهار کرد: متاسفانه ما یک اقتصاد نفتی داریم و همه نیازهای اقتصادی برپایه نفت تامین می‌شود. در واقع با پول نفت زندگی می‌کنیم و خیلی به خودمان برای صادرات غیرنفتی زحمت نمی‌دهیم؛ این در حالی است که مهم‌ترین شاخص اقتصاد، صادرات است، زیرا به کمک آن می‌توان حاصل کار و تولید را به فروش رساند و درآمد آن را در کشور خرج کرد. با این حال عمده درآمد صادراتی ایران نفتی، یعنی برپایه پتروشیمی، میعانات گازی و قیر نفتی است؛ در نتیجه صادرات غیرنفتی همچنان نیازمند توجه است. در صورتی که نفت را کنار بگذاریم و ناچار به چرخاندن چرخ اقتصاد با صادرات باشیم، به صادرات اهمیت می‌دهیم و برای آن تلاش‌های بسیاری خواهیم کرد.

> متاسفانه ما یک اقتصاد نفتی داریم و همه نیازهای اقتصادی ما با نفت تامین می‌شود

سخن پایانی

بررسی آمارهای تجاری ۶ ماه نخست ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای نشان می‌دهد این عضویت تاثیر چندانی در روند تجاری کشور نداشته است. البته نباید فراموش کرد که باتوجه به عضویت ایران در اوایل تابستان ۱۴۰۲ هنوز برای قضاوت کمی زود است. در مجموع عضویت در سازمان همکاری شانگهای زمانی اثربخش خواهد بود که زیرساخت‌های لازم وجود داشته باشد و تولید نیز اصل اول در رقابت بازارهای جهانی که کیفیت مطلوب و قیمت مناسب است را رعایت کند.

صمت زوایای مختلف تفکیک وزارت راه و شهرسازی را بررسی کرد

طرحی که خاک می‌خورد!

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

خرداد سال ۱۳۹۰، دولت دهم وزارتخانه‌های راه و ترابری و مسکن و شهرسازی را ادغام کرد و از اول تیر همان سال با تایید شورای نگهبان، این دو وزارتخانه به‌طوررسمی کار خود را با نام وزارت راه و شهرسازی آغاز کردند؛ ادغامی که به نظر بسیاری کارشناسان از ابتدا اشتباه بود و به عقیده برخی دیگر، این کار بسیار اصولی و علمی تلقی می‌شد. حالا پس از گذشت ۱۰ سال از عمر وزارت راه و شهرسازی، زمزمه‌هایی مبنی بر تفکیک این وزارتخانه شنیده می‌شود و در ظاهر قرار است دوباره وزارت راه و ترابری و مسکن و شهرسازی تفکیک شوند. برخی کارشناسان بر این باورند که دلیل این تفکیک، گسترده بودن این وزارتخانه است و مدیری که بتواند در هر دو زمینه تخصص کافی داشته باشد، وجود ندارد و برخی دیگر بر این باورند که یکی از زمینه‌های توسعه مسکن، خدمات زیربنایی و روبنایی است که شامل راه نیز می‌شود و مسکن و راه باید در اختیار یک وزارتخانه باشد تا مشکلی پیش نیاید. صمت در این گزارش طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

پیشنهاد تفکیک همچنان روی میز است

تفکیک یا ادغام وزارتخانه‌ها جزو پیشنهادهای دولت‌ها بوده و مجلس این اختیار را دارد که در این زمینه تصمیم‌گیری کند. این طرح پس از تصویب در مجلس، راهی شورای نگهبان شده و پس از تایید به مرحله اجرا می‌رسد و در صورت رد، دوباره به مجلس بازگردانده خواهد شد.

بیش از ۱۰ سال از عمر وزارت راه و شهرسازی می‌گذرد و اکنون مجلس طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را تصویب کرده است. برخی نمایندگان معتقدند باتوجه به اینکه دولت سیزدهم وعده ساخت یک میلیون واحد مسکونی را داده، به‌طورحتم باید وزارت مسکن و شهرسازی به‌صورت تخصصی ورود کند و برخی دیگر از نمایندگان با این موضوع مخالف هستند. اختلاف‌نظر بین نمایندگان همچنان زیاد است و کارشناسان موافق و مخالف نظرات متفاوتی را ارائه می‌کنند.

به هر حال، طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی همچنان روی میز است که البته تاحدی از نفس افتاده است. کمیسیون عمران مجلس در تابستان گذشته طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را ارائه کرد. طبق این طرح، وزارت راه و شهرسازی به «راه» و «مسکن و شهرسازی» تفکیک می‌شود. اکنون زمزمه‌های تفکیک این دو وزارتخانه به‌گوش می‌رسد. مخالفان این مسئله که کارکرد بخش راه و مسکن با یکدیگر تفاوت دارد، اتفاق‌نظر دارند و موافقان نیز می‌گویند که تفکیک این دو وزارتخانه بار دیگر بار مالی جدیدی روی دوش دولت و در عین حال، خلاف برنامه توسعه است. برخی نیز بر این عقیده‌اند که از اساس طرح این تفکیک در شرایط فعلی بی‌مورد است.

تفکیک وزارت راه و شهرسازی؛ چالش‌ها و فرصت‌ها

محمدجواد شاهجویی، کارشناس مسکن در رابطه با تفکیک وزارتخانه راه و شهرسازی به صمت گفت: مسئله بر سر تفکیک وزارتخانه نیست، بلکه کیفیت خدمات است که در کلیه وزارتخانه‌ها حائزاهمیت است. اکنون قرار بر تفکیک وزارت راه و شهرسازی است؛ وزارتخانه‌ای که هیچ استراتژی و چشم‌اندازی ندارد. در همین راستا، مسئولان باید ابتدا استراتژی و چشم‌اندازهای مشخصی را در نظر بگیرند و سپس تصمیم به چنین اقدامی بگیرند.

حتی اگر مطمئن باشیم که تفکیک وزارتخانه راه و شهرسازی به ۲ وزارتخانه راه و وزاتخانه مسکن و شهرسازی، می‌تواند به بهبود شرایط این دو حوزه مهم اقتصادی در کشور کمک کند، باید اذعان کنیم که اجرایی شدن چنین طرحی باتوجه به شرایط حال حاضر این دو حوزه و نیاز فراوانی که به اقدامات جدی‌تر و ریشه‌ای‌تر در اصلاح امور حوزه مسکن و حوزه حمل‌ونقل وجود دارد، به صلاح کشور نخواهد بود.

اگر وزارت راه و شهرسازی به‌صورت تخصصی تفکیک شود و تعاریف روشنی برای وزارت راه و شهرسازی در نظر گرفته شود، نه‌تنها موضوع تفکیک اقدامی صحیح است، بلکه هزینه‌های مازاد فعلی کاهش پیدا می‌کند و می‌توان به بهبود عملکرد هریک از وزارتخانه‌ها امید داشت.

وی افزود: شاید بتوان در آینده‌ای نه‌چندان دور این طرح را برای بهبود شرایط حوزه مسکن و حوزه حمل‌ونقل کشور مطرح کرد، اما باید بدانیم که وضعیت امروز مسکن و حمل‌ونقل کشور بعد از سال‌ها سرگردانی، نیاز به اقدامات جدی‌تر، ریشه‌ای‌تر و اساسی‌تر دارد. به‌بیان دیگر، اجرایی شدن چنین طرحی در حال حاضر، تنها انرژی دولت جدید برای اصلاحات اساسی‌تر را مستهلک خواهد کرد.

این کارشناس ادامه داد: بنابراین فارغ از بررسی معایب و مزایای تفکیک این دو وزارتخانه از یکدیگر، در حال حاضر مجلس شورای اسلامی و همچنین دولت، باید اقدامات اساسی‌تری از جمله وعده ساخت یک میلیون مسکن در سال، افزایش شاخص‌های عملکردی حمل‌ونقل ریلی، بهبود اوضاع ناوگان جاده‌ای کشور و اصلاح فرآیندهای تامین مالی پروژه‌های زیربنایی ملی را برای بهبود شرایط مسکن و حمل‌ونقل کشور پیگیری کنند.

چالش‌های تفکیک وزارت راه و شهرسازی

شاهجویی تصریح کرد: بخشی از علت مشکل مسکن که مردم با آن روبه‌رو هستند، ساختاری است. اگر مسکن از وزارتخانه راه و شهرسازی منفک شود، شاید دولت بتواند به‌صورت تخصصی به این حوزه ورود کند و بازار مسکن ساماندهی شود؛ اما از طرف دیگر، طرح این موضوع از جنبه‌های مختلف زیرسوال می‌رود، چراکه پیش از هر چیز، مسئله صرفه زمانی و ریالی اجرای چنین تصمیمی مطرح است.

براساس برآوردی که توسط برخی کارشناسان انجام شده است، دست‌کم هزار میلیارد تومان اعتبار برای تفکیک وزارت راه و شهرسازی لازم است که صرف اموری مثل هزینه خرید و مهیا کردن فضا، جابه‌جایی کارمندان، مجزا کردن ساختارها و... خواهد شد. از طرفی، از زمان مطرح شدن طرح مربوطه تا تصویب و تایید آن و نیز فراهم کردن مقدمات تفکیک ساختاری، دولت زمان زیادی را برای اجرای برنامه‌های خود در حوزه مسکن از دست خواهد داد.

تفکیک وزارتخانه تا زمانی که برمبنای تفکر توسعه‌ای نباشد، راهی از پیش نخواهد برد، ضمن آنکه باید به مسائل مالی نیز توجه داشت و از افرادی استفاده کرد که از سواد مالی کافی برخوردار باشند، در غیر این صورت، افرادی که در رأس امور قرار دارند، نمی‌توانند در پیشبرد اهداف، سازمان را یاری کنند و بگویند برای یک پروژه به چه مقدار پول، زمان و امکانات نیاز داریم.

> تفکیک وزارت راه و شهرسازی تا زمانی‌که برمبنای تفکر توسعه‌ای نباشد، راهی از پیش نخواهد برد

تفکیک وزارت راه و شهرسازی بهترین گزینه است

فرهاد بیضایی، کارشناس بازار مسکن درباره احتمال مطرح‌شده در زمینه تفکیک وزارت راه و شهرسازی گفت: شاید تفکیک نشدن برخی وزارتخانه‌ها با کارکردهایی که برای آن مطرح می‌شود، کار درستی نباشد، اما این موضوع در تفکیک وزارت راه از وزارت مسکن و شهرسازی بسیار متفاوت است. تفکیک وزارت راه و شهرسازی به دلایل مختلفی قابل‌تایید است و امیدواریم این موضوع با تلاش و همت مسئولان انجام شود، زیرا منافع بسیاری در آن نهفته است.

وی در ادامه افزود: یکی از نقدها به این موضوع، زمانبر شدن تفکیک وزارت راه و شهرسازی و هزینه‌هایی است که در نهایت بر مردم وارد می‌شود. موضوع قابل‌بحث این است که عملکرد و کارکرد این دو وزارتخانه از ابتدا جدا از هم بوده، بنابراین نباید در هم ادغام می‌شدند.

این کارشناس بازار مسکن عنوان کرد: هر زمان موضوع تفکیک مطرح می‌شود، مخالفان و منتقدان موضوع به‌تعویق افتادن چندماهه کارها را پیش می‌کشند، در حالی که به‌سرعت از این موضوع رد می‌شوند که حوزه مسکن و پاسخگویی به مردم و ساخت‌وساز ۱۰ سال عقب افتاده است، بنابراین، چند ماه برای انجام تغییرات صبر کنیم، بهتر از تداوم روش غلط برای چندین سال است.

بیضایی درباره لزوم تفکیک وزارت راه از مسکن و شهرسازی گفت: مسئولیت این وزارتخانه، بزرگ و سنگین است، به‌همین‌دلیل وزیر نمی‌تواند همزمان ۲ وزارتخانه بزرگ را مدیریت کند. به‌دلیل سنگینی و ازدیاد کارها حتی طرح‌هایی مانند طرح ملی مسکن و... به‌درستی پیش نمی‌رود.

تفکیک از مسیر درست

این کارشناس بازار مسکن تاکید کرد: وزیر راه و شهرسازی به‌دلیل ازدیاد فعالیت‌ها نمی‌تواند برنامه‌ریزی مناسبی در زمینه حمل‌ونقل برای روزهای پرترافیک مانند نوروز یا اربعین حسینی داشته باشد؛ در حالی که وزیر راه باید این موارد را جدی بگیرد و نسبت به این موضوع پاسخگو باشد. این چالش‌ها باعث رقم خوردن اتفاقاتی می‌شود که نارضایتی عمومی را به‌دنبال دارد و برای وزارتخانه و دولت مناسب نیست.

فرهاد بیضایی تصریح کرد: اگر مشکلات این وزارتخانه از نارضایتی نسبت به عملکرد ناوگان هواپیمایی گرفته تا موضوعات راه و شهرسازی، جاده و حمل‌ونقل را درک کنید، متوجه می‌شوید که تفکیک، بهترین گزینه برای دستیابی به عملکرد موثر در ۲ حوزه راه و مسکن است.

وی در پایان گفت: در تفکیک وزارت راه و شهرسازی، باید تمام اصول و قواعد طبق یک برنامه‌ریزی کارآمد تدوین و از افراد تحصیلکرده در حوزه‌های مرتبط استفاده شود، چراکه اگر هریک از این اقدامات انجام نشود، نه‌تنها تفکیک وزارت راه از مسکن و شهرسازی سودی ندارد، بلکه با برجا گذاشتن هزینه‌های هنگفت، به چرخه اقتصادی کشور لطمه می‌زند.

> برای تفکیک وزارت راه و شهرسازی باید تمام اصول و قواعد طبق یک برنامه‌ریزی کارآمد تدوین شود

سخن پایانی

باتوجه به صحبت‌های برخی نمایندگان، به‌نظر می‌رسد تفکیک وزارت راه و شهرسازی در حال حاضر انجام نخواهد شد و این وزارتخانه همچنان به کار خود ادامه خواهد داد، چراکه پس از تفکیک وزارتخانه، مشکلات هماهنگی سازمان‌ها حدود ۲ سال طول خواهد کشید و این وقت زیادی است که باعث شده تا این تفکیک در زمان دیگری انجام گیرد.

به‌علاوه اینکه بسیاری تاکید دارند اگر بر تفکیک وزارتخانه‌ها اصرار وجود دارد، باید تلاش شود که این اقدام حداقل آثار منفی و در ازای هزینه زیادی که بر دوش ملت می‌گذارد، فوایدی هم داشته باشد.

با این همه، تجربه نشان داده که تفکیک و ادغام وزارتخانه‌ها کمک زیادی به کاستن از ناکارآمدی دستگاه اداری کشور و یا کوچک شدن دولت نکرده است. بر همین اساس، گروهی تاکید دارند که کوچک کردن و چابکی دولت با کاستن از وظایف، ماموریت‌ها، دخالت‌ها و تصدی‌های آن محقق می‌شود و از طریق کم کردن از عدد وزارتخانه‌ها نتیجه‌ای حاصل نمی‌شود. از سویی سیاست‌های به کار گرفته‌شده توسط دولت برای ساماندهی بازار مسکن، آن‌طور که باید، نتوانسته به کمک این بازار حیاتی بیاید. از طرفی هم ، طرح مذکور باوجود موافقان و مخالفان متعدد، شاید بتواند در بلندمدت به حل مشکل مسکن و راه کمک کند، اما در شرایط فعلی که کشور با چالش‌های جدی برای ساخت مسکن روبه‌رو است، این رویکرد می‌تواند کشور را با بحران‌های مختلفی در این حوزه روبه‌رو کند، از همین‌رو، ضرورت دارد اگر در راستای تغییر زیرساخت‌ها اقدامی انجام می‌گیرد، با برنامه‌ریزی و هماهنگی‌های بخش‌های مختلف انجام شود تا شاهد عقبگرد در حل مشکلات نباشیم.

یادداشت

با خانه‌دار شدن خداحافظی کنیم؟

سعید لطفی ـ عضو اتحادیه مشاوران املاک تهران

طرح نهضت ملی مسکن و ساخت سالی یک میلیون مسکن در دوره چهارساله ریاست‌جمهوری، مهم‌ترین وعده انتخاباتی رئیسی بود؛ طرحی که نزدیک به ۲ سال از آن گذشته است و سردرگمی عجیبی در آن دیده می‌شود. با این حال حتی، یک واحد هم تحویل ثبت‌نام‌کنندگان داده نشده است و از طرفی هم، بانک‌هایی که اعلام آمادگی برای اعطای تسهیلات کرده بودند، پا پس کشیده‌اند. نوسان نرخ دلار و در راستای آن افزایش شدید نرخ مصالح ساختمانی، سازندگان خصوصی و دولتی را برای ساخت مسکن متضرر می‌کند که باعث عقب‌نشینی آنها شده است.

کمبود زمین برای ساخت مسکن هم مزید بر علت این موضوع شده است تا طرح نهضت ملی مسکن در همان حد کلمه و حرف باقی بماند. مرداد سال ۱۴۰۰ طرح نهضت ملی مسکن در مجلس تصویب شد و قرار بود در ماه مهر این طرح به‌اجرا برسد و سالی یک میلیون مسکن ساخته‌شده، به مردم تحویل داده شود. همچنان پس از ۲ سال، این طرح به‌طورکامل اجرایی نشده و تنها نزدیک به ۵۱۰ هزار واحد آن از ۱۰ تا ۷۰ درصد ساخته شده است، یعنی چیزی حدود ۲۱۰ تا ۲۲۰ هزار واحد در سال ساخته شده که با وعده داده‌شده فاصله زیادی دارد.

کمابیش ۳ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر واجد شرایط در این طرح ثبت‌نام کردند، اما تنها ۹۰۰هزار نفر افتتاح حساب داشته و ۴۰ میلیون تومان سهم خود را پرداخت کرده‌اند.

کف هزینه برای ساخت مسکن متری ۱۰ میلیون تومان اعلام شده است و حداقل هزینه برای ساخت یک واحد ۶۰ متری، ۶۰۰ میلیون تومان هزینه برای خریدار برمی‌دارد. به‌طور مشخص عدم پرداختی‌های افتتاح حساب نشان‌دهنده آن است که متقاضیان، توان پرداخت این مبلغ را ندارند.

تعداد کمی از این واحدها آماده تحویل است، اما با وعده ساخت سالی یک میلیون مسکن فاصله زیادی دارد. با روند پیش‌رو، انتظار نمی‌رود دولت سیزدهم از پس ساخت ۴ میلیون مسکن تا سال ۱۴۰۴ برآید. در ۲ سال گذشته باید ۲ میلیون مسکن تحویل داده می‌شد که تنها حدود ۵۱۰هزار واحد این خانه‌ها استارت خورده و پیشرفت فیزیکی داشته است.

۳۵۰ تا ۴۵۰ میلیون تومان به‌صورت وام به خریداران مسکن در این طرح تسهیلات داده می‌شود، بسیاری از متقاضیان توان پرداخت ۴۰ میلیون تومان را ندارند. باید دید از پی بازپرداخت این وام برخواهند آمد یا خیر؟ این منابع باید توسط دولت تامین شود تا افراد با مشکل روبه‌رو نشوند.

در آغاز این طرح، ۲۶ بانک و موسسه اعتباری برای پرداخت تسهیلات این طرح اعلام آمادگی کردند. در حال حاضر از این تعداد تنها بانک مسکن کار خود را درست انجام داده است؛ در انتهای سال ۱۴۰۱ قرار بر همکاری ۵ بانک دیگر هم بود که هنوز آثاری از آن دیده نمی‌شود.

خانه‌های نهضت ملی مسکن قرار بود به‌صورت ۱۸ تا ۲۴ماهه تحویل داده شود، زمانی که از تحویل موعد مقرر فاصله بگیریم، اعتماد مردم سلب می‌شود. فاصله زیادی تا انتهای دولت آقای رئیسی نداریم که متاسفانه هنوز نصف قولی که داده شده، عملی نشده است. این طرح زیرساخت‌های موردنظر خود را می‌خواهد. قبل از وعده دادن باید بررسی می‌شد که آیا توان تولید مصالح و نهاده‌های ساختمانی برای ساخت یک میلیون مسکن را دولت دارد یا خیر که متاسفانه به این موضوع توجه نشد و تنها یک وعده انتخاباتی داده شد.

زمانی که مصالح ساختمانی گران می‌شود، مشخص است در نرخ مسکن هم تاثیر می‌گذارد. دولت باید فکری کارشناسانه داشته باشد تا وعده‌ای را که می‌دهد، انجام دهد، در غیر این صورت تبعات بدی در جامعه دارد.

در حال حاضر به فصل زمستان نزدیک می‌شویم، اگر عرضه و تقاضا برابر نشود، اتفاق خوبی برای اقشار کم‌درآمد جامعه نمی‌افتد و هم‌وطنان‌مان دچار چالش می‌شوند. تابستان فصل جابه‌جایی است، مستاجران زمانی که از پس اجاره در مناطقی که ساکن هستند، برنمی‌آیند مجبور به تغییر محل سکونت به مناطق پایین‌تر و مهاجرت به اطراف شهرها می‌شوند. امروز در مناطق حاشیه‌ای نیز کیفیت مسکن نسبتی با اجاره‌بها ندارد. دولت باید این مشکلات را ببیند و برای آن چاره‌اندیشی کند.

دولت اگر بخواهد قیمت‌ها را کنترل کند و فشار را از دوش مستاجران کمی بردارد، باید تولید انبوه مسکن را در اولویت خود قرار دهد که متاسفانه انتظار زیادی نمی‌توان در این حوزه از دولت داشت. نمی‌توانیم مسئله مسکن را موضوعی جدا از کل اقتصاد بدانیم.

حل‌وفصل بحران مسکن به‌تنهایی امکان‌پذیر نیست. دولت باید سیستم اقتصادی کشور را به‌حالت طبیعی بازگرداند و به‌تبع آن، نرخ کالاها و خدمات از جمله نرخ مسکن اصلاح شود.

یادداشت

راهکار اساسی برای کنترل بازار اجاره

محمود اولاد
کارشناس بازار مسکن

از زمانی که ساخت‌وساز در شهرها به‌لحاظ معماری به اشباع رسید، این موضوع با افزایش قیمت‌ها و بالا رفتن تورم همراه شد، در سوی مقابل، درآمد خانوارها با کاهش شدیدی روبه‌رو شد و همین موضوع موجب شد که در بحث مسکن، مشکلات زیادی برای مردم ایجاد شود.

انتظارات تورمی از خیلی مولفه‌ها تبعیت می‌کند؛ نه فقط شنیدن اینکه قیمت‌ها چقدر شده است. اصلا انتظارات براساس قیمت‌های رسمی میانگین‌شده ایجاد نمی‌شود؛ انتظارات تورمی برای مثال، این‌گونه ایجاد می‌شود که از مشاوران املاک بپرسید قیمت‌ها چند و چگونه شده است. انتظارات نرخ این‌گونه شکل می‌گیرد یا اینکه افرادی که با هم صحبت می‌کنند، از وضعیت قیمت‌ها بگویند.

تا زمانی که دولت، علت‌های اصلی این موضوع یعنی کنترل شاخص‌های اقتصاد کلان را در دستور کار خود قرار ندهد، راه‌حل‌هایی که در شرایط عادی بهترین گزینه‌ها برای کنترل بازار باشند، جواب نخواهند داد و بازار مسکن سروسامان نخواهد گرفت. دولت برای کنترل بازار مسکن باید، وضعیت اقتصاد کلان را درست کند. تا زمانی که این مسئله انجام نشود، راهکارهایی که برای مدیریت و تعادل در بازار به کار گرفته می‌شود، به‌هیچ‌عنوان جوابگو نخواهد بود.

افزایش تورم بخش اجاره یک دلیل بزرگ دارد. طی چند سال اخیر با افزایش افسارگسیخته نرخ مسکن، خرید خانه برای بسیاری از مردم تبدیل به یک رویا شده است، بنابراین، در بخش اجاره‌بها شاهد انفجار تقاضا هستیم. این موضوع به‌دلیل تراز نبودن تقاضا و عرضه در بازار موجب افزایش بیش از پیش اجاره را در بازار فراهم کرده است.

براساس آمارهای رسمی، میزان سرمایه‌گذاری در بخش مسکن با کاهش شدیدی روبه‌رو بوده که این موضوع دلایل فراوانی دارد. یکی از آنها نبود امنیت سرمایه‌گذاری در بخش مسکن است. همچنین، افزایش بسیار زیاد نرخ مسکن باعث شده که بسیاری از اقشار جامعه از گردونه کسانی که شانس خرید خانه را دارا هستند، خارج شوند؛ همین موضوع نیز انگیزه سرمایه‌گذاری در بخش مسکن را کاهش داده است.

حباب نرخ مسکن از نسبت نرخ میانگین هر مترمربع واحد مسکونی به میانگین اجاره بهای یک سال آپارتمان به‌دست می‌آید. براساس نسبت‌های فعلی، عدد به‌دست‌آمده بالای ۳۳ است که از سقف همیشگی نرخ به اجاره خیلی بیشتر است.

بازار مسکن یک بازار همگن نیست، بنابراین نرخ واحدهای مسکونی در مناطق و محله‌های مختلف شهر با هم تفاوت اساسی دارند. همچنین، در هر ماه بسته به اینکه خریداران در کدام مناطق بیشترین و در کدام کمترین خرید را انجام دادند، نرخ میانگین به‌شکل قابل‌توجهی تغییر می‌کند. در نتیجه، نمی‌توان با حاصل نسبت میانگین نرخ به میانگین اجاره، نسخه واحد درباره حبابی بودن یا نبودن نرخ مسکن پیچید.

دولت سیزدهم برای کنترل بازار اجاره علاوه بر افزایش سقف تسهیلات، تعیین سقف افزایش اجاره‌بها، بسته کنترل بازار مسکن را در ۳ بخش تدوین کرده است که در جلسه سران قوا برای راهکارهای کوتاه‌مدت آن تصمیم‌گیری شد. باتوجه به اینکه اجاره‌بهای مسکن هزینه فرصت و بازدهی سرمایه انباشت در مسکن و به‌عبارتی یک نوع خدمت در مجموعه اقتصاد کلان محسوب می‌شود، بنابراین بدیهی است که همگام با سایر خدمات عرضه‌شده در مجموعه اقتصاد و در شرایط تورمی، بازار اجاره مسکن نیز با افزایش نرخ مواجه شود. به‌علاوه، اجاره‌بهای دریافتی نسبتی از نرخ ملک مورداجاره است و اثر افزایش نرخ مسکن به‌عنوان دارایی روی اجاره‌بها با وقفه ظاهر خواهد شد.

بر همین اساس و به‌طورکلی مهم‌ترین عوامل موثر بر اجاره‌بهای مسکن شامل نقدینگی و تورم عمومی، قدرت خرید خانوار، کشش‌پذیری اجاره‌بها، تاثیر عوامل روانی و انتظارات بر بازار اجاره، ساختار جمعیتی، کاهش قدرت مالکیت خانوارهای جوان، کمبود واحدهای مسکونی اجاره‌ای متناسب با تمکن مالی دهک‌های متوسط و پایین جامعه، افزایش مهاجرت و در پی آن، افزایش میزان تقاضا برای مسکن اجاره‌ای و نرخ سود سپرده‌های بانکی و تاثیرگذاری نرخ سود بر ترکیب میزان رهن و اجاره مسکن است.

طرح تنظیم اجاره‌بها برای حمایت از مستاجران کلید خورد

مسکن از مردم رو برگرداند

عکس: صمت

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

همزمان با اجرای برنامه ساماندهی بازار مسکن از نیمه اردیبهشت، رشد تورم در این بازار متوقف شده است و آمارها نشان می‌دهد که نرخ مسکن در شش‌ماهه گذشته کاهش داشته است. اکنون رئیس مرکز توسعه و سیاست‌های راهبردی وزارت راه و شهرسازی از ادامه این برنامه در نیمه دوم سال با تمرکز بر تنظیم بازار اجاره خبر داده است. نرخ اجاره از کاهش نرخ مسکن تبعیت نکرده و در این بازار هرچند شاهد کاهش اندک نرخ هستیم، اما تورم آن همچنان بالا است. گزارش شاخص نرخ مصرف‌کننده مرکز آمار در شهریور، رشد ۳۸.۵ درصدی اجاره‌بهای امسال را نسبت به زمان مشابه سال قبل نشان می‌دهد. این رشد در شرایطی رخ داده که بازار خرید و فروش مسکن در ماه‌های اخیر افت نرخ دارد. با اینکه تورم مسکن در شهریور منفی است، اما شاخص اجاره‌بها کمابیش برابر تورم عمودی است، در ماه شهریور امسال نسبت به سال پیش، هزینه مصرفی خانوارها به‌طورمتوسط ۳۹.۵ درصد افزایش یافته است.

کارگروه تنظیم اجاره‌بها از خرداد امسال با حکم وزیر راه و شهرسازی شکل گرفت. تشکیل این کارگروه همزمان با طرح ساماندهی بازار مسکن و اجاره‌بها به‌منظور حمایت از مستاجران و نظارت بر بازار بود. جواد سادات، رئیس مرکز توسعه و سیاست‌های راهبردی وزارت راه و شهرسازی، اقدامات انجام‌گرفته در کارگروه تنظیم اجاره‌بهای مسکن را برشمرد و تاکید کرد: اقدامات حوزه ساخت مسکن با پیگیری نظارت‌ها و هدایت نهاد تنظیم‌گر موثر است و هماهنگی بین وزارت راه و شهرسازی و بانک مرکزی صورت گرفته است که تمام زحمات در حوزه ساخت با پیگیری نظارت‌ها و هدایت نهاد تنظیم‌گر اثرگذار خواهد بود. این مسیر تداوم باید داشته باشد و برای نتیجه‌بخشی آن، یک سمت کار از سوی ستاد وزارتخانه و سمت دیگر از سوی استان‌ها با ابتکار مدیران کل پیگیری شود تا در نهایت، اثر کارگروه مضاعف شود. گزارش کنترل تورم به‌صورت استانی انجام می‌گیرد، اما ضرورت دارد به‌شکل ماهانه و استانی نیز انجام شود.

توقف فعالیت سکوهای متخلف

بخش مهمی از ساماندهی بازار اجاره، نظارت بر عملکرد سکوهای انتشاردهنده آگهی خرید، فروش و اجاره املاک و همچنین بنگاه‌های املاک است. در همین راستا، ساماندهی و مدیریت سکوهای برخط انتشار آگهی املاک مسکونی در دستور کار وزارت راه و شهرسازی قرار گرفته است و پس از جلسه دفتر معاون اول رئیس‌جمهوری در خصوص نظارت بر ساماندهی بازار مسکن، برای مدیریت سکوهای انتشار برخط آگهی‌های املاک مسکونی، وزارت راه و شهرسازی در نامه‌ای به وزارت صمت خواستار اجرای ۵ مصوبه به‌منظور بهبود شرایط درج آگهی در سکوها شد. سکوهای برخط فروش املاک شامل نرم‌افزارهایی نظیر، کلید، دیوار، شیپور و... است که امکان ثبت اینترنتی آگهی فروش املاک را در اختیار کاربران قرار می‌دهد. براساس این نامه، وزارت راه و شهرسازی خواستار احراز هویت اشخاص ثبت‌کننده آگهی در سکوها توسط سامانه دولت الکترونیک شده، همچنین این وزارتخانه درخواست کرده است که آن دسته از واحدهای مسکونی ثبت‌شده در سامانه املاک کشور در سکوهای برخط به‌صورت متمایز (تیک آبی) نمایش داده شود. علاوه بر این، تنها مشاوران املاک دارای مجوز نسبت به ثبت آگهی در سکوهای مذکور اقدام کنند.

علاوه بر ساماندهی بازار، برنامه حمایتی از مستاجران در قالب پرداخت وام ودیعه مسکن ادامه دارد، هرچند تمام متقاضیان نتوانسته‌اند این وام را دریافت کنند. براساس اطلاعات وزارت راه و شهرسازی در شش‌ماهه اول امسال، ۲۲۶ هزار متقاضی برای تسهیلات ودیعه مسکن ثبت‌نام کرده‌اند. از این تعداد، ۱۳۸هزار متقاضی براساس معیارهای وزارت راه واجد شرایط دریافت وام مسکن و به بانک معرفی شدند. در این مدت، ۴۳هزار متقاضی موفق به دریافت وام ودیعه مسکن شدند و ۹۵ هزار متقاضی واجد شرایط وام را دریافت نکرده‌اند. کارشناسان بازار مسکن معتقدند که افزایش تولید مسکن و اجرای برنامه‌های ساماندهی و نظارت بر این بازار، همان‌طور که کاهش نرخ مسکن را در پی داشته است، بر قیمت‌های اجاره نیز به‌تدریج اثر می‌گذارد و هرچقدر ثبات اقتصادی و ثبات نرخ در بازارهایی مانند ارز و طلا ادامه‌دار باشد، بازار اجاره نیز به‌تبع آن، ثبات پیدا می‌کند. عرضه واحدهای متناسب با توان مالی مستاجران، عرضه و تقاضا را در این بازار متعادل خواهد کرد. ساخت واحدهای نهضت ملی، تکمیل واحدهای باقیمانده مسکن مهر و نوسازی بافت فرسوده و افزایش تولید واحد در این بافت‌ها، عرضه مسکن و به‌ویژه مسکن متناسب برای خانه‌دار شدن مستاجران و همچنین برای عرضه در بازار اجاره را افزایش می‌دهد و همزمان ادامه کاهش تورم عمومی، بر کاهش تورم اجاره‌بها تاثیر خواهد گذاشت.

> اینکه گفته می‌شود نرخ مسکن کاهشی شده و تنها اجاره‌بهای مسکن افزایش داشته، به‌هیچ‌عنوان درست نیست

مالکان تمایلی به فروش خانه ندارند

جلال صباغ، کارشناس بازار مسکن به صمت توضیح داد: اینکه گفته می‌شود نرخ مسکن کاهشی شده و تنها اجاره‌بهای مسکن افزایش داشته است، به‌هیچ‌عنوان درست نیست. یک زمانی تعیین بهای ملک در تهران به‌صورت منطقه‌ای بود، اما در حال حاضر قیمت‌گذاری‌ها به‌صورت محله به محله و حتی کوچه به کوچه تعیین می‌شود. این موضوع هم به‌دلیل تبدیل واحدهای کلنگی و قدیمی به نوساز است. برای مثال، در کوچه‌ای که بیشتر خانه‌های قدیمی جای خود را به خانه‌های نوساز داده و با عقب‌نشینی عرض کوچه‌ها را بزرگ‌تر و زیباتر کرده‌اند؛ خانه‌ها نسبت به کوچه‌های مشابه گران‌تر است.

در نتیجه، با بالا رفتن نرخ ملک، مالکان دیگر تمایلی به فروش ملک خود ندارند و به‌تبع این موضوع، بازار تهاتر گرم خواهد شد و افراد تنها در جایی که یقین داشته باشند که می‌توانند بدون هیچ ضرری، ملک خود را با ملک دیگر معاوضه کنند، پای میز معامله می‌آیند. در نتیجه، از این معادله درمی‌یابیم که با شرایط فعلی، قیمت‌ها در بازار اجاره کاهشی نمی‌شود و روزبه‌روز به‌سمت گرانی حرکت می‌کند.

کنترل بازار مسکن سخت شد

اوضاع بازار مسکن در کشور به‌سمتی رفته که کنترل آن بسیار سخت شده، چراکه مالکیت مسکن، خصوصی شده است و حتی وزارتخانه صمت هم نمی‌تواند برای آن کاری کند. در شرایط فعلی، مالکی که قصد فروش خانه خود را دارد، در ابتدا به‌سراغ آگهی‌های مشابه در پلتفرم‌های اینترنتی می‌رود و با یک مقایسه قیمتی، نرخ ملک خود را تعیین می‌کند. این موضوع درباره اجاره‌بها هم صدق می‌کند و افراد با تعیین نرخ ملک خود، نرخ اجاره را هم به‌سادگی متوجه می‌شوند و دیگر نیازی به مشاوران املاک برای قیمت‌گذاری ندارند. این‌گونه است که هر فرد برای خود تصمیم می‌گیرد که خانه خود را با چه نرخی بفروشد یا اجاره دهد.

اکنون این موضوع بسیار متداول شده که موجران برای قرارداد خود، تنها در سال اول به بنگاه‌ها رجوع می‌کنند و در سال‌های بعد و به‌واسطه آشنایی بیشتری که با مستاجر پیدا می‌کنند، اقدام به عقد قراردادهای دستی کرده و تنها در پشت قرارداد اولیه خود، قرارداد جدید را می‌نویسند. بنابراین، نرخ اجاره مسکن را دولت، وزارت راه و شهرسازی، مجلس و هیچ نهاد دیگری نمی‌تواند تعیین کند و قیمت‌گذاری و سیاست‌گذاری دستوری به‌هیچ‌عنوان کارساز نیست.

بازار مسکن در کشور برپایه عرضه و تقاضا در جریان است و مبنایی جز این ندارد.

وی در پایان افزود: به‌طبع زمانی که کشور ثبات اقتصادی ندارد و نرخ ارز دائم در نوسان است، بازار مسکن ملتهب و شرایط روزبه‌روز وخیم‌تر می‌شود. شرایط اقتصادی ما بسیار متزلزل بوده و این موضوع بر کلیت زندگی مردم تاثیر گذاشته است. شرایط اقتصادی با وضعیت سیاسی در تعامل است. دولتمردان ما با بهبود روابط دیپلماتیک و رفع موانع موجود، اوضاع اقتصادی و به‌تبع آن بازار مسکن را وارد مرحله تازه‌ای می‌کنند.

چرا اجاره‌بها در تهران رشد کرد؟

عباس اکبرپور، کارشناس بازار مسکن در واکنش به افزایش نرخ اجاره‌بها در پاییز امسال به صمت گفت: یکی از دلایل اصلی افزایش قیمت‌ها این است که اکنون مردم، مانند گذشته، توان خرید مسکن را ندارند و برخی از آنها به‌دلیل مشکلات اقتصادی، خانه‌های خود را به‌فروش می‌رسانند و به‌ناچار، به‌سمت بازار اجاره مسکن متمایل می‌شوند. این موضوع، باعث افزایش تقاضای اجاره مسکن می‌شود.

این کارشناس بازار مسکن در ادامه اظهار کرد: افزایش نرخ اجاره در شهر تهران در طول سال گذشته، ممکن است به‌دلیل افزایش مهاجرت به این شهر نیز باشد. البته، پیش‌بینی می‌شد که به‌دلیل از بین رفتن برخی مشاغل در شهرهای کوچک‌تر، تمایل به مهاجرت به پایتخت بیشتر از قبل شود. به‌طورطبیعی، افرادی که به‌تازگی وارد تهران می‌شوند، در ابتدا به‌دنبال اجاره مسکن هستند، زیرا بیشتر آنها توان خرید یک خانه را ندارند.

۷۰ درصد مشاغل و صنایع به ساخت‌وساز مرتبط است

اکبرپور خاطرنشان کرد: اصولا در اقتصاد کشورها، عوامل گوناگونی تاثیرگذار هستند و یکی از عوامل اساسی در این حوزه، ساخت‌وساز مسکن است. در سراسر جهان، ۷۰ درصد از مشاغل و صنایع به‌نحوی با ساخت‌وساز مرتبط هستند و این وضعیت در کشورهای در حال توسعه، بیشتر هم بروز می‌کند. در تهران، سهم ساخت‌وسازها به‌تنهایی ۳۰ تا ۴۰ درصد از کل ساخت‌وسازهای کشور را شامل می‌شود. اعضای سازمان نظام مهندسی در استان تهران، بیش از نصف مهندسان دارای پروانه اشتغال در کل کشور هستند و بیشتر معاملات خریدوفروش ملک و خودروهای لوکس نیز در تهران انجام می‌شود. هر تغییر و تحولی در پایتخت منجر به افزایش مهاجرت به این شهر بزرگ خواهد شد.

اکبرپور ادامه داد: البته صنایع گوناگونی در تهران و اطراف آن فعالیت دارند که قاعدتا نیازمند نیروی کار هم هستند و عموما هم افرادی را می‌پذیرند که دارای تجارب و مدارک قابل‌قبولی باشند و این افراد هم در بدو ورود، نیازمند مسکن هستند که عمدتا این افراد هم به‌سمت بازار اجاره حرکت می‌کنند.

متقاضی اجاره مسکن در ماه‌های سرد سال کمتر است

این کارشناس مسکن درباره وضعیت بازار اجاره‌بها در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ نیز تصریح کرد: بدون شک، هر چیزی که رخ می‌دهد، براساس نرخ تورم خواهد بود، اما یک واقعیت سالانه وجود دارد که معمولا در دوره زمانی مهر تا بهمن، شاهد افزایش چشمگیری در بخش مسکن نیستیم. البته، پایداری قیمت‌ها در ماه‌های پایانی سال به عوامل مختلف دیگر نیز بستگی دارد و نمی‌توان شرایط اقتصادی و سیاسی را نادیده گرفت، چراکه مالکان از افزایش ۲۵درصدی اجاره‌بها شانه خالی می‌کنند.

این کارشناس بازار مسکن به صمت گفت: معمولا دارندگان مسکن سعی دارند خود را از اثرات بد تورمی حفظ کنند و قاعدتا با رشد تورم سعی دارند تا با تورم پیش روند و مسلما در شرایطی که واقعیت تورمی در کشور ۶۰ درصد است، رشد ۲۵ درصدی اجاره‌بها را نخواهند پذیرفت،زیرا به‌دلیل استهلاک ملک، این خواسته دولت باعث متضرر شدن صاحب ملک می‌شود.

اکبرپور تصریح کرد: یکی از جنبه‌هایی که به‌طور مکرر نادیده‌گرفته شده و نمایندگان مجلس و مسئولان دولت هم برای آن اقدام نکرده‌اند، توجه به راهکارهای تشویقی برای موجران است. در حالی که با سیاست‌های دولت می‌توانستند به‌سمت ایجاد معافیت‌های مالیاتی در حوزه اجاره و عدم اخذ عوارض شهرداری سالانه از مالکان ملک هدایت شوند. امیدواریم وزارت راه و شهرسازی تمرکز خود را بر تنظیم بازار اجاره به‌نحوی موثر انجام دهد.

> یکی از مسائلی که به‌طور مکرر نادیده‌گرفته شده و نمایندگان مجلس و مسئولان دولت هم برای آن اقدام نکرده‌اند، توجه به راهکارهای تشویقی برای موجران است

سخن پایانی

چهره پریشان مستاجران در بنگاه‌های املاکی، به‌خوبی نشان‌دهنده اوضاع نابسامان بازار مسکن در کشور است؛ بازاری که یکی از نیازهای اولیه خانوارها در جامعه بوده و معیار بسیار مهمی برای بالا بردن کیفیت زندگی افراد است. تاثیر تورم اقتصادی سرکش بر بازار مسکن، توان خرید خانه را از دهک‌های پایین جامعه گرفته است. عدم‌تناسب درآمدها با سبد خانوار، قدرت خرید مردم را به‌شدت کاهش داده و مشکلات متعددی را برای تامین مایحتاج روزانه پدید آورده است. همچنین، هزینه‌های بخش مسکن که نیمی از درآمد خانوارها را می‌بلعد، زندگی را سخت‌تر از همیشه کرده است. از سوی دیگر، سیاست‌های دولت نیز چاره کار نبود و نتوانست کارآمد باشد، چراکه در عمل، این سیاست‌ها در بهترین حالت فقط مسکنی هستند که برای مدتی شاید بتوانند درد بزرگی را که به جان جامعه افتاده است، تسکین دهند. وضع قوانین، همیشه شروع آسانی برای حل مشکلات مختلف است و این قوانین زمانی به چالش کشیده می‌شوند که به مرحله اجرا دربیایند و عملی شوند. پیشنهادی که می‌توان به دولت ارائه کرد، این است که با وضع قوانین و پیگیری‌های منظم، بازار مسکن را به‌سمتی ببرد که از بازار سرمایه‌ای دور و به بازار مصرفی نزدیک شود؛ مسلما با این کار دست سوداگران نیز از این بازار کوتاه می‌شود. همچنین، با افزایش همکاری‌ها با بخش خصوصی تولید مسکن را افزایش دهند تا عرضه و تقاضا به‌تعادل برسد. از همه مهم‌تر، دولت باید از افراد متخصص و باتجربه در امر ساخت‌وساز و قانون‌گذاری بهره گیرد تا تلاش‌هایی که در این حوزه انجام گرفته است، بی‌بهره نماند.

تحلیل صمت از گزارش عملکرد بودجه‌ای ۴ماه نخست سال جاری

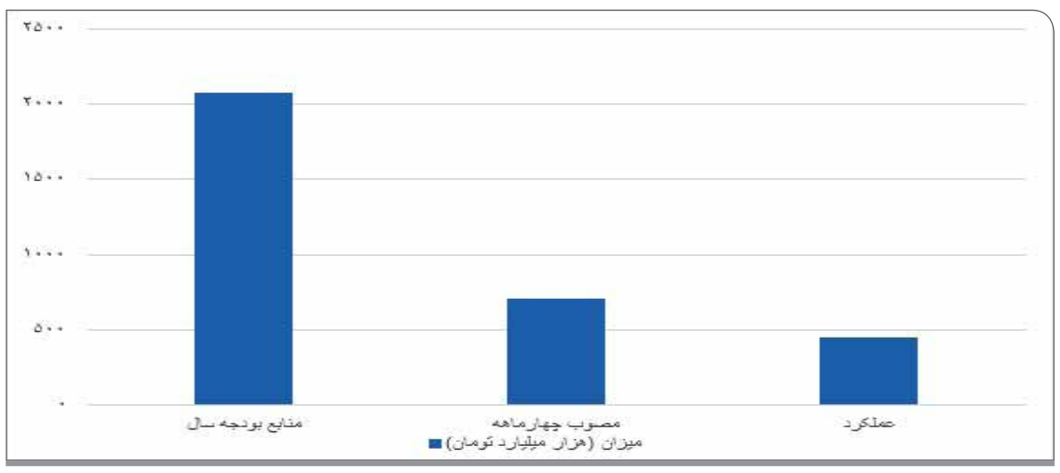
کسری بودجه به ۴۸۳ هزار میلیارد تومان می‌رسد

امیرعباس آذرموند: بررسی عملکرد بودجه دولت در چهارماهه نخست امسال، حاکی از آن است که در این مدت تنها ۶۳ درصد از درآمدهایی که دولت پیش‌بینی کرده، محقق شده و ۳۷درصد آن تحقق نیافته است. در حالی که دولت در زمان تدوین لایحه، حقوق کارمندان دولت و بازنشستگان را با عنوان اینکه جلوی کسری بودجه را خواهد گرفت، تنها ۲۰ درصد افزایش داد. حال آنکه در همان زمان نیز مشخص بود که بودجه رشد بیش از ۴۰ درصدی داشته و حالا به‌نظر می‌رسد که باوجود سختگیری بر کارمندان و بازنشستگان، بودجه دولت همچنان با کسری بزرگی مواجه است. باتوجه به اینکه کسری مربوط به تبصره «۱۴» (قانون هدفمندی یارانه‌ها) را ۱۰۳ هزار میلیارد تومان و کسری بودجه جاری را ۳۸۰ هزار میلیارد تومان تا پایان سال برآورد کردند، کسری بودجه تا پایان سال به ۴۸۳ هزار میلیارد تومان خواهد رسید.

عملکرد بودجه در یک‌سوم ابتدایی سال

آخرین گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس درباره عملکرد بودجه در یک‌سوم ابتدایی امسال بوده که نشان می‌دهد تنها ۶۳ درصد از درآمدهای دولت در این مدت تامین شده و ۳۷ درصد منابع در عمل محقق نشده است.

به‌گزارش صمت، بهترین عملکرد را در میان منابع درآمدی دولت، ردیف «سایر» داشته که تحقق آن را ۱۳۵ درصد برآورد کرده‌اند. منظور از این ردیف در جدول منابع بودجه دولتی، منابعی است که در ردیف‌های دیگر منابع موجود جای نگرفته و از اقلام موجود در این ردیف، سود سهام شرکت‌های دولتی است که در چهارماهه ابتدای سال، وصولی آن بسیار بیش از رقم مصوب چهارماهه و حدود ۱۷۰درصد بوده است.

از طرف دیگر، پس از اعمال تحریم‌های امریکا و نافرجام شدن برجام، درآمدهای حاصل از فروش منابع نفت و گاز به‌شدت کاهش یافته و به همین دلیل، مالیات‌ها بیش از پیش اهمیت یافته است. تا پایان تیر ۱۴۰۲ نیمی از منابع دولت از این محل حاصل شده،اما عملکرد این بخش ۱۵درصد کمتر از قانون مصوب بوده است. در شرایطی که اقتصاد کشور شرایط مناسبی ندارد، عده‌ای از رویکرد دولت در افزایش مالیات، به‌ویژه افزایش اخذ مالیات از بخش تولید و مزدبگیران انتقاد می‌کردند و این اقدام را به زیان اقتصاد می‌دانستند. به هر حال، در این زمینه دولت موفق شد معادل ۸۵ درصد از مالیاتی که انتظار داشت را اخذ کند و کسری منابع در این بخش تنها ۱۵درصد شده است.

برداشت ۴۲ همت از منابع صندوق توسعه

یکی از بخش‌هایی که عملکردی بسیار ضعیف‌تر از بخش‌های دیگر داشت، درآمد حاصل از گمرک است که تنها ۳۴ درصد نرخ مصوب دولت را محقق کرده است. آمارهای گمرک نشان می‌دهند که در چهارماهه نخست حدود ۲۰ میلیارد دلار مجموع واردات و بیش از ۱۶ میلیارد دلار مجموع صادرات غیرنفتی بوده است؛ با این حال عاملی دیگر موجب عملکرد ناموفق دولت در جذب این منابع بود. بنا بر قانون بودجه سال ۱۴۰۲ حدود ۲۶ درصد از درآمدهای گمرکی متعلق به حقوق ورودی خودرو است که باتوجه به وارد نشدن خودرو تا پایان تیر، تحقق آن صفر بوده است. روشن است در صورت واردات خودرو به ایران، در ادامه سال وصول درآمدهای گمرکی پیش‌بینی‌شده، می‌تواند بهبود یابد.

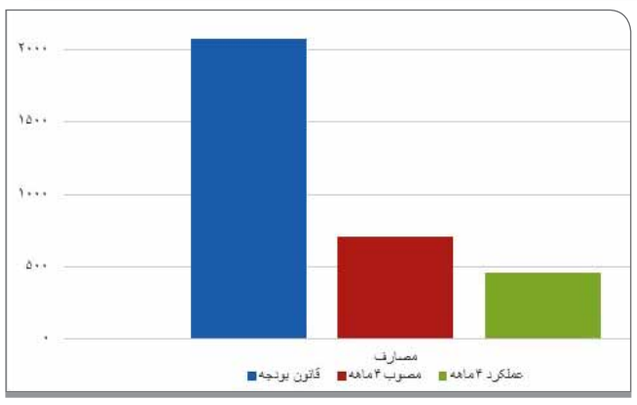
از میان مجموع درآمدهای پیش‌بینی‌شده دولت در حوزه صادرات نفت، گاز و میعانات گازی، در کنار فروش داخلی خوراک مایع، تنها ۴۸ درصد بوده است. این امر باوجود افزایش چشمگیر فروش نفت و رسیدن آن به روزانه ۱.۵ میلیون بشکه در روز، رخ داده، هرچند در نهایت به دلایل مختلف به ایران امکان فروش نفت بیشتر داده و این امکان سبب شد تا نسبت به اوج دوره فشار حداکثری، فروش نفت ۵ برابر شود،اما کشور همچنان از بازگرداندن منابع حاصل از فروش نفت و گاز دچار مشکل است. به‌همین‌دلیل درآمد موردانتظار در این بخش بیش از ۲برابر میزانی است که محقق شد.

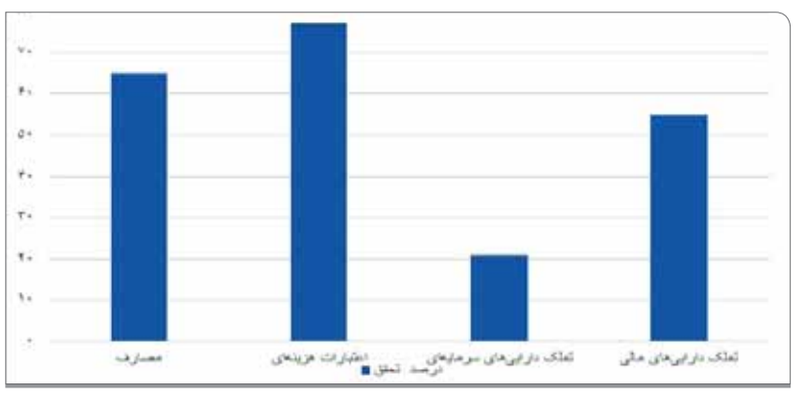
بخشی از درآمدهای امسال در بودجه، حاصل فروش برخی شرکت‌های دولت و سایر واگذاری‌های دارایی‌های دولتی بوده است. بر این اساس تا پایان تیر، در این بخش ۸۳ درصد از منابع مصوب، محقق شده که بیشتر از هر چیز ناشی از وصول اقساط واگذاری در سال‌های گذشته است. همزمان دولت در زمینه عرضه اوراق بدهی در یک‌سوم ابتدایی امسال، اقدامی انجام نداده و بنابراین از این محل نیز هیچ منبعی محقق نشده است و آن را باید صفر در نظر گرفت. همچنین، میزان تحقق منابع حاصل از «فروش و واگذاری اموال منقول و غیرمنقول» نیز تنها ۹ درصد بوده و نبودتحقق در این بخش ۹۱ درصد بوده است. در چهارماهه ابتدایی حدود ۴۲ هزار میلیارد تومان از محل صندوق توسعه ملی برای هزینه جاری دولت برداشته شده است. در سال ۱۴۰۱ استقراض از صندوق توسعه منابعی را برای دولت فراهم کرد که بخشی از آن در امسال مورد استفاده دولت قرار گرفته است. از آنجایی که منابع مازاد از محل تحقق مجوز اخذ شده، برای برداشت از صندوق توسعه ملی در سال ۱۴۰۱ است، بنابراین برای محاسبه دقیق وصول منابع بودجه در امسال باید از عملکرد امسال کسر شود. پس از این اقدام، مشخص شد که تنها ۶۰ درصد از رقم مصوب امسال در عمل، تحقق یافته است.

۶۵درصد مصارف پرداخت شد

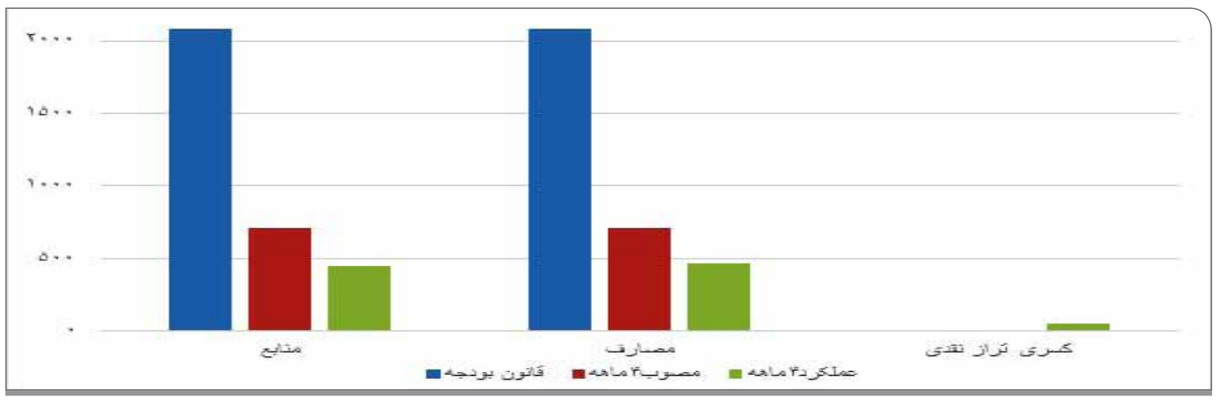
در بخش مصارف، دولت طبق قانون بودجه ۱۴۰۲ باید در چهارماهه نخست معادل ۷۰۷ هزار میلیارد تومان، هزینه می‌کرد که بنا به گزارش‌های رسمی در این مدت معادل ۶۵ درصد آن، یعنی ۴۶۰ هزار میلیارد تومان آن را پرداخته است. ۷۷ درصد اعتبارات هزینه‌ای مصوب بودجه در چهارماهه اول سال ۱۴۰۲ پرداخت شده است. بیشترین پرداختی دولت در این مدت مربوط به حقوق و مزایای مستمر کارکنان و بازنشستگان است که به‌ترتیب ۲۸ و ۲۹ آن محقق شده و اعتباری بالغ بر ۳۶۳ هزار میلیارد تومان برای این موارد پرداخت شده است که کمابیش نیمی از منابع دولت را شامل می‌شود، هرچند همان‌طور که گفته شد، دولت در زمان تدوین بودجه، حاضر به افزایش بیشتر از ۲۰ درصدی حقوق کارمندان دولتی و مستمری بازنشستگان نشد،اما در نهایت بودجه امسال نسبت به سال گذشته، افزایش بیش از ۴۰ درصدی داشت که بیانگر افزایش چشمگیر بودجه دیگر بخش‌ها بوده است.

تا پایان تیر از مجموع مصارفی که باید تحت‌عنوان «پرداخت اعتبارات هزینه‌ای استانی» در چهارماهه نخست امسال انجام شده، تنها ۷ درصد مقدار مصوب قانون بوده است. همزمان درباره درصد عملکرد تملک دارایی‌های مالی (سررسید اوراق فروخته‌شده در سال‌های پیش) این نکته شایان ذکر است که بنا بر روال همیشگی، بازپرداخت اصل اوراق سررسیدشده در چهارماهه ابتدایی سال به‌طور کامل انجام گرفته و عملکرد ۵۵ درصدی ناشی از این است که بخش کمتری از اوراق مالی اسلامی در ماه‌های ابتدایی سال سررسید می‌شود. انتظار می‌رود سررسید حجم قابل‌توجهی از اوراق بدهی دولت در نیمه دوم سال قرار بگیرد.

ردیف «تکالیف قانون خارج از سقف مصارف» به مواردی اشاره می‌دارد که مصارف مربوط در جداول بودجه منعکس نشده است. بخش اصلی این ردیف ناشی از اجرای جزء «۴» بند «الف» تبصره «۴۱» است، به این معنی که برای تامین کسری منابع هدفمندی، منابعی از بودجه عمومی دولت تامین شده است. گفتنی است که تفاوت حدود ۵۱ هزار میلیارد تومانی عملکرد چهارماهه منابع و مصارف (بیشتر بودن مصارف نسبت به درآمدهای دولت) در واقع نشان‌دهنده کسری تراز نقدی دولت در این مدت بوده است.

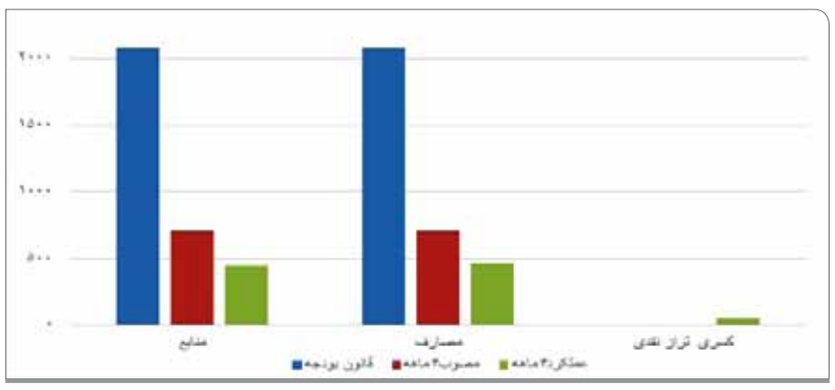
کسری تراز بودجه عمومی ۳۸۰ همت می‌شود

تراز منابع و مصارف دولت در پایان تیر، باتوجه به نبودتحقق منابع به شکل کامل، ۵۱ هزار میلیارد تومان کسری داشته است. این کسری از طریق ۲هزار میلیارد تومان عدم‌تخصیص سهم عوارض نهادهای ذی‌ربط از ارزش‌افزوده، ۲۴هزار میلیارد تومان استفاده از صندوق توسعه و ۲۵هزار میلیارد تومان ظرفیت ماده (۱۲۵) قانون محاسبات عمومی تامین شده است.

کسری تراز عملیاتی بودجه در مدت زمان موردبحث، ۹۳ هزار میلیارد تومان و علاوه بر کسری تراز عملیاتی، پرداخت تکالیف خارج از جداول بودجه نیز حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان بوده است.

از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (تراز مثبت ۷۹ هزار میلیارد تومان)، واگذاری دارایی‌های مالی (تراز مثبت ۳ هزار میلیارد تومان) و منابع موضوع ماده ۱۲۵ قانون محاسبات عمومی و عوارض ارزش‌افزوده دریافت‌کردنی، کسری تراز عملیاتی (معادل ۹۳ هزار میلیارد تومان) و مصارف ناشی از تکالیف فرابودجه‌ای پوشش داده است. توجه به این نکته ضروری است که ۲۴ هزار میلیارد تومان منابع صندوق توسعه تحت کسری تراز عملیاتی محاسبه نشده است.

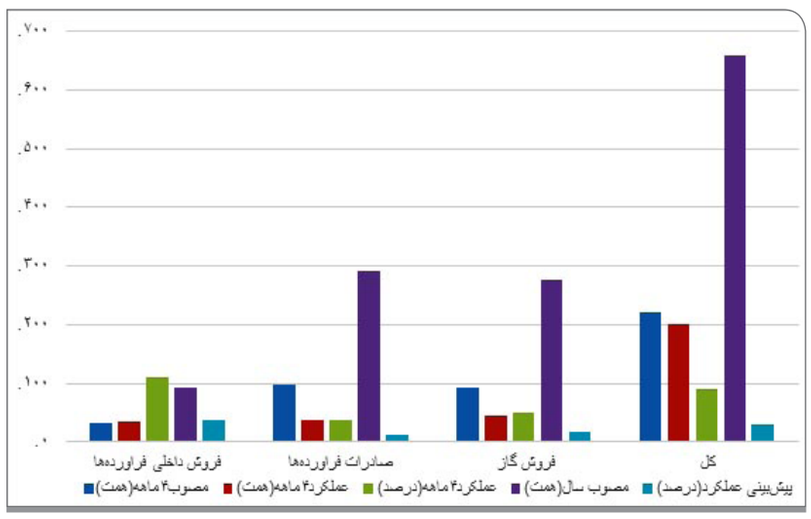
درباره عملکرد بودجه‌ای دولت یک سناریو به‌طورخاص محتمل به‌نظر می‌رسد؛ بر این اساس که با فرض پرداخت همه هزینه‌های عمومی و پس از کسر مبلغی که در چهارماهه ابتدایی از محل صندوق توسعه تامین شده، پیش‌بینی می‌شود دولت تا پایان امسال برای تامین بودجه عمومی به ۳۸۰ هزار میلیارد تومان منابع جدید نیاز است.

تبصره «۱۴» کسری تراز ۱۰۳ همتی خواهد داشت

سرجمع منابع تبصره «۱۴» قانون بودجه امسال از محل درآمد حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی و فروش داخلی گاز طبیعی، معادل ۶۵۹ هزار میلیارد تومان است. از این رقم ۲۲۰ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی قانون بودجه از چهارماهه امسال است که تنها ۵۳ آن محقق شده است. چنانچه سایر منابع تامین اعتبار سازمان هدفمندی یارانه‌ها نیز در نظر گرفته شد، عملکرد منابع با ۲۰۰ هزار میلیارد تومان به ۹۱ درصد مصوب یک‌سوم ابتدایی سال افزایش می‌یابد. مطابق جز «۴» بند «الف» تبصره «۱۴» قانون بودجه بانک مرکزی موظف است برای پرداخت به‌موقع مصارف هدفمندی و براساس درخواست سازمان برنامه و بودجه کشور معادل یک درصد جمع مصارف (۶.۶ هزار میلیارد تومان) را به‌شکل تنخواه در اختیار سازمان هدفمندی یارانه‌ها بگذارد و به‌عبارتی استفاده از تنخواه منابع عمومی بدون سقف است.

۵ هزار میلیارد تومان بابت طرح کالابرگ الکترونیک با استناد به حکم ذیل جدول تبصره «۱۴» از محل منابع بند «ق» تبصره «۱» شامل فروش داخلی و صادرات اتان، پروپان، پنتان و گوگرد از سوی شرکت ملی گاز است. این مبلغ علاوه بر ۱۰ هزار میلیارد تومانی است که از حساب شرکت ملی گاز به‌شکل تنخواه دریافت شده است. متاسفانه در سال‌های گذشته شرکت‌های دولتی حوزه انرژی با مشکل تخصیص اعتبارات از محل منابع واریزی به تبصره «۱۴» روبه‌رو بوده‌اند و این شرایط هر سال تشدید می‌شود. عملکرد ۱۱۰ درصدی فروش داخلی فرآورده‌های نفتی ناشی از مصرف بالای بنزین و گازوئیل است. روند مصرف داخلی باتوجه به محدودیت ظرفیت تولید موجب کاهش شدید صادرات فرآورده‌های نفتی نسبت به پیش‌بینی قانون شده است، به‌طوری که منابع حاصل از صادرات فرآورده‌های نفتی ۳۸ درصد مصوب چهارماهه وصول شده است.

درباره مصارف و بنا بر جزء «۶» بند «الف» تبصره «۱۴» قانون بودجه، عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده فرآورده‌های نفتی و گاز به‌منابع عمومی واریز نمی‌شود و صرف منابع لازم برای تامین یارانه نان و مستمری خانواده‌های کمیته امداد و بهزیستی می‌شود. در سال زراعی گذشته، حدود ۱۰ میلیون تن گندم داخلی خریداری شده و باتوجه به نیاز کل کشور، پیش‌بینی می‌شود ۳ میلیون واردات گندم انجام شود. بر این مبنا، حدود ۱۵۰هزار میلیارد تومان اعتبار برای تامین یارانه نان موردنیاز است که به‌رغم هشدارهای کارشناسی در این زمینه، هنگام رسیدگی به بودجه، چاره‌ای برای رفع ناترازی مذکور اندیشیده نشد. همچنین جز هزینه‌های حمل‌ونقل جاده‌ای، انتقال، ذخیره‌سازی و پخش فرآورده‌های نفتی براساس بند «و» تبصره «۱۴» از سرجمع فروش قبل از واریز به‌حساب سازمان هدفمندی قابل‌پرداخت است. فشار مضاعف از محل یارانه نقدی و مستمری کمیته امداد و بهزیستی در کنار کاهش درآمد حاصل از صادرات فرآورده‌ها به تشکیل چرخه‌ای معیوب منجر شده است. به‌نظر می‌رسد رشد بالای مصرف داخلی بنزین و گازوئیل، فروش داخلی فرآورده‌های نفتی بیش از پیش‌بینی قانون محقق خواهد شد. کما اینکه در سال گذشته نیز، درآمد حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی ۱۳۳ درصد نسبت به قانون عملکرد داشت. طبیعی است به‌دلیل ثبات و رشد اندک ظرفیت پالایشی، رشد مصرف داخلی با کاهش درآمدهای صادراتی همراه است و به‌همین دلیل صادرات فرآورده‌های نفتی عدم‌تحقق قابل توجهی خواهد داشت. به این ترتیب، در این بخش هم کسری ۱۰۳هزار میلیارد تومانی پیش‌بینی می‌شود که در کنار کسری تراز در بودجه عمومی به احتمال زیاد بالغ بر ۳۸۳ هزار میلیارد تومان کسری بودجه کشور خواهد شد.

توسعه تجدیدپذیرها کلید خورد

صنایع وارد میدان شدند

تلاش برای توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر در دولت سیزدهم از اولویت ویژه‌ای برخوردار است و طرح‌های متنوعی نیز برای توسعه این بخش طراحی شد که یکی از آنها مسیر تابلوی سبز بورس انرژی است. توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک یکی از گام‌های مهم وزارت نیرو و دولت سیزدهم برای فاصله‌گرفتن از سوخت‌های فسیلی است. بر همین اساس علی‌اکبر محرابیان، وزیر نیرو توسعه ۳۰ هزار مگاواتی نیروگاه‌های تجدیدپذیر را از جمله مهم‌ترین برنامه‌های خود دانسته است.

عکس: آیدا فریدی

وزارت نیرو در دولت سیزدهم برنامه‌هایی را برای ساخت نیروگاه تجدیدپذیر ارائه داد که یکی از آنها برنامه احداث ۱۰ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر بود که ۴ هزار مگاوات نیروگاه خورشیدی، ۳ هزار مگاوات نیروگاه بادی و ۳ هزار مگاوات برای احداث نیروگاه خودتامین صنایع است. در روزهای اخیر نیز ساخت ۳۰ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر در مدت ۵ سال در جلسه شورای‌عالی انرژی به تصویب رسید که نوید آینده‌ای روشن در زمینه احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر در کشور را می‌دهد. بر این اساس، صندوق توسعه ملی ۵ میلیارد دلار برای ساخت نیروگاه‌های تجدیدپذیر اختصاص داد. سال گذشته هم وزارت نیرو با هدف تسهیل توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، تابلوی سبز بورس انرژی را راه‌اندازی کرد. این تابلو با هدف برطرف کردن نیاز صنایع و بخش اداری به احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر راه‌اندازی شده است.

▣ تکمیل نیروگاه‌های صنایع انرژی‌بر

سخنگوی صنعت برق از ورود بخش صنعت به حوزه تجدیدپذیرها خبر داد و گفت: طبق آخرین آیین‌نامه فرآیند صدور مجوزهای لازم برای احداث این نیروگاه‌ها توسط صنایع انرژی‌بر کشور تسریع شده و صنایع کشور می‌توانند با سرعت بیشتری نسبت به تکمیل نیروگاه‌های خود اقدام کنند. مصطفی رجبی مشهدی در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به لزوم توسعه تجدیدپذیرها باتوجه به ناترازی صنعت برق، اظهار کرد: آیین‌نامه اجرایی ماده ۴ قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق در زمینه احداث نیروگاه توسط صنایع انرژی‌بر کشور به تصویب هیات دولت رسید.

به‌گفته وی براساس ماده ۴ قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق کشور، صنایع انرژی‌بر که شامل صنایع بزرگ فلزی، معدنی، پتروپالایشی و شیمیایی است، موظف به احداث حداقل ۱۰ هزار مگاوات نیروگاه تا پایان سال ۱۴۰۴ هستند. سخنگوی صنعت برق با بیان اینکه در تابستان امسال ۶۷۵ مگاوات از ظرفیت این نیروگاه‌ها وارد مدار شد و انتظار می‌رود تا سال آینده این مقدار به ۱۷۱۲ مگاوات افزایش یابد، گفت: براساس آیین‌نامه اجرایی ماده ۴ قانون مانع‌زدایی از توسعه صنعت برق که در روز گذشته به تصویب هیات وزیران رسید، وظایفی برای تسهیل صدور مجوزهای لازم اعم از مجوز محیط‌زیست، تخصیص سوخت و تخصیص آب و اتصال به شبکه، توسط نهادهای مربوطه تعیین شده که امید است با انجام به‌موقع این وظایف، نیروگاه‌های صنایع در اسرع وقت به شبکه سراسری برق کشور متصل شوند و در نتیجه مصرف برق آنها از روی شبکه سراسری برق برداشته شود. رجبی مشهدی با بیان اینکه مصوبه دیگری برای تامین منابع خرید برق تولیدی نیروگاه‌های تجدیدپذیر، تعریف شد تا از محل صرفه‌جویی همین نیروگاه، منابعی در اختیار آنها قرار بگیرد، گفت: با تصویب آیین‌نامه اجرایی توسعه صنعت برق شرایطی را برای صنایع بزرگ و انرژی‌بر فراهم کردیم تا در احداث نیروگاه‌های حرارتی مشارکت داشته باشند.

▣ مشوق‌های ساخت نیروگاه

وی با تاکید بر اینکه مشوق‌ها و توجیه اقتصادی لازم برای ساخت این نیروگاه‌ها پیش‌بینی شده، اظهار کرد: صنایع بزرگ و انرژی‌بر موظف شدند تا ۱۰ هزار مگاوات نیروگاه حرارتی و تجدیدپذیر ایجاد کنند.

به گفته سخنگوی صنعت برق با اجرای این طرح نه تنها به شبکه سراسری برق کشور کمک خواهد شد، بلکه صنایع نیز برق مطمئن برای تولید خواهند داشت و اتفاقات خوبی در حوزه تجدیدپذیرها رقم می‌خورد.

رجبی مشهدی با اشاره به ظرفیت‌های ایران در حوزه توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، گفت: توسعه تجدیدپذیرها در ایران نیازمند سرمایه بود که با ورود بخش صنعت به این حوزه می‌توان به توسعه انرژی پاک امیدوار بود.

▣ معامله در تابلوی سبز بورس

سخنگوی صنعت برق گفت: با رونق معاملات برق در تابلوی سبز بورس انرژی، شاهد توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر خواهیم بود.

براساس اعلام شرکت مدیریت شبکه برق ایران، مصطفی رجبی مشهدی افزود: براساس ماده ۱۶ قانون جهش تولید دانش‌بنیان، صنایع با مصرف برق بالای یک مگاوات موظفند دست‌کم یک درصد از برق مصرفی خود را از نیروگاه‌های تجدیدپذیر تامین کنند و سالانه این سهم را به مقدار یک درصد افزایش دهند و در ۵ سال به ۵ درصد برسانند.

▣ الزام به خرید از تجدیدپذیرها

وی با اشاره به مصوبه‌های هیات دولت، ادامه داد: دستگاه‌های دولتی و اجرایی کشور نیز موظفند ۲۰ درصد برق مصرفی خود را از منابع تجدیدپذیر تامین یا خریداری کنند.

به‌گفته سخنگوی صنعت برق، به‌منظور تسهیل تامین برق صنایع و مصرف‌کنندگان مذکور از انرژی‌های پاک، وزارت نیرو با همکاری بورس انرژی اقدام به راه‌اندازی تابلوی معاملات برق سبز کرد. رجبی مشهدی با تاکید بر اینکه صنایع مذکور می‌توانند نسبت به ساخت نیروگاه تجدیدپذیر نیز اقدام کنند، گفت: با راه‌اندازی تابلوی معاملات سبز در بورس انرژی، از ابتدای خرداد تا پایان مهر امسال در مجموع بیش از ۱۴۹ میلیون کیلووات ساعت انرژی تولیدی برق نیروگاه‌های تجدیدپذیر به ارزش بیش از ۳۶۶ میلیارد تومان در این تابلوی مبادله شده است.

مدیرعامل شرکت مدیریت شبکه برق ایران افزود: تا پایان مهر ۲۰ نیروگاه خورشیدی، ۴ نیروگاه بادی و یک نیروگاه برق‌آبی کوچک با مجموع ظرفیت منصوبه نزدیک ۱۹۵ مگاوات که متقاضی حضور در بورس بودند، برای حضور در معاملات تابلوی سبز به شرکت بورس انرژی معرفی شدند و مجوز حضور آنها در بورس صادر شده است.

وی خاطرنشان کرد: وزارت نیرو نه فقط تحویل برق معامله شده در تابلوی سبز را تضمین می‌کند، بلکه خریداران برق تجدیدپذیر را به‌میزان برق خریداری‌شده از تابلوی سبز از شمول برنامه‌های مدیریت مصرف نیز خارج می‌کند.

▣ ناترازی برق تابستان

رجبی مشهدی درباره ناترازی بی‌سابقه برق در ایام تابستان سال ۱۴۰۲، گفت: برق مبادله‌شده در تابلوی سبز در ماه‌های گرم به خریداران تحویل شد و براساس آمار بورس انرژی، بیشترین میزان برق مبادله شده در تابلوی سبز مربوط به تحویل تیر ۱۴۰۲ به میزان ۷۵ مگاوات در هر ساعت بود که به‌طور کامل به مصرف‌کنندگان تحویل شد.

این مسئول افزود: از ابتدای راه‌اندازی تابلوی معاملات برق سبز بورس انرژی، ۶۳ مشترک در ۷ شرکت برق منطقه‌ای و ۱۱ شرکت توزیع نیروی برق اقدام به خرید برق از تابلوی برق سبز کرده‌اند.

سخنگوی صنعت برق گفت: صنایع دارای مصرف برق بالای یک مگاوات می‌توانند با حضور در بورس انرژی علاوه بر انجام تعهدات قانونی خود برای تامین برق سبز، به‌منظور بهره‌برداری از مزایای نیروگاه‌های تجدیدپذیر نسبت به سرمایه‌گذاری و ساخت نیروگاه خورشیدی یا بادی اقدام کنند.

اکنون ظرفیت نیروگاه‌های تجدیدپذیر در کشور به هزار و ۱۰۱ مگاوات افزایش‌یافته که سالانه با تولید برق بیش از ۲ هزار و ۱۵۴ میلیون کیلووات‌ساعت، ناترازی برق را به‌ویژه در زمان‌های پیک (اوج بار) کاهش می‌دهد.

سخن پایانی

ناترازی تولید و مصرف برق از سال‌های گذشته به‌دلیل سرمایه‌گذاری نشدن در توسعه نیروگاهی و بی‌توجهی به انرژی‌های تجدیدپذیر سال ۱۴۰۰ خاموشی‌های گسترده‌ای را رقم زد؛ برهمین اساس دولت سیزدهم با پرداختن به مسئله ناترازی برق در کشور، عزم خود را جزم کرده تا با سرمایه‌گذاری مناسب و توجه ویژه‌تر به موضوع انرژی‌های تجدیدپذیر به‌مرور از میزان ناترازی‌ها بکاهد.

نوبت دوم
شناسه ۱۵۸۳۶۸۶

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک مازندران

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آیین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۸۲۸۲ و ۱۴۰۰/۸۲۸۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۸/۲۴ هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک بهشهر تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی آقایان عباس مرادی رستمی و رمضانعلی مرادی فرزندان جعفر نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی به مساحت ۲۳۴,۹۹ مترمربع (که سهم هر یک از متقاضیان سه‌دانگ مشاع از ششدانگ می‌باشد) قسمتی از پلاک ۱۲۷۳ فرعی از ۳۹- اصلی به شماره کلاسه ۸۵۲ و ۱۴۰۰/۸۵۱ واقع در اراضی رستمکلا بخش ۱۸ ثبت بهشهر مستند مالکیت خریداری شده مع‌الواسطه از مالک رسمی سیدباقر مرتضی و حاجی‌رحیمی برگه استشهادیه ارائه شده محرز گردیده است لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند بدیهی است در صورت انقضاء مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۸/۰۷
فرهاد آقابابائی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک بهشهر

نوبت دوم
شناسه ۱۵۸۲۸۶۸

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان قائم‌شهر

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی قائم‌شهر

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی قائم‌شهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه چمازکتی پلاک ۵۹ اصلی بخش ۱۶

۱۲۷۳۵ فرعی به نام آقای رضا حسین‌زاده جنیدی نسبت به ششدانگ اعیان به انضمام ۲۳۰ سیر مشاع از ۲۴۰ سیر ششدانگ عرصه (که ۱۰ سیر عرصه وقف است) به مساحت ۳۶۱ مترمربع خریداری مع‌الواسطه از آقایان حسن و رمضانعلی عبدالهی مالک رسمی.

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، رای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۷/۲۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۸/۰۷
مرتضی قاسم‌پور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان قائم‌شهر

نوبت دوم
شناسه ۱۵۶۲۶۷۷

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
حوزه ثبت ملک منطقه یک ساری

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه شهرستان ساری منطقه یک

برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۱۰۰۰۱۰۱۴۵۰ مورخه ۱۴۰۲/۰۶/۰۱ که در هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی منطقه یک ساری تصرفات مالکانه خانم فرشته طبرستانی فرزند علی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین مشتمل بر ساختمان به مساحت ۹۸,۲۱ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۴۴۹ اصلی واقع در قریه گل‌افشان بخش یک ثبت ساری خریداری از مالک رسمی محرز گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. کلاسه پرونده ۱۴۰۲/۱۱۰

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۶/۲۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۷/۱۰
سیدکاظم موسوی بشلی، مدیر واحد ثبتی حوزه ثبت ملک منطقه یک ساری

گفت‌وگو

متخصص راهبرد و فناوری‌های برقی‌سازی در گفت‌وگو با صمت مطرح کرد

الزامات زیست‌محیطی، مشوق ساخت خودرو برقی

گذار از خودروهای فسیلی به حمل‌ونقل پاک، یک ضرورت است

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

جایگزینی برای سوخت‌های فسیلی در چد دهه اخیر باعث شد که برقی‌سازی خودروها و ایجاد حمل‌ونقل دوستدار محیط‌زیست، گزینه برجسته روی میز کشورها در سیاست‌های صنعتی باشند. در ایران هم، نقطه اوج تصمیم‌گیری درباره ساخت خودروی برقی از زمانی آغاز شد که عباس علی‌آبادی سکاندار وزارت صمت شد و از این زمان به بعد بود که خودرو برقی تبدیل به یکی از کلیدواژه‌های مهم در وزارتخانه و اخبارهای مربوط به آن شد. در این مدت چند ماهه علاوه بر وزیر صمت، دیگر مسئولان این وزارتخانه نیز، کم‌وبیش بر توسعه خودروهای برقی تاکید کرده‌اند، گزارش‌های متعددی درباره برقی‌سازی خودرو و چالش‌های مربوط به آن در شماره‌های پیشین روزنامه صمت چاپ شد که در هرکدام به ابعاد تازه‌ای از این روند پرداخته‌ایم. بی‌شک یک تغییر تکاملی به‌سمت تولید انرژی سبز انبوه، کاهش سریع یارانه‌های سوخت‌های فسیلی و منطقی کردن مصرف انرژی و سوخت ممکن است چشم‌انداز صنعت حمل‌ونقل و انرژی کشور را به‌طور کامل دگرگون کند. علی میرزایی‌سیسان، متخصص راهبرد و فناوری‌های برقی‌سازی در گفت‌وگو با صمت به نقش و جایگاه قوانین بالادستی در ساخت خودرو برقی پرداخت. وی معتقد است که توسعه برقی‌سازی خودرو در هر کشوری منوط به ساختار سیاست بالادستی است.

شرح کامل این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانید.

◉ اهمیت شفاف‌سازی در قانون‌گذاری بالادستی برای گذار به حمل‌ونقل برقی شامل چه فرآیندهایی در سرعت ساخت خودروهای دوستدار محیط‌زیست می‌شود؟

برای گذار از خودروهای فسیلی به خودروهای سازگارتر با محیط‌زیست، سیاست‌گذاران با یک تصمیم مهم روبه‌رو هستند؛ اعمال تعهد نظارتی یا اختیاری. این دو رویکرد متمایز، به‌طورکلی پیامدهای مهمی در چشم‌انداز صنعت، محیط‌زیست و جامعه دارند. تعهد نظارتی مستلزم وجود سیاست‌گذار بالادستی منسجم با هدف زمانی مشخص است. این رویکرد که براساس ارائه مجموعه‌ای از مقررات و استانداردهای سختگیرانه انتشار از خودروها تدوین شده است، مرجع نظارتی محدودیت‌های انتشار دقیقی را برای خودروهای مصرفی تعیین می‌کند، به‌گونه‌ای که تولیدکنندگان خودرو باید به آن پایبند باشند و یک چشم‌انداز و چارچوب روشن و مشخص که نوسانی در اجرای آن هم وجود نداشته باشد، برای صنعت ایجاد کند. تحت تعهد نظارتی، تغییرات زمانی صنعت و بازار به‌روشنی قابل‌پیش‌بینی است. همچنین، کاهش تدریجی انتشار آلایندگی را که از زمان‌بندی مشخصی پیروی کند، به‌دنبال خواهد داشت. در واقع، در فرآیند تعهد نظارتی مشوق‌های جذاب‌تر برای تولید وسایل نقلیه سازگار با محیط‌زیست بیشتر ارائه می‌شود و سیاست بالادستی مشخص برای صنعت که بداند در چه چارچوبی باید حرکت کند و در نهایت میزان گسترش‌پذیری خودروهای برقی توسط مصرف‌کننده در بازار را بالا می‌برد.

در طرف دیگر، رویکرد انتخابی از انعطاف‌پذیری بیشتری برخوردار است و هدف زمانی مشخصی ندارد. در این چارچوب، استانداردهای انتشار خودرو از یک سیر تکاملی پیروی می‌کند. مقامات نظارتی اغلب بر انگیزه‌های مالی مصرف‌کننده، مانند یارانه‌ها یا تخفیف‌های مالیاتی، برای تشویق تغییر خودروهای‌شان از سوخت فسیلی به خودروهای برقی تاکید می‌کنند. رویکرد انتخابی منجر به چشم‌اندازی می‌شود که در آن وسایل نقلیه فسیلی با سرعت کمتری در بازار هدف منقرض شوند. در این فضا، خودروسازان برحسب سود و زیان خود، همچنان به تولید آن دسته از خودروهایی که توجیه اقتصادی دارند (برقی و غیربرقی) ادامه می‌دهند و منتظر قوانین بعدی هستند. در واقع گذار به‌سمت حمل‌ونقل دوستدار محیط‌زیست، با روال کندتری حرکت می‌کند.

◉ قوانین حمایتی امریکا و اروپا از صنعت خودشان با هدف کاهش آلایندگی شامل چه فرآیندهایی می‌شد؟

امریکا و اروپا درصدد کاهش آلایندگی حمل‌ونقل خود هستند اما همزمان درصدد هستند تا از صنایع ملی خود حمایت کنند. در این راستا، در امریکا قانون کاهش تورم (IRA) در آگوست ۲۰۲۲ به‌تصویب رسید که شامل مشوق‌های مالیاتی و برنامه‌های مالی مختلف برای تحقق هدف ایجاد اقتصاد انرژی پاک است. در بخشی از این قانون به تسریع پذیرش فرآیند ساخت خودروهای برقی تاکید شده است که بودجه اختصاصی ۳۶۹ میلیارد دلار همبه ان تخصیص داده شد. متعاقبا در مارس ۲۰۲۳، اتحادیه اروپا قانون صنعت خالص صفر Net Zero Industry Act را پیشنهاد کرد که هدف آن برآورده کردن ۴۰ درصد از نیازهای اتحادیه اروپا برای فناوری‌های استراتژیک خالص صفر با ظرفیت تولید اتحادیه اروپا تا سال ۲۰۳۰ است. این فناوری‌ها شامل تکنولوژی‌های مربوط به باتری و ذخیره‌سازی است. هدف این است که کمابیش ۹۰ درصد تقاضای سالانه باتری اتحادیه اروپا توسط تولیدکنندگان باتری اتحادیه اروپا با ظرفیت تولید ترکیبی حداقل ۵۵۰ گیگاوات ساعت در سال ۲۰۳۰ تامین شود. این قانون درست زمانی تصویب و بعد منتشر شد که استانداردهای دی‌اکسیدکربن برای فروش خودرو در سال‌های ۲۰۳۰-۲۰۳۵ تحت بسته Fit for 55 اروپا تشدید شده بود. گفتنی است، سیاست‌های تشویق برقی‌سازی حمل‌ونقل در تمام کشورهای پیشرو همراه با کربن‌زدایی بخش انرژی بوده است.

◉ آیا می‌توان گفت که واقعیت‌های زیست‌محیطی عامل اصلی قانون‌گذاری بالادستی است؟

براساس آخرین مطالعات دانشگاه روویرای ویرجیلی در اسپانیا، انتخاب بین رویکرد تعهدی و اختیاری چندان ساده نیست. رویکرد تعهد، با کاهش انتشار آلایندگی و افزایش یارانه‌ها، با اهداف زیست‌محیطی و ارتقای وسایل نقلیه پاک و برقی همسوتر است و مدت گذار کوتاه‌تر خواهد بود. سازندگان خودروهای برقی به‌طورقابل‌توجهی از این تعهد سود خواهند برد. با این حال، شایان ذکر است که در این سناریو، سازندگان خودروهای فسیلی با در نظر گرفتن فناوری‌های جدید (مطابق با انتشار محدودتر) ممکن است به فروش خود ادامه دهند، به‌ویژه در بازارهایی که هنوز خودروهای برقی با فسیلی توجیه اقتصادی ندارد. از طرف دیگر، در رویکرد اختیاری امکان وجود خودروهای فسیلی در بازار چشمگیرتر خواهد بود. تغییرات در چنین بازاری که براساس رویکرد اختیاری به‌وجود آمده، بازتابی از ترجیحات مصرف‌کننده است و برمبنای تجارب گذشته به عوامل اقتصادی نظیر تولید و مصرف وابسته‌تر خواهد بود، اما در رویکرد اختیاری، از منظر رفاه اجتماعی، تنها زمانی مطلوب‌تر است که پیامدهای زیست‌محیطی انتشار در جغرافیای موردنظر کم‌اهمیت‌تر در نظر گرفته می‌شود. به‌عبارت دیگر، در این مناطق کاهش آلاینده‌ها وسایل نقلیه جزو نخستین اولویت‌های زیست‌محیطی نیست.

◉ باتوجه به موارد گفته‌شده، تعهد و اختیاری بودن مقررات چه پیامدهای گسترده‌ای بر صنعت و اقتصاد دارد؟

تصمیم بین تعهد و اختیاری بودن مقررات پیامدهای گسترده‌ای دارد. این موضوع به‌شدت بر صنعت خودرو و اولویت‌های زیست‌محیطی تاثیر می‌گذارد. به‌همین‌دلیل است که تفاوت‌هایی در سرعت تکامل استانداردهای زیست‌محیطی بین کشورهایی مانند ایالات‌متحده، اتحادیه اروپا، ژاپن و چین وجود دارد. بنابراین، تصمیم بین تعهد و اختیاری بودن باید براساس درک عمیق از شدت چالش‌های زیست‌محیطی و اهمیت بازار خودرو و اقتصاد یک کشور باشد.

تا به امروز در کشورهای پیشرو، سیاست‌ها و مقررات بالادستی عمدتا بر بخش خودروهای سبک متمرکز شده و تکامل کاهش آلایندگی در طول سال‌ها در مقررات کشورها بازتاب داشته است. به‌طورمثال، قوانین اروپایی که هرساله برای خودروهای سوخت فسیلی سخت‌تر شده‌اند تا به امروز که مشوق‌هایی برای تولید و مصرف خودروهای برقی در این قاره در نظر گرفته شده است. به‌گزارش سازمان انرژی جهانی، در سال ۲۰۲۲، بیش از ۹۰ درصد از فروش جهانی خودروهای سبک برقی به لطف سیاست‌های ترجیحی بوده است. این سیاست‌های ترجیحی و تشویقی شامل ارتقای استانداردهای بهره‌وری سوخت، الزامات خودروهای بدون آلایندگی و مشوق‌های خرید جذاب بوده است که همگی مصرف‌کنندگان را تشویق می‌کنند تا گزینه‌های پاک‌تر را بدون تحمل فشار اقتصادی جدید انتخاب کنند.

سیاست‌های تشویقی حتی در قاره اروپا از کشوری به کشور دیگر تغییر می‌کند و منطق این تغییر واقعیت‌های موجود در آن کشورها است. تجربیات چین در توسعه صنعت خودروهای برقی نشان می‌دهد که رویکردهای بازارمحور، کاهش آلایندگی، نوآوری‌محور و همکاری فرامرزی بین شرکت‌ها و سازمان‌ها می‌توانند بهبود و تحول چشمگیری را در این صنعت به‌ارمغان بیاورند. همچنین، ایجاد اکوسیستم صنعتی و بهره‌گیری از زیرساخت‌های مناسب نیز از اهمیت بالایی برخوردارند.

◉ شروع برقی‌سازی در ایران بدون سیاست بالادستی شفاف برای صنعت خودرو و انرژی حامل چه پیامدهایی خواهد بود؟

هنوز معلوم نیست که دولت برای گسترش محدود یا گسترده خودروهای برقی در ایران یارانه‌ای به مصرف‌کنندگان خواهد داد یا نه. اما آنچه واضح است یارانه‌های خودروهای برقی را نمی‌توان براساس مزایای زیست‌محیطی در مناطقی که تولید برق با سوخت فسیلی ادامه دارد، توجیه کرد. هنوز معلوم نیست که آیا ایران سیاست کلی تعهدی یا اختیاری را در گسترش خودروهای برقی در نظر دارد یا خیر؟ باید یادآور شویم که ایران به‌طورسنتی قوانین آلایندگی اروپا را در استانداردسازی خودروهای خود در نظر دارد،اما ماهیت مسائل اقتصادی و اجتماعی و روند تکاملی تکنولوژی ایران با اروپا و (حتی اقلیم اروپا با ایران) بسیار متفاوت است.

سیاست‌گذاران باید به‌دنبال شفاف‌سازی در سیاست‌گذاری صنایع باشند که منافع عموم را به حداکثر برسانند. این امر مستلزم اجتناب از ایجاد انگیزه‌های متضاد اقتصادی ـ اجتماعی کوتاه‌مدت در مقابل دستاوردهای بالقوه بلندمدت در حمل‌ونقل پاک کشور است. پس در حالی که یادگیری از تجربیات سایر کشورها در سیاست‌گذاری می‌تواند مفید باشد، کپی‌برداری مستقیم از سیاست‌های کشوری دیگر بدون در نظر گرفتن شرایط و نیازهای منحصر به فرد کشورمان منجر به ناکارآمدی و اجرای ناکارآمد سیاست‌های اجرایی خواهد شد.

در ایران پرداختن به نگرانی‌های زیست‌محیطی یک اولویت و گذار موفقیت‌آمیز از خودروهای فسیلی به حمل‌ونقل پاک یک ضرورت است. اگر سیاست‌گذاران خودرو برقی را بهترین گزینه حمل‌ونقل پاک در ایران می‌دانند، باید با ارائه چشم‌انداز بلندمدت و تعهد تزلزل‌ناپذیر و همگون سیاست‌گذاری در بخش صنعت و انرژی شفاف‌سازی کنند. در این فرآیند، این فرض که رفتار مصرف‌کننده ایرانی فورا تغییر می‌کند یا اینکه خودروساز و مصرف‌کننده به‌راحتی هزینه‌های اضافی تغییر (از فسیلی به برقی) را جذب می‌کنند، دور از واقعیت است.

> تجربیات چین در توسعه صنعت خودروهای برقی نشان می‌دهد رویکردهای بازارمحور، کاهش آلایندگی، نوآوری‌محور و همکاری فرامرزی بین شرکت‌ها و سازمان‌ها می‌تواند بهبود و تحول چشمگیری را در این صنعت به‌ارمغان بیاورد

سخن پایانی

چنانچه پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد تا سال ۲۰۴۰، بین ۳۵ تا ۴۷ درصد از فروش خودروهای جدید به خودروهای برقی تعلق می‌گیرد و در این میان، چین، ایالات‌متحده‌امریکا و اروپا بیش از ۶۰ درصد بازار جهانی خودروهای برقی را در سال ۲۰۴۰ در دست خواهند گرفت. در واقع، بسیاری از کشورهای جهان قصد دارند با هدف مقابله با آلودگی هوا و کاهش میزان انتشار آلاینده‌ها و گازهای گلخانه‌ای و حفظ بیشتر محیط‌زیست، تمام خودروهای با مصرف سوخت فسیلی را به خودروهای تمام الکتریکی و برقی تبدیل کنند. دولت ممکن است به‌سمت توسعه وسایل نقلیه الکتریکی و هیبریدی (براساس توان اقتصادی سالانه) حرکت کند؛ هرچند دستیابی به پذیرش گسترده وسایل‌نقلیه و تثبیت یک اکوسیستم برقی کامل، همچنان یک چالش بزرگ در ایران به‌شمار می‌رود. برندهای چینی که به‌دلیل مقرون به‌صرفه بودن و قدرت فناوری در خودروهای برقی شهرت دارند، ممکن است به‌عنوان بازیگران برجسته در این قلمرو در بازار ایران ظاهر شوند. در این سناریو هم، نقش چینی‌ها از نقش تولیدکنندگان داخلی پررنگ‌تر خواهد شد.

یادداشت

سود اقتصادی واردات خودروهای برقی

رضا آریاراد
کارشناس حوزه خودرو

بعد از مدت‌ها ممنوعیت واردات خودرو، حدود یک‌سالی است که در این بخش خبرها و برنامه‌های جدیدی شنیده می‌شود که اگرچه هنوز به‌طورکامل اجرای نشده‌اند، اما از موضوعاتی هستند که به‌طورقطع بر بازار و صنعت خودرو تاثیرگذار خواهند بود و کم و کیف اجرای آنها وضعیت بازار و صنعت خودرو را تغییر خواهد داد. یکی از مواردی که در کنار واردات خودروهای نو در امسال مطرح شد و مورداستقبال برخی و انتقاد برخی دیگر قرار گرفت، واردات خودروهای دست‌دوم یا کارکرده بود و در ادامه، خبرهایی درباره واردات خودروهای برقی شنیده شد که البته بیشتر مورداستقبال قرار گرفت. البته در این بخش هم، انتقاداتی مطرح شد. این روزها در حالی موضوع واردات خودروهای برقی به‌دنبال واردات خودروهای دست دوم به کشور مطرح شده که بنا به دلایل زیست‌محیطی، کاهش آلایندگی‌ها و همچنین کاهش سوخت‌های فسیلی موردتوجه دولتمردان قرار گرفته است. از حمایت‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت تا نقل‌قول‌هایی از وزارت نفت در زمینه حمایت از ورود خودروهای برقی در ناوگان حمل‌ونقل کشور و طرح‌های شورای شهر تهران در این زمینه که همگی حکایت از عزم دولتمردان در تغییر چهره‌شهر با خودروهای برقی در ناوگان حمل‌ونقل عمومی دارد؛ هرچند اهداف و دیدگاه‌های هریک از بخش‌های دولتی از این منظر متفاوت است، اما در بهبود حمل‌ونقل عمومی با استفاده از سوخت‌های تجدیدپذیر اشتراک‌نظر وجود دارد.

در یک برآورد کلی در صورتی‌که برای خودروهای حمل‌ونقل عمومی مصرف سوختی حدود ۱۰هزار لیتر در سال را در نظر بگیریم، با تعویض این خودروها با خودروهای الکتریکی، یقینا با کاهش مصرف و تقاضای سوخت‌های فسیلی به‌مراتب کمتری مواجه شده است و این موضوع تحقق اهداف اقتصادی در سطح کلان را برای کاهش هزینه‌های دولت، مصرف‌کنندگان، زیست‌محیطی و بهداشت و درمان ناشی از آلایندگی‌ها به‌دنبال دارد.

به‌عبارت ساده‌تر، با کاهش تقاضای استفاده از سوخت‌های فسیلی در خودروهای بنزینی، شاهد کاهش هزینه‌های خانوارها خواهیم بود که بدین‌ترتیب این کاهش فشار هزینه در خانوارها، دست دولت را در صادرات مازاد سوخت، با هدف ارزآوری و افزایش درآمدهای ارزی باز گذاشته و برنامه دولت را در کنترل هرچه بیشتر سوخت قاچاق که حاصل نابرابری نرخ سوخت مصرفی در کشور در مقایسه با کشورهای همسایه است، محقق خواهد کرد، چراکه در صورت جایگزینی خودروهای سوخت فسیلی با خودروهای الکتریکی، اعمال تغییر در نرخ بنزین در حد برابری با FOB خلیج‌فارس (به‌واسطه تاثیرات حداقلی تورمی و هزینه‌ای در اقتصاد خانوارها) برای دولت تسهیل شده است و در اهداف کنترل سوخت‌های قاچاق و برابری نرخ جهانی بنزین در داخل، توفیق حاصل خواهد کرد.

به‌نظر می‌رسد دولت برای رهایی از پیامدهای زیانبار افزایش مصرف سوخت‌های فسیلی در داخل که با نرخ بسیار پایینی نیز همراه بوده و زمینه‌های قاچاق بالایی را نیز به‌همراه دارد و مدت‌هاست در کشور به چالش بزرگی تبدیل شده و همچنین، به‌واسطه گره خوردن آن به اقتصاد خانوارها، تغییرات نرخ سوخت می‌تواند تشدیدهای اجتماعی را به‌دنبال داشته باشد؛ از این‌رو، راهکار تجهیز ناوگان حمل‌ونقل عمومی با سوخت‌های تجدیدپذیر می‌تواند راهکار برد ـ بردی را برای دولت، رضایت آحاد جامعه، کاهش آلایندگی‌های زیست‌محیطی و هزینه‌های بهداشت و درمان ناشی از آلایندگی‌ها را در اقتصاد کشور به‌همراه داشته باشد. با حمایت‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت و مجلس شورای اسلامی در اعمال تعرفه صفر درصدی برای واردات خودروهای برقی این امیدواری وجود دارد که واردات خودروهای الکتریکی بیش‌ازپیش با تسهیل قوانین و مقررات روبه‌رو باشد. هرچند در نظام تعرفه‌گذاری‌های واردات خودرو، تعرفه برای خودروهای هیبریدی ۱۶ درصد، خودروهای پلاگین هیبریدی ۶ درصد در نظر گرفته شده، اما امید است اولویت واردات به خودروهای تمام‌برقی با هدف تحقق حداکثری انتظارات از پیش‌تعیین‌شده در برنامه‌های اقتصادی دولت در این زمینه به مرحله اجرا درآید. چینی‌ها به نقش خودروهای برقی در کاهش آلودگی هوا واقف و به دنبال کاهش وابستگی به واردات نفت بودند و این دو موضوع نقش مهمی در شکل‌گیری سیاستِ‌گذار از خودروهای سوخت فسیلی به برقی داشته‌اند. چینی‌ها برای ترغیب شهروندان به کنار گذاشتن خودروهای سوخت فسیلی و استفاده از مدل‌های برقی، از طرح‌های تشویقی استفاده کردند، از جمله اینکه برای خریداران این خودروها، یارانه و امتیاز مالیاتی در نظر گرفتند. آنها همچنین متناسب با توسعه خودروهای برقی، زیرساخت‌ها و امکانات موردنیاز را ایجاد کردند تا شهروندان چنین خودروهایی را به‌اصطلاح پس نزنند. مرور کوتاه تجربه جهانی در عرصه توسعه خودروهای برقی، نشان‌دهنده آن است که مشخص شود جهان چگونه در مسیر گذار از سوخت فسیلی به برقی قرار گرفته و این «گذار» در ایران چگونه قرار است که شکل بگیرد. باتوجه به اظهارات و مواضع سیاست‌گذار از یک‌سو و با در نظر گرفتن زیرساخت‌ها و امکانات موجود از سوی دیگر و در نهایت مقایسه با مسیری که دنیا طی کرده، توسعه خودروهای برقی در ایران به‌نوعی عجولانه و تا حدی بدون برنامه‌ریزی دقیق و نامتناسب با زیرساخت‌ها به‌نظر می‌رسد. البته در اصل هدف، یعنی لزوم گذر از خودروهای سوخت فسیلی و حرکت به‌سمت سوخت‌های پاک، تردیدی وجود ندارد، اما مسئله اینجاست که به‌نظر می‌رسد در موضوع توسعه خودروهای برقی به‌نوعی نمایشی عمل می‌شود و ماجرا بیشتر به یک شو می‌ماند تا یک هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی دقیق و قابل‌اجرا.

نظرگاه

اندازه اقتصاد ایران از نگاه بانک مرکزی

علی سرزعیم- رئیس مرکز مطالعات استراتژیک مجمع کارآفرینان ایران: براساس آخرین آمارها، اندازه اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۱ به بالاتر از سطح قبل از تحریم‌ها رسیده و در مرحله احیا از تکانه تحریم است. براساس این آمار، بخش غیرنفتی اقتصاد ایران در برابر تحریم مقاومت بالایی داشته؛ به‌طوری‌که نرخ رشد محصول ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۱ به بالای ۴ درصد رسیده، این در حالی است که این عدد در سال ۱۳۹۸ حدود ۳ درصد بوده است.

آمارهای بانک مرکزی و مرکز آمار ایران درباره نرخ رشد در بخش‌های مختلف اقتصاد متفاوت گزارش شده است. به‌طور مثال بانک مرکزی رشد بخش کشاورزی را ۱.۱ درصد اعلام کرده، درحالی‌که گزارش مرکز آمار ایران عدد منفی ۴.۴ را نشان می‌دهد و در بخش‌های دیگر نیز آمارهای دو مجموعه متفاوت از یکدیگر هستند. از سوی دیگر، صندوق بین‌المللی پول درباره رشد اقتصادی ایران پیش‌بینی کرد رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ به ترتیب ۴.۷ و ۲.۵ درصد بوده و پیش‌بینی این صندوق برای سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ به میزان ۲ درصد اعلام شده است.

در تقسیم‌بندی که توسط مرکز آمار ایران صورت گرفته، بخش خدمات با ۴۸ درصد حدود نیمی از اقتصاد ایران را تشکیل می‌دهد و گروه صنایع و معادن با ۴۳ درصد و گروه کشاورزی با ۹ درصد در رتبه دوم و سوم قرار دارند.

درباره عملکرد بخش صنعت به تفکیک محصولات و میانگین رشد آنها طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ نیز می‌توان گفت کالای یخچال و فریزر ۱۲.۶ درصد، ظروف شیشه‌ای ۱۱.۴ و کامیون، کامیونت و کشنده رشد ۱۲.۵ درصدی را به ثبت رسانده‌اند. سال گذشته میزان نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص دوباره منفی گزارش شده و به عدد منفی ۶.۷ درصد رسیده که دلیل آن نیز می‌تواند مربوط به موضوعات سیاسی و حوادث سال گذشته باشد؛ درحالی‌که این عدد در سال ۱۴۰۰، ۳.۹ درصد رسیده بود.

از سوی دیگر، بانک مرکزی رشد ۳۰ درصدی نقدینگی در سال ۱۴۰۱ را هدف‌گذاری کرده بود که این هدف تا حدودی محقق شد که دلیل آن می‌تواند اجرای سختگیرانه سیاست محدود کردن رشد ترازنامه باشد. آن‌طور که به‌نظر می‌رسد میزان نقدینگی کماکان روند نزولی داشته و تحت کنترل بانک مرکزی است که پیامد مثبت آن ایجاد ثبات و رکود در دیگر بازارهای موازی مانند مسکن، ارز، طلا و... خواهد بود.

نرخ رشد تولید صنعتی جهان

محمد حسین شاوردی- کارشناس مرکز مطالعات استراتژیک مجمع کارآفرینان: روند صعودی تولید صنعتی در دنیا با شیوع ویروس کرونا در دسامبر سال ۲۰۱۹ میلادی ناگهان کاهش شدیدی پیدا کرد که با ساخت واکسن و ایجاد ثبات نسبی دوباره سیر صعودی به خود گرفت. نرخ رشد تولید صنعتی جهان در فصل دوم سال ۲۰۲۳ میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن حدود ۶ درصد کاهش یافته است.

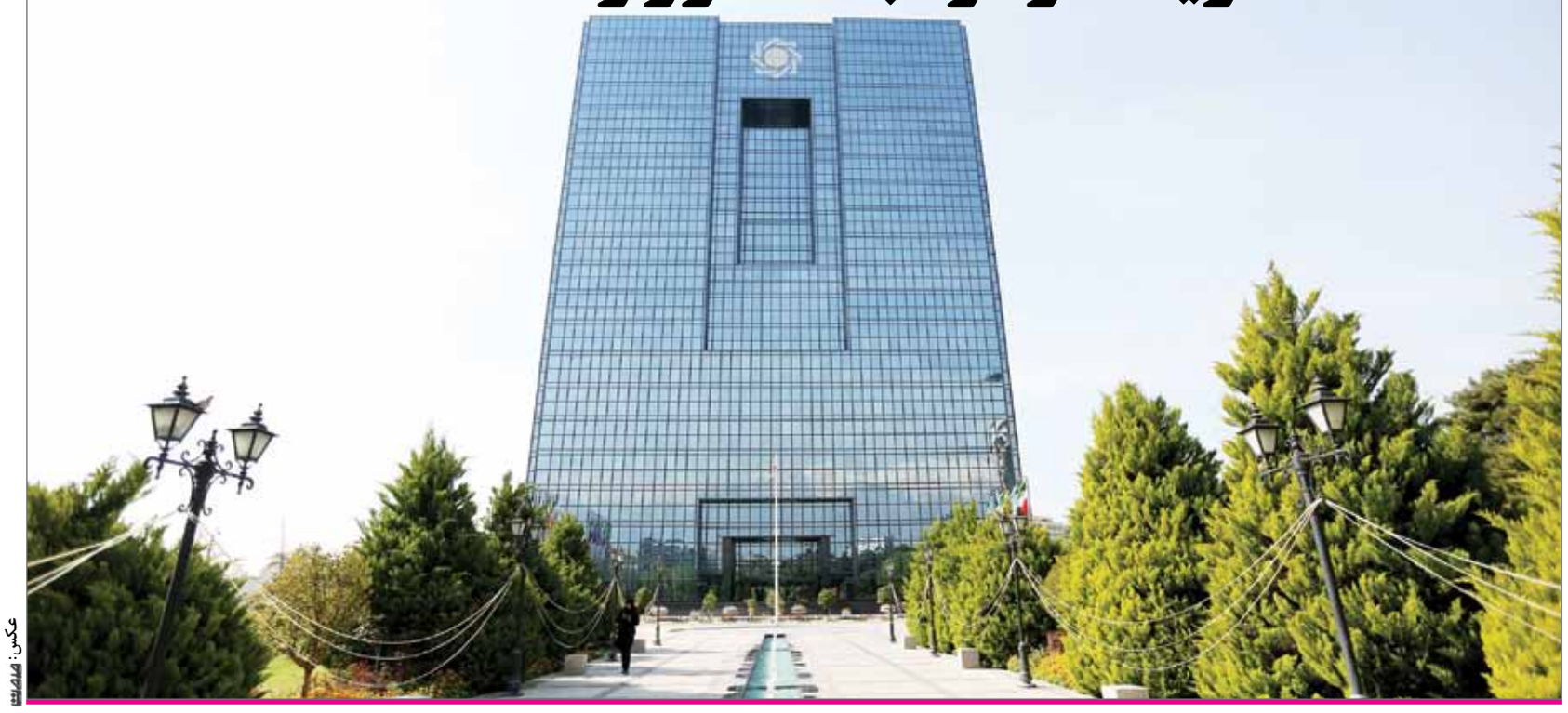
همچنین مقایسه حجم ارزش‌افزوده از تولید ناخالص داخلی ایجادشده در ۳۰ سال اخیر دو کشور ایران و ترکیه، حاکی از آن است که در سال ۱۹۹۰ میلادی حجم ارزش‌افزوده برای کشور ترکیه حدود ۴۰ میلیارد دلار و برای ایران ۱۳ میلیارد دلار بوده است؛ این در حالی است که در سال ۲۰۲۰ کشور ترکیه به عدد ۲۱۰ میلیارد دلار رسیده و ایران به عدد ۷۳ میلیارد دلار دست پیدا کرده است.

چشم‌انداز بخش صنعت طی سالیان پیش رو از مسیرهای مختلفی تحت‌الشعاع عوامل برون‌زا قرارگرفته است. اگر تا پیش از این بخش صنعت با مسائلی نظیر افت بهره‌وری، کمبود سرمایه‌گذاری یا کمبود نیروی کار ماهر روبه‌رو بود و مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی زمینه‌ساز رکود صنعتی در قاره‌های مختلف و جهان می‌شدند، امروز بحران‌های برون‌زا منبعث از فضای امنیتی سیاسی جهان زمینه‌ساز کوتاه شدن افق بخش صنعت شده است.

منبع: مرکز اطلاع‌رسانی مجمع کارآفرینان ایران

در بررسی عوامل موثر بر نظام ارزی عنوان شد

تقویت مرکز مبادله ارز و طلا

عکس: صمت

عوامل متعددی می‌توانند در یک کشور در تعیین نرخ ارز خارجی و پول ملی تاثیر بگذارند. برخی از این عوامل مربوط به سیاست‌ها و عملکرد دولت بوده و برخی نتیجه رفتار مردم در بازارهای مختلف است. کارشناسان مهم‌ترین عامل تاثیرگذار بر نرخ ارز در سطح کلان را نرخ تورم می‌دانند که موجب نوسانات نرخ ارز و نرخ کالاها و خدمات می‌شود. یک عامل موثر در کاهش نرخ ارز، تک‌نرخی شدن ارز و مبارزه با فساد و دلالی در این حوزه است. با کنترل و اصلاح دلایل افزایش نرخ ارز می‌توان نرخ ارز را در جامعه کاهش داد و ارزش پول ملی را تقویت کرد. آنچه در ادامه می‌خوانید، عوامل موثر بر نظام ارزی و جایگاه بانک مرکزی در کنترل بازار ارز است.

گروه بانک و بیمه
editor@smtnews.ir

بانک مرکزی باید قاعده‌گذار بازار ارز باشد

معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: ناترازی‌های اقتصاد کشور از مهم‌ترین دلایل مشکلات در حوزه ارزی است؛ بر همین اساس قاعده‌گذاری بانک مرکزی برای بازار ارز و بازگشت ارزهای صادراتی ضرورت دارد.

سیدعلی روحانی در دهمین همایش سالانه اقتصاد مقاومتی اظهار کرد: بخش قابل‌توجهی از مسئله ناترازی ارزی کشور به ناترازی انرژی برمی‌گردد و یکی از مسائلی که مصارف ارزی کشور را زیاد کرده، مشکل ناترازی انرژی است؛ بنابراین اگر این مشکل حل نشود ناترازی ارزی حل نخواهد شد. وی با اشاره به مسئله دیگر در نظام ارزی و گشایش‌های ارزی اخیر گفت: درباره گشایش‌های جدید ارزی یک نگرانی وجود دارد؛ اینکه اگر تزریق منابع ارزی اتفاق بیفتد کشور دچار کسری ذخایر ارزی شود؛ بنابراین نقش بانک مرکزی در سیاست‌گذاری پیرامون این مسئله بسیار مهم است.

معاون سیاست‌گذاری اقتصادی وزیر امور اقتصادی و دارایی افزود: مرکز مبادله ارز و طلا بحث مهم دیگر است که همه باید تلاش کنند این مرکز تقویت شود. اصلاح نرخ خوراک پتروشیمی‌ها بخشی از کار انجام شده در این مرکز بوده است. تقاضا و عرضه ارز نامشروع ناشی از قاچاق و تشکیل نرخی خارج از مرکز مبادله ارز و طلا اجتناب ناپذیر است، با این وجود باید سعی کرد تقاضا و عرضه مشروع ارز در بازار رسمی باشد.

لزوم مدیریت جریان عرضه و تقاضا

روحانی با اشاره به اهمیت رویکرد بانک مرکزی در برخورد با این بازار گفت: بانک مرکزی می‌تواند رویکرد متفاوتی در این بازار داشته باشد. یک رویکرد این است که بانک مرکزی در این بازار واسطه تقاضا و عرضه ارز مشروع ناشی از واردات و صادرات باشد. در این رویکرد بانک مرکزی تعیین‌کننده نرخ ارز خواهد بود. اما رویکرد دیگر این است که بانک مرکزی تعیین‌کننده زمین بازی مرکز مبادله ارز باشد؛ یعنی «جریان» عرضه و تقاضای ارز توسط بانک مرکزی مدیریت شود. تطابق جریان ورود و خروج ارز و تنظیم آن کارویژه بانک مرکزی در مرکز مبادله باشد و اینجا بانک مرکزی تعیین‌کننده نرخ نیست و می‌توان با مدیریت صحیح انتظار نرخ ارز باثبات را داشت.

روحانی با ذکر اهمیت بازگشت ارز حاصل از صادرات و نظامات انگیزشی و ضمانت اجرای آن اظهار کرد: ضمانت‌اجراهایی برای بازگشت ارز وجود دارد که البته قابل‌تقویت است، اما برای طراحی نظام انگیزشی هم باید کارهایی انجام شود. به‌طور مثال سقف‌گذاری برای بازگشت ارز کار ضدانگیزشی است که باید اصلاح شود.

معاون سیاست‌گذاری اقتصادی وزیر امور اقتصادی مدیریت مصارف ارزی را در حل ناترازی ارزی موثر دانست و افزود: اگر بتوان ارز موردنیاز کالاهای اساسی را به‌گونه‌ای مدیریت کرد که مصارف ارزی کاهش یابد و نوع ارز نیز ارز در دسترس باشد و چسبیده به دلار نباشد، فشار به ارز کاهش می‌یابد و از شوک‌های ارزی جلوگیری می‌شود. برای تغییر مبادی واردات کارهایی در دولت انجام شده است.

> بانک مرکزی در بازار ارز، واسطه تقاضا و عرضه ارز مشروع ناشی از واردات و صادرات باشد

صف متقاضیان ارز واردات کوتاه‌تر شد

مشاور رئیس کل بانک مرکزی گفت: در ماه‌های اخیر با هماهنگی بانک مرکزی و وزارت صمت از طول صف متقاضیان ارز واردات کاسته شد.

علی‌حسین نبی‌زاده ضمن بیان این مطلب افزود: امسال با نام‌گذاری سال رشد تولید و مهار تورم با مسئله مهار تورم مواجه شدیم که بسیار حائزاهمیت است و بانک مرکزی نیز سیاست تثبیت را سرلوحه برنامه‌های خود قرار داد و تلاش کرد با اقداماتی در راستای مهار تورم باری را از دوش کشور بردارد.

مشاور رئیس کل بانک مرکزی تاکید کرد: بانک مرکزی تلاش دارد رشد نقدینگی تحت کنترل باشد و در نهایت نکته سوم اصلاح قواعد و مقرراتی است که حکمرانی ارزی ما را تحت تاثیر قرار داده است.

به‌گفته نبی‌زاده بحث بعدی، صادرات کشور است و در این زمینه مدیریت جریان ارزی از طرف صادرکنندگان و رساندن آن به واردکنندگان کالاست. در این بخش مشکلات و چالش‌های زیادی وجود دارد که به‌نوعی خودش را در نرخ ارز نشان می‌دهد و برای اصلاح آن علاوه بر بانک مرکزی دیگر دستگاه‌های مسئول نیز نقش دارند.

ضرورت اصلاح روند حکمرانی

مشاور رئیس کل بانک مرکزی ادامه داد: در حوزه ارزی بدون اصلاح حکمرانی این حوزه و ایجاد زیرساخت‌های لازم، امکان صحبت درباره بازار ارز فراهم نیست و در واقع در این حوزه اولویت اصلاح حکمرانی ارزی و فراهم کردن زیرساخت‌ها و ابزارها برای تحقق این هدف است. هدف اصلی این همایش نیز این است که به این سوال پاسخ بدهیم که ما چگونه می‌توانیم پایه‌های سیاست‌گذاری ارزی را فراهم کنیم.

وی با اشاره به اینکه بانک مرکزی پیش از این نیز رویکرد اصلاح حکمرانی ارزی را در دستورکار خود داشته، یادآور شد: بانک مرکزی به‌طور خاص مرکز مبادله طلا و ارز را در راستای نهادسازی برای اصلاح حکمرانی ارزی راه‌اندازی کرده است. انتظار می‌رود در این همایش درباره همین نهادهای موجود یا نهادهایی که لازم است ایجاد شود نیز صحبت و پیشنهادهایی مطرح شود.

نبی‌زاده تصریح کرد: بحث بعدی صندوق تثبیت ارزی است که هدف آن ایجاد نظم و هماهنگی در سیاست‌های مداخله ارزی است که در حال حاضر بانک مرکزی با مشکلاتی در این زمینه مواجه است و نخبگان می‌توانند در این زمینه کمک‌کننده باشند. علاوه بر این انتظار ما این است که نخبگان درباره دوره بعد از این سیاست تثبیت فعلی که عمر طولانی ندارد، نیز به بانک مرکزی کمک کنند. ما انتظار داریم در این همایش به این سوالات که بعد از دوره تثبیت چه سیاست‌هایی در پیش گرفته شود نیز پاسخ داده شود. بانک مرکزی به ایجاد بازار ارز و استفاده از سازکار بازار معتقد است، اما مسئله این است که چه قواعدی باید بر این بازار حاکم شود که کارآیی لازم را داشته باشد.

> با هماهنگی بانک مرکزی و وزارت صمت از صف طویل برای تامین ارز واردات کاسته شده است

از ارزهای خانگی نباید غفلت کرد

عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع) گفت: در حوزه تقاضای ارز با مواردی همچون قاچاق و خروج سرمایه روبه‌رو هستیم که باید برای مقابله با آن فکر شود و از ارزهای خانگی و احتکارشده نیز نباید غفلت کرد.

محمد سلیمانی ضمن بیان این مطالب افزود: حوزه مدیریت ارزی در اقتصاد ایران، حوزه‌ای پرچالش است و باتوجه به گستره این چالش‌ها نیازمند مطالعات علمی هدفمند هستیم تا بتوان مشکلات را حل کرد.

وی افزود: حکمرانی ارزی، پیاده‌سازی قواعد و ترتیبات نهادی است که با ساماندهی بازار ارز و شناخت و شکل‌گیری نیازهای ارزی به‌دنبال رسیدن به ثبات اقتصادی است. شناخت ذی‌نفعان، اقتصاد سیاسی و روابط بین آنها بسیار مهم است و باید مبتنی بر آن طرح‌های سیاستی را ارائه داد.

عضو هیات علمی دانشگاه امام صادق (ع)، اندیشه‌ورزی در حوزه ارزی را در ۷ حوزه لازم دانست و گفت: نخستین حوزه تاثیر و تاثر نرخ ارز با سیاست‌های پولی بازار ارز است. باید به این سوالات پاسخ داد که حوزه ارز چه اثراتی بر سیاست‌های پولی بانک مرکزی دارد؟ چه باید کرد که حس انفعال بانک مرکزی در حوزه سیاست پولی برطرف شود؟ در این حوزه مطالعه روی جهت علیت نرخ ارز و تورم مهم است و باید به این سوال نیز پاسخ داد که چندنرخی بودن ارز خوب است و آیا تاکنون کمک کرده است؟

وی حوزه دوم را مدیریت بازار ارز عنوان کرد و افزود: امکان شکل‌گیری بازار رسمی به‌عنوان مرجعیت نرخ اهمیت دارد و سیگنال‌های این بازار باید موردپذیرش همه ذی‌نفعان بازار قرار بگیرد. در حوزه تقاضای ارز با مواردی همچون قاچاق و خروج سرمایه روبه‌رو هستیم و باید برای مقابله با آن فکر کرد. اینکه چه ترتیبات نهادی و نظامات انگیزشی باید شکل بگیرد که همه ارزهای کشور به‌صورت پایدار و مستمر در بازار عرضه شوند جای تامل دارد. آیا موثرترین راه برای عرضه ارز شناورسازی نرخ است؟ عرضه ارز در این زمینه خیلی مهم است و از ارزهای خانگی و احتکارشده نیز نباید غفلت کرد. سوال دیگر اینکه چه راهکارهایی می‌توان اتخاذ کرد که این نوع ارزها عرضه شود؟

سلیمانی با بیان اینکه محور سوم مطالعات، تعیین نظام ارزی است، گفت: در شرایط تحریم که ناگزیر به مداخله هستیم چگونه می‌توان تعهد حاکمیت را به ثبات نرخ ارز تضمین کرد؟

وی حوزه چهارم را مسائل نهادی و بازیگران بازار ارز نظیر صرافی‌ها و تراستی‌ها دانست و افزود: چگونه می‌توان بازتعریفی از نقش صرافی‌ها در بازار ارزی داشت؟ چه باید کرد که سوءاستفاده‌ها در مسئله تراستی‌ها از بین برود؟ بانک مرکزی نیز باید در حوزه پیش‌بینی‌پذیری بازار، نظارت و مدیریت ذخایر تدبیر داشته باشد.

سلیمانی تاکید کرد: حوزه پنجم نقشه ارزی کشور و ارتباط آن با ثبات نرخ ارز است. توسعه تولید کالاهای اساسی برای کاهش مصارف ارزی می‌تواند در دستور کار قرار گیرد. یک برنامه توسعه برای جایابی ایران در زنجیره ارزش جهانی باید در این زمینه تدوین شود. این کار می‌تواند برای تامین مستمر منابع ارزی کشور مفید باشد. همچنین تجارت با کشورهای همسو با ارز غیردلاری نیز می‌تواند موردتوجه قرار گیرد. در این زمینه توسعه روابط اقتصادی با چین مهم است و طراحی روابط برای بهبود وضعیت ارزی لازم است.

سفته بازی در حوزه ارز

سلیمانی ششمین حوزه را سفته‌بازی در حوزه ارز عنوان و اظهار کرد: عوامل شکل‌دهنده و تشدیدکننده سفته‌بازی باید موردمطالعه قرار گیرد، زیرا در حوزه کنترل انتظارات فعالان بازار و حمله‌های سفته‌بازانه تاکنون فکر خاصی نشده است.

وی حوزه هفتم موردنیاز برای مطالعه و ارائه طرح‌های سیاستی را رمزارزها معرفی کرد و افزود: در حوزه رمزارزها نیاز به کار فنی‌تر و حرفه‌ای‌تری است، زیرا رمزارزها می‌توانند ابزار پرداخت باشند و در حوزه مالی به‌عنوان ابزار بازار ارز برای تحمل سفته‌بازی کمک کنند.

> حکمرانی ارزی، پیاده‌سازی قواعد و ترتیبات نهادی است که با ساماندهی بازار ارز و شناخت نیازهای ارزی به‌دنبال رسیدن به ثبات اقتصادی است

سخن پایانی

اگر نرخ ارز تثبیت شود می‌تواند به خروج منابع ارزی بینجامد؛ به این معنی که افراد با تبدیل سرمایه ارزی خود به ریال و سرمایه‌گذاری بلندمدت بعد از چند سال می‌توانند سرمایه خود را دوباره به ارز با نرخ تثبیت‌شده تبدیل کنند و سود قابل‌توجهی به‌دست آورند و در نهایت به‌علت شکاف ایجادشده بین نرخ ارز و نرخ تورم، قاچاق کالاهای وارداتی بیش از پیش افزایش می‌یابد. مسائل مطرح‌شده مربوط به مزایای نوسانات ارز بوده و بزرگ‌ترین عیب این نوسانات هم ناپایداری اقتصادی و نبود انگیزه برای سرمایه‌گذاری و پیش‌بینی آینده اقتصادی است.

واردات بی‌رویه «چای خارجی» تولیدات داخل را زمینگیر کرد

تولید داخل در دام نرخ دلار

باغات چای و برگ‌های سبزی که از زحمات زنان و مـردان چایـکار گیلانی رنگ و عطری دلنشـین یافته‌اند، بخشی مهم از هویت گیلان‌زمین هستند؛ هویتـی که نباید در سـایه بی‌توجهـی و مدیریت نامطلـوب رنگ ببـازد و زخمی دیگـر بر زخم‌های اقتصـاد این اسـتان بیفزاید. جلوگیـری از نابودی صنعـت چـای در اسـتان‌های شـمالی به‌خصوص گیـلان نیازمند توجه ویژه به امـر به‌زراعی باغات، کنترل واردات و مدیریت مطلوب بازار چای ایرانی اسـت. اهمیت ترویج فرهنگ مصرف چای ایرانی، تسهیل صادرات، احیای باغات متروک و فرسوده، برندسازی، ارتقای کارخانجات چای و مواردی این چنیـن از جمله تمهیداتی اسـت که بارهـا و بارها از آن شـنیده‌ایم اما آنچـه در این عرصه همچنان نگاه‌ها را به خود می‌خواند، مشـکلات چایکاران و کارخانه‌داران چای و جولان چای خارجی در کشور است.

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

حبیب جهانسـاز، رئیس سازمان چای کشور سطح زیر کشت چای در دو استان گیلان و مازندران را حدود ۲۸ هزار هکتار اعلام و اظهار کرد: هم اکنون حدود ۲۳ هزار هکتار از این اراضی مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد و مابقی نیز با توجه به برنامه‌های راهبردی و کارشناسی شده توسط سازمان چای کشور قرار است به چرخه تولید باز گردد.

جهانسـار در گفت‌وگو با مهر با اشاره به افزایش تولید امسال گفت: به‌زراعی و بهسـازی باغات در نیمه دوم سـال و بعد از پایان برداشت صورت می‌گیرد که امسـال نیز مانند سـال‌های گذشـته، تسهیلات ارزان نرخ از طریق صندوق حمایت از توسعه چای برای احیا و اصلاح باغات، به زراعی باغات و... پرداخت می‌شود.

وی افـزود: میـزان واردات چای و وجود چشـمگیر چای خارجی دربازار ایران همواره یکی از دغدغه‌های چایکاران محسـوب می‌شود که جهانساز در این باره بیان کرد: در شش ماهه نخست امسال ۱۶۱ هزار و ۹۶ تن چای وارد شد که کاهش ۶۳.۸ درصدی واردات نسبت به مدت مشابه سال گذشته را شاهد بودیم.

این مقام مسئول در ادامه از مواردی چون اعلام به موقع نرخ برگ سبز چای، اعطای تسـهیلات به زراعی و بهسازی، اعطای تسهیلات ارزان نـرخ به چایکاران برای تغذیه و نگهـداری باغات، بیمه فراگیر باغات چای نام برد و یادآور شد: برای بهبود اوضاع و احوال برندسازی و بهداشـتی کردن کارخانجات اعطای تسـهیلات از طریق صندوق حمایت از توسعه چای به کارخانجات چای‌سازی انجام می‌گیرد.

جهانسـاز درباره وضعیت کنونی انبارهای چای سـنواتی گفت: تا تعیین تکلیف چای تولیدی امسال طبق نظر کمیته ساماندهی چای سنواتی درب انبارها بسته می‌ماند.

مشکلی به نام واردات بی‌رویه

علی رمضانی شبخوس سـرایی، رئیس اتحادیه شرکت‌های تعاونی چایکاران غنچه‌های طلایی شـمال کشـور در گفت‌و گو با خبرنگار مهر بزرگ‌ترین مشـکل چایکاران را درحال‌حاضر فروش نرفتن چای خشـک دانسـت و افزود: این معضل به دلیل نبود مدیریت مناسب دولت در بخش واردات به وجود آمده است.

وی با بیان اینکه واردات چای بیش از حد مورد نیاز مصرف کشـور اسـت، گفت: در حالی که کل مصرف سـالیانه چای در ایران ۹۰ تا ۱۰۰ هزار تن اسـت امسـال بیش از این نیاز چای وارد کشـور شده و لازم بـه ذکر اسـت که تولید چای داخلی مـا نیز بیش از ۳۰ هزار تن است.

سالم‌ترین چای دنیا

رمضانـی اظهار کرد: چای ایران بر اسـاس آزمایش‌هـا و اظهارات سازمان خواربار و کشاورزی ملل (فائو) در سال ۲۰۱۸، ارگانیک‌ترین چای دنیا اعلام شد حال با توجه به اینکه چای تولیدی ما سالم‌ترین چای دنیا اسـت و مـا تقریبا ۳۰ تا ۳۲ درصد نیـاز مصرف داخل را می‌توانیـم برطرف کنیم ولی با این اوصـاف کارخانه‌داران نمی‌توانند چای تولیدی را به فروش برسانند و همین امر سبب شده تا چایکاران حدود چند ماه است که بهای برگ سبز چای خود را دریافت نکرده‌اند.

وی بیان کرد: قیمتی که خریداران چای خشک حاضرند برای خرید چای از کارخانجات چای بپردازند کمتر از هزینه تمام شده آن است و این امر به دلیل وجود چای وارداتی به میزان زیاد در بازار است. از سوی دیگر صادراتی که به برخی نقاط نظیر عراق و کشورهای حوزه خلیج‌فارس داشـتیم با توجه به نرخ دلاری که در کشور با آن مواجه هستیم، مورد استقبال قرار نمی‌گیرد. زیرا کشورهایی که در سال‌های گذشته از ما چای می‌خریدند می‌توانند چای مورد نیازشان را به بهای ارزان‌تر از کشورهای دیگر نظیر هند و کنیا تهیه کنند.

رمضانـی دربـاره خرید حمایتی برگ سـبز چای نیز یادآور شـد: نـرخ تعیین شـده برای خرید حمایتی آنقدر پایین اسـت که بعضی کارخانجات تنها برای اینکه امورات روزمره آنها بگذرد ناچار شـده‌اند مقـداری از چای خـود را با پایین‌تریـن نرخ در قالـب خرید چای حمایتی بفروش برسانند.

سازمان چای و امنیت شغلی

وی ادامه داد: رفع نواقص و سامان بخشیدن به اوضاع و احوال چای نیازمند عزم جدی متولیان امر اسـت و همین موضوع نگاه چایکاران را متوجه سازمان چای کشور می‌سازد.

رمضانی با بیان اینکه سـازمان چای باید در راسـتای قوانین دولت حرکـت کند، اظهار کرد: حضور سـازمان چای سـبب می‌شـود که چایکاران امنیت شـغلی داشته باشند. در واقع امید و انگیزه و نشاط چایکاران وجود سازمان چای است. باید توجه داشت که سازمان چای سـبب شده تا چایکاران برگ سـبز چای خود را در زمان مناسب به کارخانجاتی که از سـوی این سـازمان اعلام می‌شود تحویل دهند و برای تحویل برگ سبز مشکلی برای چایکاران ایجاد نشود.

وی تصریـح کرد: امـا مدیریتی که در عرصـه واردات چای وجود داشـته، موجب وارد آمدن خسارت سنگینی به چایکاران شده است. می‌دانیـم که اگر کارخانه‌دار نتواند چای تولیدی خویش را بفروشـد نمی‌توانـد پول چایـکار را پرداخـت کند. به همین علـت خیلی از کشاورزان پول چین دوم و سوم خویش را هنوز دریافت نکرده‌اند.

رمضانی اضافه کرد: سـازمان چای اخیرا تلاش کرده به ازای هر ۲ کیلو واردات چای، یک کیلو چای داخلی خریداری شود، این یک گام ارزشمند محسوب می‌شود اما متاسفانه دیر انجام شده است. چرا که واردات چای تا به امروز بسیار زیاد انجام شده و هم اکنون واردکننده چای برای واردات انگیزه ندارد تا چای وارد کند و در قبال ورود چای خارجی، چای داخلی خریداری شود.

حمایت از چایکاران

محمود هوشـیار فرد، عضو هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی گیـلان در گفت‌وگو با مهـر گفت: بیایید سـال‌های دور را به خاطر بیاوریـم، زمانـی که دولـت برای حمایـت از تولیدکننـدگان چای بخشـنامه‌ای را ابلاغ کرد که بر اسـاس آن هر تاجری که در تجارت چـای فعال بود به ازای خرید یک کیلوگرم چای ایرانی می‌توانسـت حواله واردات یک کیلو و ۲۰۰ گرم چای از وزارت خانه دریافت کند. بـا این تدبیر تا مدت‌ها حتی یـک کیلوگرم چای در کارخانه‌ها باقی نمی‌مانـد تا مثل امروز تبدیل به چای سـنواتی شـود بدین ترتیب چای کشـاورزان بـه فروش می‌رفت و همچنیـن، دولت در آن دوره برای حمایت از چایکاران تسـهیلات بدون بهره بانکی پرداخت کرد و حسـاب و کتـاب را به زمـان خرید محصول موکول و از حسـاب چایکاران کم کرد.

وی با اشاره به اینکه تولید و کشت و کار چای در کشور به صورت دیم اسـت، یادآور شـد: سـطح زیادی از باغات چای تابع شـرایط آب‌وهوایی و بهتر بگوییم تغییرات اقلیمی است و از طرف دیگر ایران جزو کشـورهای مصرف‌کننده عمده چای سیاه در دنیا است و بنا بر آمارها، مصرف سرانه آن حدود چهار برابر بیش از میزان جهانی است.

هوشیاری فرد با اشاره به مشکلات افت شدید کیفیت چای داخلی گفت: این مشـکل در دهه‌های گذشته منجر به انباشت مقادیر زیاد چـای در انبارها شـد تا جایی که دولت تصمیـم گرفت طرح اصلاح ساختار چای را با هدف بهبود کیفیت برگ سبز چای و چای خشک تولیدی در سـال ۱۳۷۹ اجرا کند کـه بعدها این برنامه دولت نیز به دلایل متعدد، ناموفق بود و سازمان چای منحل و تبدیل به اداره کل چای شمال شد.

این پژوهشـگر در ادامه تصریح کرد: از سال ۱۳۸۴ مجلس، دولت را مکلف به خرید تضمینی برگ سـبز چای و چای خشک دانست و سازمان تعاون روسـتایی علیرغم عدم آمادگی کامل، مامور به انجام آن و عقد قرارداد با کارخانجات از سـال ۸۴ تا ۸۸ (تشـکیل مجدد سازمان چای) شد که البته ضرر و زیان‌هایی را هم به همراه داشت.

وی اضافه کرد: سازمان چای در آن زمان (۱۳۹۳) اقدام به پرداخت تسهیلات بدون بهره به‌زراعی به چایکاران با شرایط بازپرداخت آسان کرد. همچنین تاسیس صندوق حمایت از توسعه صنعت چای کشور در آن سـال با قدرالسـهم ۴۹ درصد (دولت) و ۵۱ درصد چایکاران، کارخانه‌داران و تجار نقطه عطفی در صنعت و تولید چای ایجاد کرد و موجب تحولاتی شـد که عملکرد قابل قبولی به دنبال داشت؛ زیرا به نوعی تنها بازوی صنعت چای محسـوب می‌شد. لازم به ذکر است که هم اکنون نظام تولید و بهره‌برداری چای تحت نظارت مسـتقیم سازمان چای کشـور، مستقر در شهرسـتان لاهیجان و ذیل وزارت جهاد کشاورزی مشغول به فعالیت است.

در شش‌ماهه نخست امسال ۱۶۱ هزار و ۹۶ تن چای وارد شد که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۶۳.۸ درصد کاهش داشت

سخن پایانی

بسیاری معتقدند؛ افزایش سالانه نرخ چای (بهای واقعی نرخ چای) باید متناسـب با نرخ تورم و افزایش هزینه‌های تولید باشـد. به باور این گروه، خـودداری دولت از تاخیر در اعلام نرخ خرید و فروش برگ سـبز چای، پرداخـت بـه موقع مطالبات چایکاران، جلوگیـری از ورود چای قاچاق، جلوگیری از واردات چای خارجی در فصل برداشـت، اهتمام در اختلاط چای خارجی و داخلی و سپس توزیع در کشور، جلوگیری از ورود چای سـنواتی به بازار مصرف و تامین و توزیع به موقع نهاده‌های شـیمیایی و... می‌تواند به خودکفایی و شکوفایی صنعت چای کشور کمک کند.

تولید محصولات استراتژیک؛ از گندم تا شکر

مصرف سالانه گندم، شکر و برنج کشور به ترتیب ۱۲، ۲.۲ و ۳ میلیون تن است که بخشی در داخل تولید و باقی از خارج تامین می‌شود. هدف وزارت جهاد کشاورزی خودکفایی در این ۳ محصول استراتژیک است.

ایـن درحالی اسـت که گندم، شـکر، جو، برنـج و پنبه جـز ۵ محصول اسـتراتژیک اسـت که وزیر جهاد سـازندگی اعلام کرد باید کشور به سوی خودکفایی آن پیش برود. این محصولات جزو اقلامی است که از سوی دولت خرید آنها تضمین شده انجام می‌شود.

آمارها درباره گندم چه می‌گویند؟

به گزارش مهر، در کشـت و برداشت گندم، امسال وضعیت به لحاظ کمی مناسـب ارزیابی می‌شـود و ۱۰ میلیون و ۳۷۵ هزار تن گندم از سوی گندم کاران تحویل دولت شـد. سالانه کشور حدود ۱۲ میلیون تن گندم نیاز دارد کـه ۱۰ میلیون تن سـهمیه نانوایی‌ها بـوده و ۲ میلیون تن نیز جز مصارف صنایع غذایی کشـور از جمله ماکارونی، کیک، بیسـکویت و... است؛ البته برای حفظ ذخیره اسـتراتژیک و انبار گندم در سیلوها برای روزهای بحرانی که قابل پیش‌بینی نیسـتند ضروری اسـت ۱۸ میلیون تن گندم در کشـور موجود باشـد. در این محصول با توجه به همت گندمکاران این امر شـدنی اسـت به طوری که در دو دهه گذشـته ۲ بار جشن خودکفایی گرفته شده است (سال ۱۳۸۳ و ۱۳۹۵).

وضعیت تولید امسال شکر

بر اساس آمار گزارش شده میزان کشت و برداشت چغندر قند و نیشکر در کشور حاکی از آن است که در این محصول نیز می‌توان به سمت خودکفایی حرکـت کـرد؛ به ویژه اینکه تنش‌هـا بین‌المللی در دو سـال اخیر منجر به مشکلاتی در تامین شکر و غلات شد.

امسال از زمان برداشـت تاکنون از حدود ۷۹ هزار هکتار سطح زیر کشت چغندرقنـد بهـاره، بیش از یک میلیـون و ۴۰۰ هزار تـن محصول تولید و تحویل کارخانه‌های قند شـده اسـت. بـه گزارش وزارت جهاد کشـاورزی، پیمان حصادی، مجری طرح گیاهان قندی وزارتخانه با بیان اینکه برداشـت چغندرقند بهاره از اواسـط شهریور امسال آغاز شده، گفت: این میزان تولید در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۴۸ درصد افزایش داشته است.

وی پیش‌بینی کرد که امسـال حدود ۴ میلیون و ۴۰۰ هزار تن چغندرقند بهاره برداشـت و نزدیک به ۶۰۰ هزار تن شـکر نیز از آن استحصال و تولید شود.

حصادی درباره کشت چغندر پاییزه نیز اظهار کرد: از اواخر شهریور کشت چغندرقند پاییزه در کشور آغاز و تا کنون نزدیک به ۲۰ هزار هکتار زیرکشت رفته که به لحاظ سـطح قرارداد، نسـبت به مدت مشابه سال گذشته حدود ۵۰ درصـد و از نظر میزان کشـت نزدیـک به ۹۵ درصد افزایش را نشـان می‌دهـد. مجری طـرح گیاهان قندی وزارت جهاد کشـاورزی در مورد نرخ خریـد تضمینی چقندر قند گفت: جای هیـچ نگرانی درباره افزایش و اعلام نرخ چغندرقند نیسـت و شورای قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی متناسب با نرخ سـایر محصولات، افزایش هزینه‌های تولید و نوسـانات نرخ تورم، نرخ چغندرقند را تعیین و ابلاغ خواهد کرد و متعاقب آن نیز نرخ شـکر تعیین و اعلام عمومی می‌شود.

این مقام دولتی درباره برداشـت نیشـکر توضیح داد: از اواخر مهر تا کنون بیش از ۵۰۰ هزار تن نی در اسـتان خوزسـتان برداشـت و برای استحصال شـکر از آن تحویل کارخانه شده اسـت. پیش‌بینی می‌شود حدود ۶ میلیون و ۵۰۰ هـزار تن نی از سـطح تقریبی حدود ۸۹ هزار هکتار در این اسـتان برداشت شود.

سـالانه کشـور به ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تن شکر نیاز دارد که در دو سال اخیر با توجه به کاهش قدرت خرید مردم، مصرف سـرانه شـکر در کشـور کاهـش پیـدا کرده که این موضوع در مقابل سـایر کالاهای اساسـی مانند لبنیـات و گوشـت نمی‌تواند پدیده بدی باشـد زیرا آمار بیمـاری دیابت در کشور بالاست. درحال‌حاضر سرانه مصرف شکر به ازای هر فرد ۲۴ کیلوگرم است در حالی که این عدد در سال‌ها قبل ۲۷ و پیش تر ۲۹ کیلوگرم بود.

شرایط نامطلوب برنج

وزیر پیشـین وزارت جهاد کشـاورزی در کنار حرکت به سوی خودکفایی گندم، عنوان کرده بود این امر برای دومین محصول پرمصرف کشـور یعنی برنج نیز در حال پیگیری است.

سـیدجواد سـاداتی‌نژاد گفته بود، با زهکشی اراضی کشـاورزی و افزایش بهره‌وری در ۳ اسـتان شـمالی کشـور و افزایـش یک میلیـون تنی تولید می‌توانیم به خودکفایی در زمینه برنج نیز برسـیم، ما در کشـور سـالانه به ۳میلیون تن برنج نیازمند داریم که قابل دستیابی است.

سال گذشته حدود ۵۰ درصد برنج‌های داخلی انبار شد و به فروش نرفت. یکی از ضرورت‌های تولید پس از افزایش تولید نرخ مناسـب با قدرت خرید جامعه است. اگر تولید بالا باشد اما بازار تقاضا متناسب با تولید وجود نداشته باشـد منجر به ضایع شدن محصولات می‌شود زیرا بازار صادرات هم با توجه به محدودیت‌های بین‌المللی و نیز عدم رعایت استانداردهای کشت مورد نظر کشـورهای مقصد وجود ندارد. از این رو دولتمردان در کنار مدیریت کشـت و افزایش بهره‌وری باید ارزان‌سـازی محصولات کشـاورزی و غذایی را بدون کاهش کیفیت آنها با توجه به قدرت خرید مردم پیگیری کنند.

روی خط خبر

احیای ۱۴ معدن در خراسان جنوبی

مصطفی ملائـی: مدیر کل صنعـت، معدن و تجارت اسـتان گفت: ۱۴ معدن خراسـان جنوبی از ابتدای سال تاکنون فعال شدند که از این میزان ۳ معدن در فردوس، ۳ معـدن در سـرایان، ۲ معـدن در قائـن، ۲ معدن در سربیشـه، ۲ معدن در نهبنـدان، یک معدن در بیرجند و یک معدن در درمیان احیا شده است.

بـه گزارش خبرنگار صمت از اسـتان خراسـان جنوبی احمد آریافر ذخیره قطعی این معادن را بیش از ۵ میلیون و ۵۰۰ هزار تن با اسـتخراج سالانه ۱۹۳ هزار تن عنوان کـرد. با احیای با ایـن معادن برای ۹۴ نفر شـغل ایجاد شده است.

مدیر کل صنعت، معدن و تجارت خراسان جنوبی افزود: این معادن از سـوی مالکان قبلی واحدها و سـرمایه‌گذار جدید فعال شدند.

آریافر افزود: بیشـتر معادن احیا شده مربوط به معادن بنتونیـت با ۴ معدن و گرانیـت و مس هر کدام ۲ معدن و سـنگ لاشـه، مارن، کرومیت، بازالت و باریت و خاک صنعتی هر کدام یک معدن است.

وی سـرمایه‌گذاری اولیه برای این معادن را حدود ۱۳ میلیارد تومان عنوان کرد.

پیش‌بینی درآمد بندر چابهار از ترانزیت

مدیرعامل منطقه آزاد چابهـار اظهارکرد: برای درآمد بندر شهیدبهشتی از محـل ترانزیـت ۲ میلیـارد دلار پیش‌بینی کرده‌ایم اما درحال‌حاضر در بهتریـن حالـت یک میلیون دلار است.

پیش‌بینـی درآمد ۲ میلیـارد دلاری بنـدر چابهار از ترانزیت/ درآمد فعلی کمتر از یک میلیون دلار است

بـه گزارش ایلنا، امیر مقدم در نشسـت خبری با بیان اینکه منطقه آزاد چابهـار در چارچوب راهبردهای خود حرکت می‌کنـد، اظهارکرد: دو رویکرد اصلی براسـاس سیاست‌های شورای‌عالی مناطق آزاد را دنبال می‌کنیم و برای تحقق این رویکرد باید زیرساخت‌های نرم و سخت را در قالب برنامه زمان‌بندی را به اجرا برسانیم.

وی ادامـه داد: در رویکرد جهانی شـدن ایجاد مناطق آزاد مشـترک و متناظر را دنبـال می‌کنیم و در رویکرد مردمی باید برای کارآفرینان گره‌گشـایی داشته باشیم و بروکراسـی را کاهش و جذب سرمایه‌گذاری را افزایش و رفاه مردم این منطقه با اشتغال ارتقا دهیم.

مدیرعامل منطقه آزاد چابهار با بیان اینکه برای جذب سرمایه‌گذار از یک سال گذشته نسبت به ارائه بسته‌های سـرمایه‌گذاری شـفاف اقدام کردیم با چند شـرط که این بسـته‌ها دارای مجوزهای لازم باشـد، گفت: در این بسته‌ها فرصت‌های سرمایه‌گذاری دارای مجوزهای مورد نظر هسـتند و متقاضی می‌توانـد در نهایت پس از یک هفته کار را آغاز کند.

درحال‌حاضر ۱۲۰ بسـته به ارزش ۵۸ هـزار میلیارد تومان معرفی شـده که در نمایشـگاه‌های بین‌المللی از جمله چین، ارمنسـتان و مشـهد تلاش بـه فروش این بسـته را داشـتیم و در نهایت ۳۷ هـزار میلیارد تومان تفاهمنامه جذب سـرمایه‌گذاری منعقد شـده و قرارداد ۱۸ میلیون دلار از این تفاهمنامه امضا شده‌است.

مقـدم ادامـه داد: در یـک سـال گذشـته در صدور سـرمایه‌گذاری ۷۱ درصد رشـد تجربه کـردم و این در نهایـت منجر به افزایش ۴۰ درصـدی صادرات تولیدات منطقـه آزاد چابهـار شـده و میزان صـادرات به ۵.۱۳ میلیون دلار رسیده‌است.

وی تاکیـد کرد: در حوزه تجارت اسـتراتژیک برنده را ترانزیت می‌دانیـم و در این زمینه خط منظم دریایی از مبادی هند و چین برقرار شـده که زمان و هزینه حمل کالا را بـرای تجار کاهش می‌دهد و امروز شـاهد رشـد ۱۵۸ درصدی تردد کشتی کانتینربر هستیم.

مقـدم با تاکید بر اینکه حال‌مان بسـیار خوب اسـت، گفت: امروز در سـرمایه‌گذاری اظهار شـده رشـد هزار درصدی را تجربه کرده‌ایم و سـرمایه‌گذاری محقق شده رشد ۵۵۸ درصد داشته است.

مدیرعامل منطقه آزاد چابهار درباره سهم بندر بهشتی از ترانزیت تاکید کرد: برای درآمد بندر شـهید بهشـتی از محـل ترانزیت ۲ میلیـارد دلار پیش‌بینـی کرده‌ایم امـا درحال‌حاضـر در بهترین حالت یـک میلیون دلار است.

مدیرعامـل منطقـه آزاد چابهار با اشـاره به ضرورت تاسـیس سـازمان توسـعه سـواحل مکران تاکید کرد: آنقـدر ظرفیت‌های سـواحل مکران بالا اسـت که نیاز به یـک مدیریـت واحد بـرای تحقق این گنـج پنهان داریم. سـواحل مکران پهنه وسیعی است که تنها با یک مدیریت یکپارچه و وفاق مدیریتی می‌توان از فرصت‌های اقتصـادی این منطقه اسـتفاده کرد و بروکراسـی‌ها را کاهش دهیم.

باید توجه داشـت بـرای تحقق اهـداف کلانی مانند ترانزیـت ۲۰ میلیارد دلاری که تنها یک بخشـی از آن درآمد ۲ میلیاردی چابهار اسـت، نیاز به مدیریت واحد داریم.

یکشنبه
۷ آبان ۱۴۰۲- ۱۳ ربیع‌الثانی۱۴۴۵ - ۲۹ اکتبر ۲۰۲۳- شماره ۲۴۳۴-پیاپی۳۷۵۲

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir
telegram.me/smtnews
info@smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

یادداشت

چرا خرافه؟!

ناهید محمدی
روانشناس

آدم‌ها خسته‌تر از آن هستند که بخواهند فکر کنند و این است که به خرافات پناه می‌برند. فرانتس کافکا

از آنجا که خرافه خود ناشی از تلاش انسان‌ها برای فهم جهان است، تا حدودی به علم شباهت دارد. یعنی بسیاری از خرافات از تلاش انسان برای فهم جهان و ارتباط با موجودات، پدید آمده‌اند. مثلا انسان اولیه پیدایش جهان را با افسانه و اسطوره توجیه کرده است. به طور مثال، با انجام آیینی به دفع بیماری یا طلب باران اقدام کرده است. خرافه پدیده‌ای موروثی است و ما ندانسته و نسنجیده براساس تلقین و احساسات، گرفتار آن می‌شویم.

اینکه انسان‌ها به خرافه گرفتار می‌شوند، تا حدودی قابل توجیه می‌تواند باشد، اما گرفتار ماندن در آن، نمی‌تواند خیلی توجیه پذیر باشد.

یکی از راه‌های مقابله و مقاومت در برابر خرافه، مسلح بودن افراد به تفکر انتقادی است. مهارتی که ما را در برابر توهم، فریب، خرافات و درک نادرست از خود و محیط اطراف‌مان محافظت می‌کند. انسان نقاد کندباور می‌شود.

وقتی چیزی را می‌شنود، آن را قطعی تلقی نمی‌کند و می‌داند چیزهایی که شنیده است، محتمل است. اینکه کسی با تاکید، تکرار و با اطمینان ادعایش را مطرح می‌کند هیچ تاثیری بر او نمی‌گذارد؛ این توانایی را دارد که کدام یک از پیام‌ها را باید با دریافت پیام‌های دیگر تکمیل کند؛ کدام یک را باید تعدیل کند، و کدام یک را باید یکسره کنار بگذارد. او به هیچ وجه فریب اشخاصی که سخنرانی‌های تبلیغاتی و هیجانی می‌کنند نخواهد خورد.

شاید دیده یا شنیده باشید که افراد تحصیلکرده، در سطوح بالای تحصیلی نیز به شبه علم و خرافه گرفتارند چون گرایش به خرافه و شبه‌علم، ارتباطی با هوش ندارد.

در میان تحصیلکردگان امروزی گرایش به خرافات شاید به شکل و شمایل سنتی قبل نباشد؛ مثل اعتقاد به چوب زدن برای پیشگیری از چشم زخم، اما امروزه خرافه در لباسی مبدل و با شمایل شبه علم ظاهر شده است مثل اعتقاد به وجود انرژی درمانی که امروزه هواداران بسیاری هم در جوامع مختلف دارد و دلیل چنین گرایشاتی در بخش تحصیلکردگان هر جامعه، به دلیل عدم مهارت تفکر انتقادی است؛ مهارتی که موجب می‌شود ما در مورد اندیشه‌مان دوباره بیندیشیم و چرایی پدیده‌ها را جست‌وجو کنیم.

داشتن افکار خرافی و محروم بودن از روشن‌اندیشی و دانایی، بدترین شرایط ذهنی و فکری یک انسان است. خرافات چیزی جز تفسیرها و برداشت‌های غیرعلمی و ساده‌لوحانه از جهان و روابط پدیده‌های آن نیست. اینجاست که باید انسان را در گرفتار شدن به خرافه هشدار داد.

عباراتی نظیر «اسرار کوانتومی موفقیت» یا «اندیشه کوانتومی مولانا»و نظایر آن بی‌محتوا هستند. نه موفقیت انسان، اسرار کوانتومی دارد و نه اندیشه مولانا ارتباطی به فیزیک کوانتومی. در این بین، فیزیک کوانتومی به دلیل پیچیده بودن مفاهیم؛ دستاویز خوبی برای اظهار نظرهای به ظاهر عمیق ولی در باطن توخالی است...

فاصله نرخ اجاره خانه‌های قدیمی و نوساز صفر شد

عکس: صمت

مشاهدات میدانی نشان می‌دهد اجاره‌بهای برخی واحدهای قدیمی به واحدهای نوساز نزدیک شده است و دیگر چندان تفاوت قیمتی بین آنها وجود ندارد. اما منشأ بروز این اتفاق چیست؟

گرانی و تورم همیشه تاثیرات بلندمدت و کوتاه‌مدت مختلفی در جوامع دارد، نسبت‌های سنتی را بر هم می‌زند و رفتار گروه‌های اقتصادی را تغییر می‌دهد.

مثال بارز این گزارش تغییراتی است که بازار مسکن در سال‌های اخیر با آن مواجه بوده است. رکود در معاملات و ساخت‌وساز، کاهش قدرت خرید مردم و افزایش بی‌سابقه نرخ واحدهای مسکونی ترکیب‌های پیشین را تغییر داده است. یکی از این تغییراتی که رسانه‌ها در ماه‌های گذشته در مورد آن نوشته‌اند نزدیک شدن اجاره‌بهای آپارتمان‌های نوساز و قدیمی‌ساخت است. اما این موضوع تا چه اندازه به حقیقت عملکرد بازار نزدیک است؟

تلاقی نرخ مسکن نوساز و قدیمی

بررسی آگهی‌های مسکن مناطق مختلف نشان می‌دهد، در برخی مناطق این نزدیکی نرخ وجود دارد. برای مثال آپارتمانی نوساز با متراژ ۱۰۰ متر در محدوده پونک ۵۰۰ میلیون تومان رهن و ۲۰ میلیون تومان اجاره ماهانه دارد، این در حالی است که اجاره‌بهای واحدی دیگری در همان منطقه و با همان متراژ که در سال ۱۳۹۲ ساخته شده است ۵۰۰ میلیون تومان رهن و ۱۸ میلیون تومان اجاره ماهانه دارد.

به گزارش تجارت‌نیوز، همچنین در فایل‌های مناطق دیگر مانند منطقه ۱۰ که بر اساس گزارش‌های پیشین مرکز آمار ایران از پرطرفدارترین مناطق است، همین موارد به چشم می‌خورد. یکی از این فایل‌ها واحدی مسکونی است که ساخت آن به سال ۱۳۹۴ برمی‌گردد و متراژ حدود ۶۰ متر دارد. صاحب این واحد ۴۰۰ میلیون تومان رهن کامل برای آن در نظر گرفته است. از سوی دیگر آپارتمانی در همین منطقه با متراژ مشابه، ۳۹۰ میلیون تومان رهن و اجاره‌ای پایین معادل یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان دارد. اما حالا باید دید دلایل بروز چنین اتفاقی چه می‌تواند باشد؟

عوامل رکود بازار مسکن

چند سالی می‌شود که تورم مصالح ساختمانی و در مجموع، افزایش هزینه‌های مربوط به ساختمان‌سازی و کاهش حاشیه سود انبوه‌سازان، ساخت‌وساز را به رکود کشانده است. آخرین گزارش مرکز آمار ایران از صدور پروانه ساخت نیز حاکی از کاهش ۲۸ درصدی ساخت واحدهای مسکونی در بهار ۱۴۰۲ نسبت به زمستان سال گذشته است.

در نتیجه، این وضعیت و کاهش عرضه مسکن به بازار مصرفی به‌ویژه در کلانشهرها، باعث اقبال بیشتر به واحدهایی با سن بالاتر و در نتیجه افزایش نرخ اجاره آنها شده است.

البته در مقایسی کلی‌تر متراژ این آپارتمان‌ها نسبت به واحدهای نوساز بالاتر است و در نتیجه گاهی اوقات این برابری نرخ ناشی از برتری در متراژ است.

از سوی دیگر، حالا صاحبخانه‌ها در کمبود فایل‌های عرضه‌شده به بازار واحدهای خود را بازسازی می‌کنند و با افزودن امکانات داخلی به آن، آپارتمان خود را با نرخ بالاتر اجاره می‌دهد.

کارشناسان معتقدند یکی از راه‌هایی که دولت می‌تواند ترکیب سنتی را به بازار برگردانده و قیمت‌ها را کاهش دهد، افزایش عرضه است. البته دولت از ابتدای سال با اجرای سیاست‌های مربوط به شناسایی خانه‌های خالی سعی بر این کار داشته، اما از آنجا که مشخص شد این واحدهای خالی غالبا تحت تملک بانک‌ها و نهادهای دولتی بوده‌اند، سیاست عرضه واحدهای خالی راه به جایی نبرده است.

رکود بازار مسکن فراگیر شد

همچنین سعید لطفی، دبیر اتحادیه مشاوران املاک تهران نیز درباره رکود فراگیر در بخش مسکن و افت قیمت‌ها ناشی از رکود اظهارکرد: افت نرخ ناشی از رکود به بازار مسکن در شهر تهران هم سرایت کرده است. البته باید توجه داشت قبل از این رکود، قیمت‌ها در بازار مسکن افزایش قابل توجهی داشت و در چند ماه منتهی به پایان سال گذشته هم قیمت‌ها در این بازار همراه با افزایش نرخ ارز به طور جهشی رشد داشت اما با این رکود تا حدودی حباب قیمتی از این بازار تخلیه شد.

وی با بیان اینکه رکود بازار مسکن روند خوبی نیست، ادامه داد: ۲۰۰ شغل به طور مستقیم و غیر مستقیم به بخش مسکن ارتباط دارد و رکود مسکن به معنای کاهش اشتغال در حوزه‌های مرتبط در مسکن و ساختمان است. به گزارش ایلنا، دبیر اتحادیه مشاوران املاک استان تهران با تاکید بر اینکه بازار مسکن فروشنده ندارد، گفت: هرچند رکود منجر به کاهش نرخ شده اما پای معامله هم فروشنده واقعی نداریم و برخی از مالکان در برابر کاهش نرخ مسکن مقاومت می‌کنند. از سوی دیگر، توان خرید مردم هم به شدت کاهش پیدا کرده و امکان خرید حتی در شرایط کاهش نرخ را ندارند.

لطفی افزود: تنها فروشندگان، فروش‌های فوری هستند که پای معامله می‌آیند چراکه نیاز فوی به پول دارند و معمولا زیر نرخ هم واحد را به فروش می‌رسانند. وی با بیان اینکه تعداد معاملات به شدت کاهش پیدا کرده اظهارکرد: رکود حال حاضر رکود تورمی نیست و این رکود منجر به کاهش قیمت‌ها شده البته معاملات مسکن در تهران محدود است و از بین مناطق تنها منطقه ۵ از مناطق پر معامله محسوب و از این واحدها هم بیشتر معاملات مربوط به معاملات ریزمتراژ می‌شود.

دبیر اتحادیه مشاوران املاک استان تهران با اشاره به تقاضا در بازار مسکن شهرهای حومه تهران گفت: نسبت به وضعیت بازار مسکن تهران، معاملات در بازار مسکن شهرهای حومه تهران بیشتر است اما وضعیت حالت رونق ندارد. زمانی می‌توان گفت بازار مسکن وارد رونق شده که خانه اولی‌ها نسبت به خرید مسکن اقدام کنند و وقتی تقاضای خانه اولی‌ها در بازار افزایش پیدا کند، می‌توان گفت وارد دوره رونق شده‌ایم.

معاملات مسکن در تهران نصف شد

همچنین بررسی آمار مرکز آمار ایران از تحولات بازار مسکن نشان می‌دهد معاملات مسکن در شهریور امسال نسبت به شهریور سال گذشته حدود ۵۰ درصد کاهش یافته و متوسط نرخ مسکن به حدود ۸۱ میلیون تومان رسیده است.

این در حالی است که متوسط نرخ هر متر مربع واحد مسکونی در شهر تهران با استناد به اطلاعات سامانه املاک و مستغلات کشور به ۸۰ میلیون و ۸۳۸ هزار و ۷۰۰ تومان رسیده است.

در بین مناطق ۲۲گانه منطقه یک با متوسط نرخ ۱۵۷ میلیون و ۹۵۲ هزار تومان در صدر گران‌ترین منطقه قرار گرفته است. تعداد معاملات این منطقه در شهریورماه ۱۸۰ فقره بوده است. متوسط نرخ مسکن در منطقه ۲ با ثبت ۲۸۰ فقره معامله ۱۲۷ میلیون و ۱۳۵ هزار تومان و در منطقه ۳ بالغ بر ۱۳۸ هزار میلیون و ۲۱۷ هزار تومان با ۱۱۵ فقره معامله بوده است.

در مناطق ۴، ۵ و ۶ به ترتیب متوسط نرخ هر متر مربع واحد مسکونی ۹۱ میلیون و ۸۲۸ هزار تومان، ۹۳ میلیون و ۵۵ هزار و ۱۰۹ میلیون و ۳۰۵ هزار تومان بوده است. کل معاملات این ۳ منطقه نیز ۷۳۹ فقره بوده است.

متوسط نرخ مسکن در ۶ منطقه تهران زیر ۵۰ میلیون تومان بوده و کمترین متوسط نرخ با ۴۱ میلیون و ۵۰۱ هزار تومان مربوط به منطقه ۱۸ است. بیشترین معامله مسکن طبق معمول مربوط به منطقه ۵ با ۳۹۰ فقره و کمترین معامله با ۴۵ فقره برای منطقه ۱۹ است.

دریچه

هتل‌های تهران خالی می‌شود

هتل‌های تهران مدتی است دیگر مثل سابق مشتری ندارد. رئیس اتحادیه هتلداران گفت: مشتری‌های هتل‌های تهران به شدت کاهش یافته است. داستان اقتصاد هتل‌های تهران بی‌شباهت به داستان بقیه اقتصاد نیست. هتل‌های تهران هم آخرین نفس‌های خود را می‌کشند.

محمدعلی فخرمهر رئیس اتحادیه هتل‌ها و هتل‌آپارتمان‌های تهران در گفت‌وگو با «اکوایران» گفت: تابستان و زمستان در تهران شرایط هتل‌ها با استان‌های دیگر متفاوت است. تهران تابستان و زمستان ندارد چون شهری تجاری است و بر اساس تعداد نمایشگاه‌ها و همایش‌ها و در مجموع سفرهای داخلی و خارجی وضعیت هتل‌های تهران تغییر می‌کند.

او افزود: موضوع دیگری که در وضعیت هتل‌های تهران اثر دارد، میزان تعطیلات میان هفته است؛ هر چه تعطیلات بیشتر باشد، اوضاع هتل‌های تهران به دلیل کم شدن تعداد نمایشگاه‌ها و همایش‌ها کمتر می‌شود. در شش ماه اول سال هم چون تعداد تعطیلات زیاد بود، اوضاع هتل‌ها خوب نبود. البته سال قبل هم همین‌طور بود.

به گفته فخرمهر آنچه در حجم گردش مالی هتل‌های تهران اثر دارد سفرهای خارجی که پیش از تحریم‌ها بسیار زیاد بود و اکنون بسیار کم شده، است.

او تاکید کرد: الان چون روابط بین‌المللی ما با کشورهای دیگر خیلی خوب نیست؛ روی سفرهای آنها هم اثر گذاشته است و قطعا اگر روابط بین‌المللی ایران بهبود پیدا کند. اوضاع هتل‌های تهران خیلی خوب خواهد شد. به گزارش اکو ایران، رئیس اتحادیه هتل‌ها و هتل‌آپارتمان‌های تهران درباره اثر بهبود روابط ایران و عربستان گفت: بهبود روابط ایران با کشورهای حاشیه خلیج نتوانسته روی تهران اثر چندانی بگذارد. زیرا بیشتر سفرها سیاحتی یا زیارتی است و کمتر سفرهای تجاری است.

او گفت: برای همین نمی‌توانم بگویم بهبود روابط با همسایگان وضعیت هتل‌های تهران را نسبت به گذشته بهتر کرده است. در واقع وضعیت نسبت به پارسال روند نزولی و صعودی محسوسی نداشته است. به گفته فخرمهر، توریست‌های زیارتی عمدتا توریست‌های عراقی هستند و توریست‌های پزشکی که برای درمان می‌آیند هم عمدتا به سمت هتل آپارتمان‌ها می‌روند و کمتر در هتل‌ها مستقر می‌شوند.

طبق اعلام جامعه هتل‌ها، هتل‌آپارتمان‌ها و پانسیون‌های تهران، در تهران ۱۷۰ هتل آپارتمان، پانسیون و بوتیک هتل (اقامتگاه سنتی) داریم. در مقابل بیش از ۱۳۰ هتل درجه یک تا پنج در تهران وجود دارد که البته عمدتا درجه یک و دو هستند. در تهران فقط ۹ هتل ۵ستاره وجود دارد.

با این وجود، به گفته رئیس اتحادیه هتل‌ها و هتل آپارتمان‌های تهران، یکی از مشکلات اصلی هتلداران کمبود نیروی انسانی است. چون بسیاری از نیروهای حرفه‌ای ما از جمله باریستا، آشپز، سرآشپز و ویتر مهاجرت کرده‌اند. برخی از آنها چون نمی‌توانستند در تهران زندگی کنند به شهر خود بازگشتند و برخی هم از ایران رفته‌اند. البته جامعه هتل‌های تهران آمار دقیقی در این زمینه ندارد.

فخری‌مهر گفت: مشکل دیگر ما افزایش نرخ کالا و خدمات است که به زیان ما تمام شده، چون از طرفی قدرت خرید مردم هم کاهش یافته است.

چهره

هر تهرانی روزانه ۲۱۰ لیتر آب مصرف می‌کند

سرانه آب شرب در شبانه‌روز در تهران حدود ۱۳۰ لیتر است اما درحال‌حاضر مصرف واقعی حدود ۸۰ لیتر بالاتر از الگو یعنی ۲۱۰ لیتر است و ضرورت دارد به مسئله مدیریت مصرف توجه ویژه شود.

فیروز قاسم زاده، سخنگوی صنعت آب، با بیان اینکه تامین مصارف آب در سطح کشور از طریق سدها، ایستگاه‌های پمپاژ، چاه، چشمه، قنات و نهارها صورت می‌پذیرد و بر اساس آماربرداری سراسری مرحله دوم منابع و مصارف آب، حدود ۴۵ درصد از منابع آب سطحی و ۵۵ درصد از منابع آب زیرزمینی تامین می‌شود، اظهار کرد: در مصارف بخش شرب کشور نیز سهم آب سطحی و زیرزمینی تقریبا مشابه همین درصدهاست.

وی با بیان اینکه با توجه به کاهش ورودی به مخازن سدهای کشور در سال‌های اخیر، درصد پرشدگی مخازن سدهای مهم کشور متفاوت بوده و برخی سدهای کشور در شرایط کنونی خالی و برخی دارای شرایط پرشدگی کامل هستند، افزود: همین امر باعث شده برنامه منابع و مصارف سدها در سطح حوضه‌های آبریز کشور به‌صورت جدی و دقیق تنظیم و پایش شود و در سدهایی همچون سد کرخه، سد زاینده‌رود، سدهای استان تهران و مواردی از این قبیل که حجم ذخایر پایین است، تامین آب با رعایت اولویت تامین شرب و تضمین عدم کمبود آب برای شرب در ماه‌های آتی دنبال شود. به گزارش ایسنا، سخنگوی صنعت آب اظهار کرد: توجه ویژه به مدیریت مصرف آب، فاکتور کلیدی در مدیریت منابع آبی است که باید به صورت ویژه به این مهم توجه شود. قاسم‌زاده با اشاره به پیامدهای افت سطح آب زیرزمینی، گفت: خشک شدن رودخانه‌ها و تالاب‌ها، از بین رفتن پوشش گیاهی، افزایش گرد و خاک، فرونشست زمین، ایجاد فروچاله‌ها و شکاف‌های طولانی در دشت‌ها و شور شدن آب زیرزمینی در این مناطق از پیامدهای جدی افت سطح آب‌های زیرزمینی خواهد بود. وی درباره اقدامات انجام یافته در قالب طرح احیا و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی تاکید کرد: فعالیت‌های مهمی در حوزه انسداد چاه‌های غیرمجاز، تجهیز چاه‌ها به ابزار اندازه گیری، جلوگیری از اضافه برداشت چاه‌های مجاز، اجرای پروژه‌های تغذیه مصنوعی و فرهنگ‌سازی انجام شده اما این اقدامات کافی نبوده و اثر بخشی لازم را نداشته و همین امر باعث شده است انحراف از برنامه‌های طرح مذکور در حوزه کاهش کسری مخزن آبخوان‌ها وجود داشته باشد. سخنگوی صنعت آب مدیریت مصرف آب یا به عبارت بهتر مصرف بهینه آب در بخش‌های مختلف مصرف را یک ضرورت جدی برای دستیابی به اهداف مدیریت منابع آبی دانست و از آن به‌عنوان کلیدی‌ترین فاکتور در احیا و تعادل بخشی آبخوان‌ها یاد کرد که با مشارکت تمام ذی‌نفعان و ذی‌مدخلان قابل دستیابی خواهد بود.